LUMEA

Nr. 16 (390) 15 aprilie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

EXAMINÎND TABLOUL din ultima vreme al relațiilor interbalcanice, se constată progrese vizînd deopotrivă dezvoltarea contactelor și a dialogului diplomatic, intensificarea schimburilor economice și comerciale, statornicirea unui climat de bună vecinătate și de cooperare reciproc avantajoasă între statele și popoarele din această zonă. Evoluțiile pozitive din regiunea Balcanilor reprezintă totodată o contribuție la cauza generală a destinderii și securității europene (pag. 8).

EȘECUL „OPERAȚIUNII LAOS“, perpetuarea conflictului militar din Indochina în varianta „vietnamizării“, refuzul Administrației de a fixa un termen limită pentru retragerea trupelor americane au determinat o creștere a mișcării antirăzboinice din S.U.A., antrenînd largi sectoare ale opiniei publice și oameni politici proeminenți, printre care și candidați potențiali la alegerile prezidențiale din 1972 (pag. 12)

NEGOCIERILE PETROLIERE de la Teheran, ca și recentele acorduri de la Tripoli au ilustrat mutații semnificative pe piața petrolului : marile monopoluri sînt nevoite să ia în considerație revendicările statelor producătoare, care își afirmă dreptul de a dispune de propriile lor resurse naturale și de a primi beneficiile ce li se cuvin. Un alt aspect concludent : dependența tot mai accentuată de petrolul din zona Mediteranei a țărilor vest-europene, unde necesitățile de „aur negru“ au crescut în ultimele două decenii de 20 de ori (pag. 14).

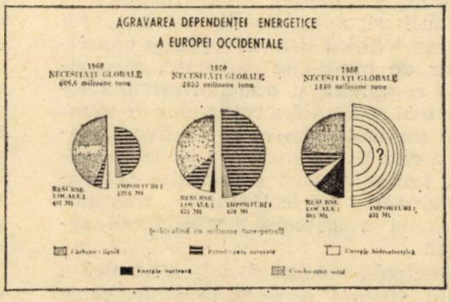

LA 7 MARTIE 1936, sfidînd prevederile tratatelor și acordurilor internaționale, Hitler și-a trimis trupele să ocupe malul sting al Rinului. „Cap de serie“ al unui șir de agresiuni care au beneficiat de pasivitatea mioapă a politicienilor ce guvernau pe atunci la Londra și Paris, remilitarizarea Renaniei a fost caracterizată de istorici ai contemporaneității drept „primul foc netras al celui de-al doilea război mondial“ (pag. 24).

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Sofia : În întîmpinarea Congresului partidului. Gheorghe Ieva. **2**

Orientul Apropiat : Reuniuni și contacte diplomatice. Dumitru Constantin. **3**

Tokio : Un scrutin cu largi semnificații. Stelian Țurlea. **4**

Haga : 28 de partide la 28 aprilie. Florica Șelmaru. **5**

Tendințe actuale în dezvoltarea colaborării interbalcanice. Dr. ing. Gheorghe Colț. **8**

S.U.A. „Răcire“ sau „ofensivă de primăvară“ ? Felicia Antip. **12**

Erupții pe piața petrolului mediteranean. Rodica Georgescu. **14**

Playa Giron 1961. Anca Voican. **22**

DIN SURSE. 7

CONVORBIRI

Geneva. Studierea sud-estului european. 11

ÎN ÎNTÎMPINAREA SEMICENTENARULUI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sprijin hotărît luptei popoarelor împotriva cotropitorilor fasciști. Conf. dr. Traian Caraciuc. **16**

Sesiunea științifică a A.D.I.R.I. George G. Potra. **19**

MERIDIANE '71

A fi negru la Paris... Ioan Grigorescu. **20**

ECONORAMA. 23

PE URMELE ISTORIEI

1936 : Aventura renană. Cristian Popișteanu. **24**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

International Herald Tribune, Relazioni Internazionali, Le Monde Diplomatique, Rinascita. 27—30

PROFIL

Alejandro Lanusse, președintele Argentinei. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

SOFIA

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI PARTIDULUI

Corespondență pentru „Lumea"

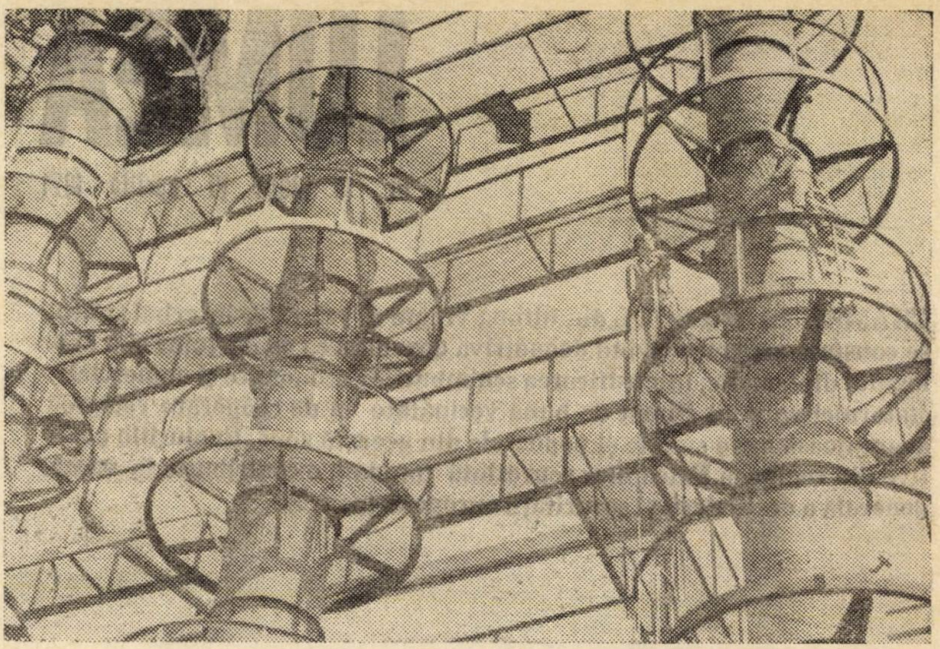

BURGAS
Siluetele combinatului petrochimic

Bulgaria trăiește în prezent sub semnul apropiatului eveniment important din viața partidului și poporului său — al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar, care își va începe lucrările la 20 aprilie.

Așa cum se știe, ordinea de zi a Congresului cuprinde următoarele puncte : 1) Raportul C.C. al P.C.B., raportor tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C.B. ; 2) Raportul Comisiei Centrale de Control și Revizie a partidului, raportor Stoian Karadjov, președintele comisiei ; 3) Adoptarea Programului partidului ; 4) Aprobarea Directivelor pentru dezvoltarea social-economică a R.P.B. în anii 1971—1975 ; 5) Alegerea organelor centrale ale partidului.

Sarcinile trasate de al IX-lea Congres au fost realizate cu succes. În perioada celui de-al cincilea cincinal, venitul național a crescut cu 52 la sută, depășindu-se indicii prevăzuți. Aproximativ 95 la sută din această creștere a fost obținută prin sporirea productivității sociale a muncii. În scopul dezvoltării economiei naționale au fost investite în acești ani 15 miliarde de leva, aproape jumătate din această sumă fiind utilizată pentru continuarea industrializării țării și, în primul rînd, pentru dezvoltarea unor ramuri importante ale economiei naționale ca energetica, metalurgia, construcțiile de mașini, industria chimică. S-au depus, de asemenea, eforturi însemnate în vederea intensificării și concentrării producției agrare, a așezării ei pe o bază industrială. S-a acordat atenția cuvenită și altor ramuri ale economiei naționale — transporturile, construcțiile etc. Au putut fi înfăptuite, astfel, o serie de măsuri privind creșterea nivelului de viață al oamenilor muncii.

Succesele obținute au creat premise favorabile dezvoltării viitoare a întregii societăți bulgare. În acest sens, este conceput și proiectul de directive al celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar, publicat recent și care trasează sarcinile dezvoltării social-economice a Bulgariei în perioada 1971—1975. O primă caracteristică esențială a proiectului de directive constă tocmai în unitatea organică dintre scopul propus — satisfacerea complexă a necesităților crescînde ale populației — și căile și mijloacele preconizate în vederea realizării acestui scop : dezvoltarea intensivă a economiei naționale și creșterea eficienței economice prin introducerea unor modificări constructive în structura producției, intensificarea concentrării și specializării acesteia, reutilarea tehnică și modernizarea capacităților de producție existente, mecanizarea complexă și automatizarea, folosirea mai rațională a resurselor de muncă și materiale, sporirea și diversificarea producției bunurilor de larg consum, îmbunătățirea comerțului și a aprovizionării, perfecționarea relațiilor sociale și a sistemului conducerii colective.

Principala sarcină social-economică a noului cincinal, se arată în proiectul de directive, este ca *„pe baza folosirii multilaterale a rezultatelor revoluției tehnico-științifice, a sporirii productivității sociale a muncii și a creșterii economice rapide, să se asigure o și mai deplină satisfacere a necesităților crescînde, materiale și spirituale, ale poporului și ridicarea conștiinței sale socialiste"*. Se prevede, printre altele, ca venitul național să sporească, în cel de-al șaselea cincinal, cu 47—50 la sută, adică în medie anual cu 8,5 la sută, iar veniturile reale pe locuitor cu 25—30 la sută.

În anii următori va continua în ritmuri înalte industrializarea socialistă a țării. Producția industrială va înregistra, conform prevederilor, o creștere cu 55—60 la sută. O deosebită atenție va fi acordată ramurilor de bază ale industriei : siderurgia a cărei producție va crește aproape de două ori față de cea a anului 1970, construcțiile de mașini, a căror producție se va dubla, de asemenea. În ritmuri mai înalte decît cele medii pe industrie se va dezvolta industria petrochimică, producția industriei pentru prelucrarea petrolului însumînd 12—13 milioane tone de petrol în anul 1975 față de 6 milioane tone în 1970. Producția de energie electrică va atinge în 1975 aproape 31 miliarde kWh, cea de îngrășăminte minerale — 1 150 000 tone, fibre sintetice — 70—75 000 tone, laminate din metale feroase — 2,3 milioane tone etc. De o atenție prioritară vor beneficia eforturile în vederea îmbunătățirii nivelului tehnic și tehnologic al producției, dezvoltării tehnicii de calcul electronice, industriei electrotehnice, producției de mașini-unelte, construcțiilor navale și auto.

Pentru dezvoltarea producției materiale și sporirea eficienței economiei se vor cheltui aproape 21 miliarde de leva. Din această sumă, pentru producția materială vor fi alocate circa 15—16 miliarde leva, iar pentru sfera neproductivă 4—5 miliarde leva. În domeniul agriculturii, proiectul de directive prevede ca sarcină fundamentală sporirea și ieftinirea produselor prin creșterea gradului de concentrare și industrializare. În acest sens, un rol important este menit să-l aibă formarea complexelor agrar-industriale. În ce privește relațiile economice externe, se prevede ca, în noul cincinal, volumul schimburilor comerciale ale țării să crească cu 60—65 la sută în comparație cu 1970.

Îndeplinirea celui de al șaselea cincinal va constitui un nou și important pas înainte în edificarea societății socialiste dezvoltate, în creșterea nivelului de viață al oamenilor muncii. Industrializarea continuă a țării, construcția de noi capacități de producție, dezvoltarea unor ramuri și producții noi se vor repercuta pozitiv în modificarea progresivă a structurii economiei naționale. Astfel, în crearea venitului național va crește rolul industriei, ponderea acesteia sporind de la 50 la sută, în anul 1970, la aproximativ 55 la sută, în anul 1975. Concomitent, se va modifica ponderea agriculturii care va scădea respectiv de la 23 la sută la 20 la sută.

O serie de alte măsuri au în vedere rezolvarea unor probleme, încă ne-

soluționate deplin ca cea a locuințelor, a asigurării caselor de odihnă pentru populație etc. Se vor crea condiții pentru ca la sfîrșitul cincinalului aproape 85 la sută din tinerii care au absolvit cursurile elementare să-și poată continua studiile în școlile medii. Numărul studenților va crește de la 89 000, înregistrat în prezent la 120 000. Se prevăd lărgirea rețelei de cămine, creșterea numărului și volumului burselor.

Zilnic, presa, radioul și televiziunea bulgară informează despre importante realizări în muncă ale unor colective, întreprinderi și chiar județe întregi. Pe șantierul centralei atomo-electrice de la Kozlodui, prima de acest fel din țară, constructorii au raportat despre începerea lucrărilor la instalarea primului reactor atomic de 440 mW. Energeticienii de la termocentrala din Ruse, a cărei extindere a fost terminată, cei de la cascada „Batak", din munții Rodopi au trimis pe liniile de înaltă tensiune zeci de milioane de kWh de energie electrică peste plan. La combinatul metalurgic „Kremikovți", de lîngă Sofia, se apropie de sfîrșit lucrările la cea de-a treia baterie de cocs. La Scistov, Plevna, Devnia, se desfășoară cu o mare intensitate munca la înălțarea unor impunătoare combinate chimice, în timp ce din Varna s-a anunțat că pe calele șantierelor navale „Gheorghi Dimitrov" a început construirea unor nave de mare tonaj.

În aceste zile de bilanț ale realizărilor obținute se exprimă, în același timp, hotărîrea de a traduce în viață sarcinile de răspundere pe care le va trasa al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar.

Gheorghe IEVA

Sofia, 13 aprilie

ORIENTUL APROPIAT

REUNIUNI ȘI CONTACTE DIPLOMATICE

Recrudescența incidentelor dintre armata iordaniană și comandourile palestiniene, cele mai serioase după cele desfășurate în septembrie anul trecut, constituie evenimentul la ordinea zilei în această zonă a lumii. Ca urmare, eforturile diplomatice ale țărilor arabe și adeziunile la propunerile de întrunire a unei conferințe la nivel înalt, în care să se discute situația din Iordania, s-au înmulțit. Pînă la urmă, ele s-au materializat în reuniunea la „nivel semi-înalt" de la Cairo („France Presse"), la care au luat parte reprezentanți ai șefilor de state din R.A.U., Siria, Libia, Sudan, Kuweit, Liban și ai celor două state yemenite. Lor li s-a alăturat ulterior și însărcinatul cu afaceri ad-interim al Algeriei în R.A.U. La sfîrșitul ședinței inaugurale, delegații au adresat mesaje regelui Hussein al Iordaniei și lui Yasser Arafat, președintele C.C. al O.E.P. în care se cerea încetarea ciocnirilor. După începerea conferinței, șeful reprezentanței din Cairo a rezistenței palestiniene, Gamal El Surani, a făcut cunoscut că va participa la reuniune în calitate de reprezentant al lui Yasser Arafat și a expus într-un raport considerațiile rezistenței palestiniene cu privire la situația din Iordania. În cercurile diplomatice din capitala egipteană persistă însă un serios semn de întrebare asupra eficacității hotărîrilor conferinței și implicit a abordării fondului problemei, ca urmare a absenței reprezentanților Iordaniei. Se citează în acest sens faptul că, în ciuda mesajelor adresate de Conferința celor nouă de la Cairo, în comunicate difuzate de armata iordaniană și, respectiv, de comandamentul general al forțelor rezistenței palestiniene, se confirmă continuarea ciocnirilor, cele două părți acuzîndu-se reciproc de declanșarea unor ample operațiuni militare. Totuși, un anume progres în problema reglementării recentei crize pare să fi intervenit o dată cu acceptarea de către palestinieni a evacuării armamentului și a depozitelor de muniții din Amman.

Într-un mesaj adresat Conferinței de la Cairo, suveranul hașemit sublinia că țara sa sprijină și va acorda ajutor și pe viitor mișcării de rezistență palestiniene („atașamentul nostru față de lupta rezistenței palestiniene nu are limită"), arătînd însă că refuză să ducă orice tratative cînd este vorba despre „securitatea patriei, unitatea națională, respectarea legilor, demnitatea națională, securitatea cetățeanului și respectul față de forțele noastre armate". Evocînd medierea întreprinsă de Siria (după cum se știe, Mustafa Tlass, șeful statului major al armatei siriene, s-a aflat la Amman într-o vizită de 24 de

→

DELEGAȚIA DE TENIS DE MASĂ A S.U.A. ÎN R.P. CHINEZĂ

Simbătă, 10 aprilie, delegația de tenis de masă a Statelor Unite care a luat parte la cel de-al 31-lea campionat mondial desfășurat la Nagoya (Japonia) a început o vizită de prietenie în China, la invitația jucătorilor chinezi. Din delegația americană fac parte opt jucători, patru oficiali (între care Graham B. Steenhoven, președintele Asociației de tenis de masă a S.U.A., și J. Rufford Harrison — vicepreședinte al Comitetului internațional al Asociației de tenis de masă al Statelor Unite) și un grup de ziariști. Membrii delegației americane au fost întîmpinați de reprezentanți ai Federației sporturilor din China, de reprezentanți ai Asociației pentru prietenie cu țările străine, precum și de antrenori și jucători ai echipei de tenis de masă a R. P. Chineze. O atmosferă de destindere și prietenie a guvernat, încă de la sosirea pe aeroport, convorbirile dintre jucătorii celor două țări și vizita tenismenilor americani la Pekin. De altfel, membrii delegației de tenis de masă a S.U.A. au declarat că sînt foarte fericiți că se găsesc în China și că, așa cum a spus Glenn Cowon, un jucător de 19 ani, „facem un lucru bun aducînd mesajul nostru poporului chinez". Vizita delegației de tenis de masă a Statelor Unite constituie prima călătorie a unor sportivi americani în R. P. Chineză, după 1949, și incepe la scurtă vreme după ridicarea de către autoritățile americane a restricțiilor asupra călătoriilor cetățenilor americani în R. P. Chineză. De altfel, purtătorii de cuvînt ai Casei Albe și Departamentului de Stat, precizînd că vizita delegației de tenis de masă nu are „vreo implicare oficială a guvernului S.U.A.", au arătat că guvernul privește în mod favorabil călătoria sportivilor americani care constituie într-adevăr „un eveniment" și că o vizită reciprocă a jucătorilor de tenis de masă chinezi în S.U.A. ar fi întîmpinată cu interes.

Iată, de altfel, o primă relatare a lui John Roderick, corespondent al Associated Press, ziarist ce revine în China după 22 de ani : „Am trecut frontiera din colonia britanică Hong Kong într-o dimineață însorită, împreună cu John Rich și Jack Reynolds de la N.B.C. și doi însoțitori japonezi, Hiromasa Yamanaka și Masaki Shiihara. Împreună cu noi se aflau alți ziariști străini, John Saar, un englez și Frank Fischbeck, un vest-german de la «Time-Life», Jose Schlesinger și Bob Whyte de la Radioteleviziunea canadiană. Numai Rich și cu mine mai fuseserăm în China. De la frontieră pînă la Pekin am fost întîmpinați numai cu zîmbete și strîngeri de mînă".

Federația sportivilor din întreaga Chină a oferit un banchet în cinstea delegației americane de tenis de masă. Luînd cuvîntul, Li Cin-ciuan, membru al Federației sportivilor din întreaga Chină, a declarat că poporul chinez și poporul american au nutrit întotdeauna sentimente de prietenie. Exprimînd urări de bine pentru sportivii și poporul american, vorbitorul a spus : „Salvgardarea și dezvoltarea prieteniei dintre popoarele celor două țări corespund dorinței popoarelor chinez și american. Vizita în China a delegației de tenis de masă din S.U.A. este o expresie a prieteniei dintre poporul american și poporul chinez". La rîndul său, Steenhoven, președintele Asociației de tenis de masă a S.U.A., a arătat că pretutindeni în China li s-a făcut o primire călduroasă. El a mulțumit jucătorilor chinezi pentru ospitalitatea acordată.

S. T.

ore) între autoritățile iordaniene și rezistența palestiniană, suveranul hașemit a calificat-o ca o „inițiativă normală". Rezultatul acesteia a fost încheierea unui acord care stipulează crearea unei comisii mixte iordaniano-palestiniano-siriană desemnată să supraveghieze punerea în aplicare a acordurilor de la Cairo și Amman. În acest sens, e probabil — estimează comentatorii — că reuniunea celor nouă de la Cairo, ca și consultările cu Bahi Ladgham, fostul președinte al Comitetului superior arab de supraveghere a aplicării acordurilor amintite care și-a dat demisia marți din acest post, acuzînd autoritățile de la Amman că „încearcă să lichideze în etape rezistența palestiniană" și cu Yasser Arafat (sosit marți la Cairo pentru a expune șefilor statelor membre ale Cartei de la Tripoli evoluția situației din Iordania), ar putea aduce noi precizări și apropieri de poziții, dar esențial rămîne rezultatul dialogului dintre cele două părți.

Tot capitala egipteană a găzduit în aceste zile cea de a doua reuniune a șefilor statelor semnatare ale Cartei de la Tripoli. Precedată de numeroase contacte la nivel înalt între reprezentanții celor patru state membre (Libia, R.A.U., Siria, Sudan), conferința a început marți. Ziarul „Al Ahram" anunță că pe ordinea de zi s-au aflat următoarele puncte : măsurile necesare pentru a consolida uniunea dintre cele patru țări ; situația din lumea arabă în general ; situația internațională și evoluția crizei din Orientul Apropiat. Observatorii apreciază că discuțiile s-au purtat în special asupra acestui ultim punct, date fiind recomandările Cartei de la Tripoli în sensul dezvoltării relațiilor de cooperare în domeniul militar, politic și economic. Situația din Iordania s-a aflat, de asemenea, printre subiectele dezbătute la această reuniune. Comentatorii s-au întrebat dacă cei patru șefi de state se vor pronunța pentru conferința la nivel înalt pe care Marocul a propus să se țină la Alger. De altfel, la Cairo s-a aflat că R.A.U. este favorabilă unei asemenea întruniri, cu condiția ca la ea să participe toți șefii statelor arabe.

În problema de fond care confruntă această zonă a lumii, criza israelo-arabă, n-au intervenit în ultimul timp evenimente deosebite. Interludiul misiunii Jarring pare să se prelungească și după 15 aprilie și, în acest sens, comentatorii politici au remarcat că taciturnul diplomat suedez a fost mai „vorbăreț" cînd, la Paris, în drumul său spre Moscova, s-a arătat mai sceptic în privința șanselor de succes al eforturilor sale.

Presa internațională subliniază că, în schimb, au intervenit unele precizări în problema redeschiderii Canalului Suez. După cum se știe, inițiativa îi aparține președintelui R.A.U., Anwar Sadat, și tot lui precizarea că „aceasta rămîne în continuare valabilă". Urma deci, ca între timp, să-și definitiveze atitudinile asupra acestui punct și celelalte părți interesate într-un fel sau altul în soluționarea problemei. În acest sens, surse diplomatice au anunțat că președintele Nixon a răspuns la mesajul trimis la începutul lunii trecute de președintele R.A.U., și l-a informat pe șeful statului egiptean că studiază propunerea pentru redeschiderea Canalului, promițînd, de asemenea, sprijinul american în realizarea unui acord între R.A.U. și Israel pentru redeschiderea Canalului, ca un prim pas spre un acord total în criza din Orientul Mijlociu. Subliniind progresele „nu prea mari, dar încurajatoare", președintele Nixon arăta că poziția actuală a R.A.U. în privința condițiilor propuse pentru un acord a cîștigat simpatia S.U.A. și a multor țări. S.U.A., scria el, se află în contact cu ambele țări pentru a sprijini promovarea unui acord, dar rolul lor nu se poate substitui misiunii de pace a lui Jarring.

Într-o conferință de presă televizată, generalul Dayan, ministrul apărării al Israelului, declara și el : „sînt definitiv pentru un acord parțial cu R.A.U., referitor la redeschiderea Canalului Suez", dar cu condiția ca „un asemenea acord să nu contravină exigențelor noastre de securitate și să se integreze într-un aranjament mai general care să ne satisfacă".

Declarațiile făcute duminică de generalul Dayan mărturisesc, scria „France Presse", că în cadrul guvernului israelian există o preocupare pentru o soluție parțială care să prevadă deschiderea Canalului și o retragere limitată a forțelor israeliene aflate acolo, dar, arată ziarul israelian „Yedioth Aharonoth", condițiile israeliene prevăd printre altele : o retragere care să nu fie decît de la 8 pînă la 20 km la est de Canal; demilitarizarea zonei evacuate și posibilitatea pentru Israel de a participa la patrularea în această zonă.

Comentînd perspectivele unui aranjament în privința Canalului, observatorii subliniază însă că acesta nu poate constitui un substitut pentru obiectivul final — instaurarea unui climat de pace și securitate în regiune, pe baza aplicării tuturor prevederilor rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

Dumitru CONSTANTIN

TOKIO

UN SCRUTIN CU LARGI SEMNIFICAȚII

Prima din înfruntările electorale japoneze ale acestei luni, desfășurată duminică (cea de-a doua urmează a avea loc la 25 aprilie), s-a încheiat cu rezultate în general așteptate. La 11 aprilie trebuiau să fie aleși guvernatorii a 18 prefecturi (din totalul de 44), între care Tokio și Osaka ; primarii orașelor Osaka și Yokohama ; membrii adunărilor legislative din 44 de prefecturi (exclusiv Tokio și Ibaraki) ; membrii consiliilor municipale

BONN: ACȚIUNI REPROBABILE

În noaptea de joi spre vineri, săptămîna trecută, un tînăr grădinar din Hamburg, Carsten Eggert, în vîrstă de 20 de ani, a încercat să atenteze la viața președintelui R.F.G. Gustav Heinemann. Înarmat cu un cuțit, Eggert a încercat să se strecoare în vila Hammerschmidt, reședința prezidențială (din Bonn), de pe malul Rinului, nu departe de cancelaria federală. Descoperit însă de polițiștii care făceau rondul de pază în jurul vilei, tînărul atentator a fost arestat. În momentul tentativei, președintele Heinemann nu se afla la Bonn ; el părăsise capitala pentru cîteva zile de vacanță în Pădurea Neagră.

A doua zi spre seară, parchetul din Bonn, aducînd la cunoștință fapta lui Eggert, a precizat că acesta purta asupra lui tăieturi din ziare de factură neo-nazistă, exaltînd ura și violența împotriva politicii promovate de președintele Heinemann și guvernul Brandt-Scheel. De altfel, atentatorul a mărturisit că, în urmă cu aproximativ un an, a hotărît să combată „în mod radical" guvernul ; el a explicat intenția de a ucide pe președintele Heinemann ca un act de protest împotriva „politicii răsăritene" a cabinetului vest-german.

Președintele Gustav Heinemann, comentînd tentativa vizînd persoana sa, a declarat că ea este rezultatul „unei campanii dușmănoase duse de mai multe luni, și care folosește argumente dintre cele mai josnice, inclusiv incitarea la violență". De asemenea, guvernul federal a condamnat cu asprime atentatul și și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu radicalizarea confruntării politice în R.F.G. Purtătorul de cuvînt al guvernului, Rüdiger von Wechmar, a declarat, la Bonn, că foile volante în chenar negru cu inscripția „moarte trădătorilor" și lozincile „Brandt la zid" — maculatură de proveniență neo-nazistă, aparținînd grupărilor extremiste de dreapta, și, în primul rînd, formațiunii P.N.D. — constituie exemple ale unei evoluții periculoase care a atins punctul culminant prin atentatul la viața președintelui Heinemann. „Răspunderea pentru asemenea urmări deplorabile ale confruntării revine acelora care îndeamnă la folosirea violenței", a spus în continuare von Wechmar. Anatemizarea politicii față de Răsărit de către opoziția de dreapta — a arătat purtătorul de cuvînt — a introdus în Republica federală „elementul reprobabil al violenței".

R. P.

din cinci mari orașe : Yokohama, Nagoya, Kyoto, Osaka și Kobe.

Alegerile prezentau o multiplă importanță în viața politică niponă fiind, după 28 de luni, primul test al popularității Partidului Liberal Democrat, de guvernămînt, și o posibilitate de a constata eventualele schimbări de opinii în rîndurile corpului electoral. Așteptările au fost întru totul îndreptățite, partidul de guvernămînt menținîndu-și, în genere, candidații în administrația provincială, iar candidații progresiști, sprijiniți de Partidul Comunist din Japonia și de Partidul Socialist Japonez înregistrînd cîștiguri în votul alegătorilor, uneori cu mari diferențe. Exemplul cel mai concludent îl constituie lupta pentru desemnarea noului guvernator din Tokio între Ryokichi Minobe, sprijinit de Partidul Comunist și de Partidul Socialist, ales pentru întîia oară în această funcție însemnată în aprilie 1967 și Akira Hatano, fost superintendent general al Departamentului poliției metropolitane, propus de partidul de guvernămînt după îndelungi încercări de a convinge vreo personalitate marcantă a partidului să-l înfrunte pe Minobe. (Pe lista candidaților la postul de guvernator în Tokio au mai figurat nouă persoane, fără să fi

MINOBE
O majoritate covîrșitoare

avut, însă, vreo influență asupra rezultatului). Atenția cu care era urmărit scrutinul din Tokio era motivată nu numai prin confruntarea dintre forțele progresiste și partidul de guvernămînt, ci și datorită faptului că, așa cum preciza Sanzo Nosaka, președintele C.C. al P.C.J., rezultatul alegerilor din Tokio urma să aibă o influență mare asupra situației din celelalte prefecturi japoneze. Din cei 8 100 000 de locuitori cu drept de vot s-au prezentat la urne aproximativ 72 la sută, cifră care reprezintă cel mai înalt procentaj înregistrat în alegerile din Japonia de după război, iar Ryokichi Minobe a fost reales în funcție cu o majoritate covîrșitoare. Ceea ce nu constituie, de fapt, o surpriză, datorită programului electoral pe care Minobe l-a prezentat și care avea în vedere continuitatea în dezvoltarea vieții sociale din cel mai aglomerat oraș al lumii, a dezvoltării programelor de întărire a administrației progresiste „prin participarea maselor la guvernare", de luptă împotriva poluării și de îmbunătățire a condițiilor de trai ale locuitorilor orașului. Imediat după anunțarea rezultatelor, Minobe a declarat că „minimul civil" reprezentînd condițiile de bază ale existenței locuitorilor metropolei, va deveni, dintr-un program electoral, principal obiectiv de acțiune.

Așa cum menționează agenția Kyodo, liberali-democrații, deși au cîștigat dumînică peste 1 260 locuri în adunările prefecturale, au înregistrat un anume regres în comparație cu scrutinul anterior, în timp ce candidații forțelor de stînga, în special ai Partidului Comunist și-au sporit locurile în adunările prefecturale, ca urmare a unor programe electorale vizînd democratizarea administrației. Astfel P.C.J. și-a triplat numărul reprezentanților în adunările prefecturale, iar în adunările municipale din marile orașe a obținut de două ori și jumătate mai multe locuri. Succesul candidaților forțelor de stînga este o mărturie a influenței de care se bucură în mase aceste partide, în defavoarea partidului de guvernămînt al lui Eisaku Sato. În urma victoriilor candidaților de stînga, Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului C.C. al P.C.J., a declarat la Osaka, într-o conferință de presă, că „Partidul Comunist este gata să încheie o alianță electorală cu Partidul Socialist în viitoarea campanie de alegeri pentru Camera Consilierilor, din luna iunie".

Deocamdată, atenția politicienilor, observatorilor și, se înțelege, a maselor de alegători, se concentrează asupra celei de-a doua confruntări din această lună. Actuala campanie electorală nu se încheie, de fapt, decît peste zece zile.

Stelian ȚURLEA

HAGA

28 DE PARTIDE LA 28 APRILIE

În actualul parlament olandez, Partidul Popular Catolic deține 39 de locuri, Partidul Muncii (socialist) 34. Este părerea unanimă a observatorilor, olandezi și străini, că alegerile din 28 aprilie vor da naștere tot unui cabinet de coaliție, așa cum de altminteri se întîmplă de două decenii. În ceea ce privește partidul căruia îi va reveni sarcina de a-l realiza, popular-catolicii și-au afirmat de-a lungul întregii campanii electorale convingerea că raporturile politice sînt atît de solid stabilizate încît nu vor fi necesare, a doua zi după despuierea scrutinului, nici un fel de schimbări în structura viitorului cabinet. Invers, socialiștii se declară convinși că votul va exprima dorința de schimbare a corpului electoral și va duce la înlocuirea actualei coaliții cu una închegată în jurul propriului lor partid.

Este de remarcat că programele concurente înfățișate alegătorului, foarte apropiate ca preocupări, se deosebesc mai cu seamă prin nivelul cheltuielilor preconizate. „Cel mai ambițios" din acest punct de vedere, cum scrie corespondentul din Haga al lui „Financial Times", este fără îndoială cel al Partidului Muncii : alocarea în următorii patru ani a jumătate din creșterea venitului național pentru obiective sociale (sporirea pensiilor de vîrstă, extinderea construcției publice de locuințe, lichidarea zonelor de case insalubre, apărarea mediului înconjurător). Dintre partidele guvernamentale, cel mai refractar alocării de credite importante măsurilor de ordin social s-a arătat, invocînd pericolul inflației, Partidul Popular pentru Adevăr și Democrație (liberal). Cele trei partide confesionale din actualul cabinet — Partidul Popular Catolic, Partidul Antirevoluționar (calviniști moderați) și Uniunea Creștin-Istorică (reformați) — au prezentat un program unic care ilustrează, pe de o parte, tendințe comune cu ale partenerilor lor laici, pe de alta, grija de a nu nemulțumi propriile lor aripi de stînga (în special în principalul partid al coaliției, Partidul Catolic, din care s-a și desprins o grupare disidentă, Partidul Politic Radical, deținător a trei locuri în parlament) deci obiectivele sociale au fost incluse în programul electoral, dar însoțite de prevederi bugetare modeste.

Particularitate a vieții politice olandeze : numărul neobișnuit de mare al partidelor și grupărilor politice. Sînt actualmente nu mai puțin de 28, dintre care 15 în parlament (fuseseră 11 imediat după alegerile din 1967, dar sciziunile și dizidențele au înmulțit pe parcurs etichetele sub care își exercită mandatul aceiași deputați). Acest mozaic este în același timp rezultatul legislației în vigoare cu privire la existența formațiilor politice (oricine depune o anumită sumă drept cauțiune poate întemeia un partid, „într-o țară cu vreo trei duzini de religii și secte și unde pasiunea de a se deosebi de vecin este mai mare chiar decît dragostea pentru fotbal", cum scrie corespondentul lui „Frankfurter Allgemeine Zeitung") și al sistemului proporțional de reprezentare. Fără îndoială, a avea cîteva locuri în parlament — mai mult de jumătate

→

COMPOZIȚIA ACTUALĂ A CAMEREI DEPUTAȚILOR
(alegerile din 1967)

Denumirea partidului	Nr. de locuri
Partidul Popular Catolic	39
Partidul Muncii (socialist)	34
Partidul Popular pentru Adevăr și Democrație (liberal)	17
Partidul Antirevoluționar (calvinist moderat)	15
Uniunea Creștin-Istorică (reformat)	12
„Democrați '66" (radical moderat)	7
Partidul Comunist	5
Partidul Socialist Pacifist (radical socialist)	4
Partidul țărănesc (conservator)	3
Uniunea pentru Drept țărănesc (disident)	3
„Democrați Socialiști '70" (disidență socialistă de dreapta)	3
Partidul Politic Radical (disidență catolică de stînga)	3
Partidul Politic Reformat (calvinist)	3
Uniunea Politică Reformată (calvinist)	1
H. Kronenburg (independent)	1

din grupările reprezentate pe băncile Camerei au, fiecare, mai puțin de 7 deputați — nu definește o vocație guvernamentală. Dar această fărîmițare explică și necesitatea constantă de a se recurge la formula unor cabinete de coaliție și complicatele tranzacții care preced de fiecare dată alcătuirea ei. În momentul de față, de pildă, în legătură cu convorbirile pregătitoare între partidele din guvern, se semnalează că între „confesionali" și liberali ar fi apărut, în legătură cu probleme politice importante, deosebiri de vederi mult mai mari decît cele care existau în momentul cînd au pornit împreună la drum. Ceea ce se interpretează ca o mișcare tactică a liberalilor : a pregăti, în așteptarea scrutinului, jaloanele unei negocieri strînse privind continuarea coaliției și a întredeschide totodată o portiță către eventualitatea unei cooperări cu socialiștii...

Aceasta se înscrie de altfel în regula obișnuită a jocului. Elemente noi a adus însă un sondaj de opinie inițiat cu mai bine de două luni înainte de alegeri, pe la jumătatea lui februarie, de ziarul „Algemen Dagblad" (independent de centru). Rezultatele, date publicității la începutul acestei luni, au fost declarate „uluitoare" în unele cercuri politice și de către unii comentatori. Potrivit datelor culese, numărul mandatelor partidului catolic ar urma să scadă la 35, al mandatelor deținute de socialiști la 32. Principalul beneficiar al acestei deplasări ar urma să fie gruparea „Democraților socialiști '70". Născută prin plecarea din rîndurile partidului muncii a ceea ce s-ar putea numi dreapta aripii sale de dreapta, gruparea are într-adevăr cu ce seduce un număr de alegători : pe unii, în numele unor nostalgii, cu numele conducătorului său (Willem Drees, fost trezorier general al partidului socialist, este fiul octogenarului cu același nume, unul din fondatorii social-democrației olandeze și personalitate marcantă în viața politică a anilor de după al doilea război mondial) ; pe alții, cu orientările sale centriste, atît de vădite încît partidul liberal se simte amenințat de acest proaspăt rival.

Firește, nu la stînga. Unul dintre motivele pentru care Willem Drees-junior și prietenii săi politici au părăsit partidul muncii a fost energica ofensivă desfășurată de gruparea internă „noua stîngă", îndeosebi la congresul de astă-iarnă, pentru a convinge „majoritatea tăcută" a membrilor partidului de necesitatea unirii tuturor forțelor progresiste. Elementele obiective ale unei posibile coaliții guvernamentale de asemenea orientare sînt incontestabile, așa cum au arătat în repetate rînduri comuniștii, care au lansat un apel la „constituirea unei opoziții organizate care să pregătească o eventuală preluare a cîrmei politice în țară" și care ar putea fi cu atît mai eficientă cu cît, așa cum sublinia „De Waarheid", ziarul P.C. din Olanda, „în sînul maselor se face simțită dorința să fie creată o coaliție progresistă la nivel parlamentar". Ca în toate țările din apusul european, convergența aspirațiilor către unitate ale comuniștilor și ale multor membri ai altor formații de stînga se lovește de persistența unor reflexe anti-comuniste în sînul acestor formații. În special în acela al partidului socialist. Pentru observatori însă, plecarea lui Willem Drees de sub drapelul acestui partid măsoară un anume teren cîștigat de „noua stîngă" și de ideea cooperării. În cadrul căreia și-ar putea asocia eforturile, alături de socialiști și de comuniști, „Democratii '66" (preocupați de modernizarea instituțiilor), partidul pacifiștilor (adversari ai participării olandeze la N.A.T.O.), partidul catolicilor disidenți, plus un număr de grupări politice care nu au actualmente reprezentare parlamentară. Fără îndoială, o asemenea regrupare s-ar bucura de un sprijin larg în rîndurile sindicatelor (inclusiv cele catolice) și tineretului (de asemenea, inclusiv cel catolic).

Numărînd formațiile în competiție, apreciind ponderea fiecăreia și a raporturilor dintre ele în complexul vieții publice olandeze, aceiași observatori se întreabă dacă și în ce măsură alegerile din 28 aprilie și coaliția guvernamentală pe care o vor determina, oricare ar fi ea, vor marca în peisajul politic al țării restructurări sau deplasări.

Florica ȘELMARU

Album de familie

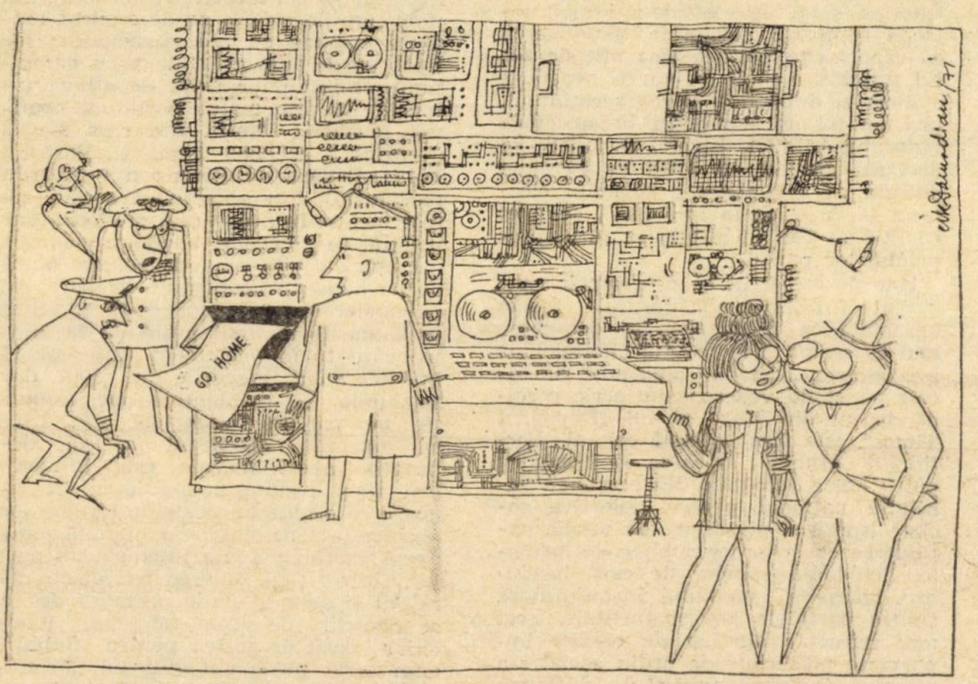

— Care fusese întrebarea ?
— Ce concluzii trebuie trase din procesul locotenentului Calley...

Desen de CIK DAMADIAN

DETECTOR

Represalii

O influentă instituție din familia Națiunilor Unite — O.I.M. — se zbate în serioase dificultăți financiare. Criza a început în momentul în care Statele Unite au refuzat să-și mai achite cotizația la Organizația Internațională a Muncii. Ca urmare, la sediul acesteia, lumina electrică și combustibilul au fost raționalizate, convorbirile telefonice internaționale strict reglementate, cei 2 700 de funcționari și-au văzut aminată majorarea salariilor, organismele operative și-au limitat activitatea, iar Conferința O.I.M. și-a aminat lucrările.

Totul a început atunci cînd noul director general al O.I.M., Wilfred Jenks, a numit în funcția de director general adjunct pe reprezentantul sovietic, Pavel Ostapenko. Imediat a intrat în scenă George Meany, președintele centralei sindicale A.F.L.—C.I.O., care deține o poziție cheie în politica americană din cadrul O.I.M. Acest anticomunist notoriu, care reproșează O.I.M. că-și orientează activitatea „spre stînga", a obținut în campania sa împotriva Organizației sprijinul reprezentanților patronatului american și, mai ales, al președintelui Comitetului din New York, John Rooney.

Ostilitatea Statelor Unite împotriva O.I.M., începută prin refuzul de a achita cei 3,7 milioane de dolari pe ultimul trimestru al anului trecut, plus 7,4 milioane pe anul în curs, a atins acum punctul culminant. La Washington a apărut avertismentul : ori Jenks va fi înlăturat de la conducerea O.I.M., ori S.U.A. se vor retrage din Organizație. „Jenks trebuie mototolit și eu cunosc singurul mijloc de a-l scoate de acolo — să-i tăiem apa", afirmă Rooney.

Ofensiva lui Jenks pentru a contracara efectele acțiunii americane este în curs : pe de o parte, el a încercat să-și completeze fondurile, cerînd suplimentarea bugetului de la 63 milioane dolari la 72 de milioane, pentru continuarea activității ; pe de altă parte, are intenția de a numi încă un director general adjunct, în persoana unui american. Dacă nici această tentativă nu va reuși, O.I.M. va fi nevoită să-și desfășoare activitatea cu un buget ce reprezintă numai 70 la sută din ceea ce-i este necesar.

I. CLOȘCĂ

DIN SURSE...

Vizită

Premierul canadian Trudeau urmează să facă la 17 mai o vizită oficială de unsprezece zile în Uniunea Sovietică — a anunțat un purtător de cuvînt al guvernului de la Ottawa. Vizita fusese fixată inițial pentru toamna 1970 dar a fost amînată din cauza crizei din Québec, declanșată o dată cu răpirea lui James Cross și asasinarea lui Pierre Laporte.

Rolls Royce

Peste o sută de expozanți britanici și-au anunțat participarea la viitorul salon aeronautic ce se va desfășura pe aeroportul Bourget (Paris) între 27 mai și 6 iunie. Printre aceștia va figura și „noua" companie națională „Rolls Royce 1971", care intenționează — scrie „France Presse" — să restaureze imaginea tradițională a Rolls-ului.

SUB BAGHETA PRIMULUI MINISTRU

La Broadstairs (Kent), localitatea sa natală, premierul britanic Heath a dirijat un cor alcătuit din 60 de voci. La concert au participat 800 de persoane, obișnuite de altfel cu asemenea demonstrații dirijorale ale șefului guvernului

Turneu

Maurice Stans, secretarul de stat american al comerțului, se pregătește — anunță agențiile de presă americane — pentru apropiatul turneu oficial (17 aprilie — 4 mai) în Europa și Orientul Mijlociu. Secretarul american urmează să viziteze succesiv Irlanda, Spania, Grecia, România, Iran și Austria.

Pelé

Mai în glumă, mai în serios, se spune că celor 90 milioane de brazilieni, ziua de miercuri, 19 noiembrie 1969, le-a rămas întipărită în memorie nu pentru aselenizarea astronauților de pe „Apollo-12", ci pentru cel de al 1 000-lea gol al lui Pelé. Spre a celebra evenimentul, guvernul brazilian a editat un timbru. „Nu găsiți puțin exagerată această idolatrizare?" — l-a întrebat pe „regele fotbalului" un ziarist de la „L'Express". „Pentru mine — i-a răspuns Pelé — cel mai jenant ar fi să fiu detestat. Prefer deci să fiu adorat".

Rivalități

Situația politică din Haiti — — anunță din Santo Domingo agențiile de presă — devine cu fiecare zi mai confuză: rivalitățile din familia lui Duvalier, a cărui boală s-a înrăutățit, încep să iasă la suprafață. Desemnat la succesiune, Jean-Claude, fiul lui „Papa Doc" e „concurat": mama sa, Simonne Duvalier, este împotriva fiului și în favoarea fiicei Marie-Denise sau, mai bine zis, a soțului acesteia, colonelul Max Dominique, aflat în Europa în misiune diplomatică. Marie-Denise, se spune, ar fi rămas la Port-au-Prince pentru a aștepta momentul oportun...

Precocitate

Dintre sutele de răspunsuri primite în cadrul concursului „Dac-aș fi cancelar...", organizat pentru copii de o casă de editură vest-germană, paisprezece — scrie revista „Stern" — i-au fost trimise lui Willy Brandt. Încîntat de înțelepciunea copiilor, cancelarul i-a invitat pe șase dintre ei la... o discuție profesională. „Dacă aș fi cancelar — scrie Peter, un băiat de 12 ani — mi-aș construi o vilă mare cu piscină, apoi aș încheia un acord cu Germania de Est și aș crea mai multă egalitate..."

Direct

O telegramă „Reuter" semnalează mărturisirea făcută de curînd de către Harold Wilson Camerei Comunelor: guvernul laburist — a revelat el — a elaborat încă din 1969 un proiect de lege prin care se prevedea plasarea Irlandei de Nord sub administrația directă a guvernului de la Londra. Proiectul de lege ar fi în momentul de față în posesia guvernului conservator.

Bani

N.A.S.A. — scrie „Die Welt" — intenționează să renunțe la patru nave cosmice care fuseseră prevăzute în programul „Apollo": sumele respective ar urma să fie utilizate pentru cartografierea Statelor Unite, pentru prospecțiuni geologice și pentru acțiuni anti-poluare. Deocamdată însă, pentru programul din 1973, N.A.S.A. mai are nevoie de bani...

S.S.T....

Tehnicieni care lucrează la „Boeing-2707" ascultînd la radio decizia Senatului S.U.A. de a se sista finanțarea construirii supersonicului. Pe carlingă se văd emblemele companiilor de aviație cu care se încheiaseră contracte de livrare

Hoover

După 47 de ani, faimosul șef al F.B.I., Edgar Hoover, a devenit ținta atacurilor opoziției democrate și o nouă problemă electorală pentru președintele Nixon în 1972 — scrie „Tribune de Genève". În violentele lor atacuri din ultima vreme, congresmenii îi reproșează bătrînului polițist (are 76 de ani și a „servit" sub șapte președinți) faptul de a fi devenit „un dictator senil", care conduce „Federal Bureau of Investigation" după bunul său plac.

Ultimatum

La Casa Albă s-ar fi primit săptămîna trecută — scrie „L'Express" — o întrebare-ultimatum din partea lui Marcello Caetano, primul ministru portughez: „Semnați un nou acord pentru utilizarea bazelor din Azore?" Deși un acord privind statutul bazelor S.U.A. în Azore nu a mai fost reînnoit după expirarea celui precedent (1961), trupele americane au rămas în continuare în insule. Se va grăbi Washingtonul să semneze? Dacă nu, cum va replica (deși e îndoielnic că o va face) guvernul de la Lisabona?

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

TENDINȚE ACTUALE ÎN DEZVOLTAREA COLABORĂRII INTERBALCANICE

Situată în contextul larg al securității pe continentul nostru și în lume, realizarea colaborării și înțelegerii în zona Balcanilor, normalizarea relațiilor și îmbunătățirea atmosferei politice în această regiune a Europei își au importanța lor bine cunoscută, atît în deschiderea tot mai largă a perspectivei cooperării pașnice, rodnice, între popoarele țărilor din Balcani, în interesul propășirii, progresului și civilizației lor, cît și al cauzei generale a păcii în Europa și în lume. Experiența trecutului a arătat ce grave prejudicii au adus popoarelor din această zonă diferendele și conflictele dintre ele. **„Transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, a colaborării și a bunei vecinătăți** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ar fi în interesul tuturor popoarelor din această regiune, ar servi cauzei păcii și progresului. Asigurarea unei atmosfere de colaborare pașnică în Balcani constituie o parte inseparabilă a luptei pentru securitate în Europa și în lume și, de aceea, este de datoria tuturor țărilor balcanice să întreprindă inițiative și acțiuni îndreptate spre însănătoșirea climatului din această zonă, spre dezvoltarea unor raporturi întemeiate pe încredere și respect mutual".**

Ultima perioadă de timp a înregistrat noi pași înainte pe planul relațiilor interbalcanice, al statornicirii în această zonă a lumii a unui climat de bună vecinătate, cooperare pașnică și respect reciproc. Se poate constata cu satisfacție faptul că năzuința spre promovarea principiilor fundamentale ale dreptului și moralei internaționale, spre extinderea pe multiple planuri a colaborării reciproce se manifestă ca o caracteristică majoră a dezvoltării acestor relații. Această evoluție corespunde, de altfel, intereselor vitale ale tuturor popoarelor din regiunea Balcanilor, cauzei generale a păcii și colaborării în Europa și în lume, constituind un imperativ major al vremurilor de astăzi.

EFORTURI SPRE ÎNȚELEGERE ȘI COOPERARE RECIPROCĂ

Practica a demonstrat că la baza tuturor progreselor în direcția statornicirii unei atmosfere de bună vecinătate între state stau relațiile bilaterale.

Contactele și vizitele reciproce, se știe, prilejuiesc utile schimburi de păreri în probleme de interes bilateral și internațional. Ele asigură o mai bună cunoaștere reciprocă, oferă un teren larg confruntărilor pașnice și constructive de idei, devin un izvor nesecat de noi inițiative pe calea dezvoltării prieteniei și cooperării. Calea contactelor și convorbirilor bilaterale, purtate cu perseverență sub semnul stimei și respectului reciproc, constituie o cale sigură pentru atingerea acestor țeluri.

Sub acest aspect, cooperarea interbalcanică — între cele șase state cu orînduiri politice și cu evoluții economico-sociale diferite — se găsește, în prezent, în mod justificat, în faza unor intense contacte bilaterale, soldate cu fructuoase și încurajatoare concluzii.

Tabloul contactelor bilaterale, al schimburilor de păreri și al negocierilor pe diverse planuri între factori de răspundere din țările balcanice a căpătat în ultimii ani contururi fără precedent în istoria postbelică a acestei regiuni. Fiecare dintre întîlniri a jalonat noi perspective pentru dezvoltarea colaborării în interesul popoarelor respective, al cauzei generale a prieteniei și păcii în regiunea Balcanilor, în Europa și în întreaga lume.

Este binecunoscută contribuția activă a României socialiste la dezvoltarea unor largi relații de bună vecinătate, înțelegere și colaborare multilaterală cu țările socialiste, ca și cu toate țările din Balcani, fără deosebire de orînduire socială, pentru transformarea acestei zone a lumii într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare. În acest cadru se înscriu, în primul rînd, contactele și convorbirile la nivel înalt. Astfel, întîlnirea de la Giurgiu și Russe, din septembrie 1970, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, precum și vizita oficială de prietenie a delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Bulgaria, în noiembrie 1970, semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală au constituit o nouă treaptă pe calea dezvoltării și întăririi prieteniei și colaborării dintre cele două partide și state. După cum se sublinia în Comunicatul comun privind întîlnirea prietenească de la Russe și Giurgiu **„părțile au reafirmat hotărîrea lor de a contribui la instaurarea unui climat de colaborare și securitate în Balcani, în Europa și în întreaga lume..."** De asemenea, în Comunicatul comun publicat la 22 noiembrie 1970, în urma vizitei în Bulgaria a delegației române, se reafirma hotărîrea celor două părți, **„de a acționa cu consecvență pentru dezvoltarea unor relații de colaborare cu toate țările balcanice, fără deosebire de orînduire socială, pentru transformarea acestei zone într-o regiune de bună vecinătate, pace și securitate, liberă de arme nucleare. Ele vor depune în continuare eforturi pentru extinderea colaborării politice, economice, tehnice, științifice, culturale și a altor forme de colaborare reciproc avantajoase, între țările balcanice, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale, a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele".**

Agenda deosebit de bogată a contactelor româno-iugoslave a înscris, de asemenea, în ultimul an, noi pagini remarcabile pe planul legăturilor bilaterale și al schimburilor de vederi în cele mai diferite probleme ale contemporaneității ; printre acestea, la loc de frunte se înscrie vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Iugoslavia, în noiembrie 1970, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito. Comunicatul comun, dînd expresie dorințelor arzătoare ale popoarelor român și iugoslav de a trăi în pace, prietenie, bună vecinătate și colaborare rodnică multilaterală, reafirma **„interesul vital al Republicii Socialiste România și Republicii Socialiste Federative Iugoslavia pentru transformarea regiunii Balcanilor într-o zonă de bună vecinătate și cooperare, de pace și securitate". „Pornind de la aceasta, cele două părți** — subliniia Comunicatul **— vor depune în continuare eforturi și vor sprijini dezvoltarea colaborării, prieteniei și relațiilor de bună vecinătate dintre popoarele balcanice, extinderea colaborării economice, tehnice, științifice, culturale și a altor forme de colaborare reciproc avantajoase, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale și a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele".**

Pe linia contactelor la nivel înalt româno-iugoslave menționăm, de asemenea, cele două vizite care au avut loc în Iugoslavia în ianuarie și, respectiv, în România în august 1970, ale premierilor Ion Gheorghe Maurer și Mitia Ribicici, cu care prilej au fost analizate cele mai importante probleme ale relațiilor bilaterale.

Vizitele reciproce care au avut loc în anul 1970 între delegațiile Uniunilor Sindicale din România și Albania, conduse de președinții acestor importante organizații ale celor ce muncesc, s-au înscris în contextul relațiilor de prietenie și stimă reciprocă dintre cele două țări.

De asemenea, întîlnirile prilejuite de cea de-a 25-a sesiune jubiliară a O.N.U. dintre președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, și personalități de prestigiu din această zonă a lumii au avut drept temă, printre altele, cooperarea și buna vecinătate, găsirea de noi căi pentru adîncirea colaborării reciproce în vederea asigurării păcii și securității în Balcani, pe continent și în întreaga lume.

În contextul relațiilor de prietenie și stimă reciprocă, al preocupării pentru întărirea colaborării între cele două țări s-a înscris și vizita în România, în aprilie 1970, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, a președintelui Turciei, Cevdet Sunay. Comunicatul comun româno-turc, prilejuit de această vizită, sublinia, printre altele, **„aportul relațiilor prietenești româno-turce la evo-**

luția pozitivă a situației în Balcani", și arăta că **„părțile au scos în evidență însemnătatea eforturilor în vederea dezvoltării raporturilor de bună vecinătate și de înțelegere reciprocă în interesul păcii regionale și mondiale"**.

Seria contactelor bilaterale interbalcanice din ultima perioadă de timp include, de asemenea, un număr important de acțiuni realizate cu concursul altor factori de răspundere din această zonă. Astfel, în septembrie anul trecut, premierul turc a făcut o vizită oficială la Belgrad, la invitația premierului iugoslav. Rezultatele pozitive ale schimbului de păreri s-au reflectat cu pregnanță în comunicatul comun dat publicității la sfîrșitul vizitei, comunicat în care cei doi șefi de guverne — exprimîndu-și satisfacția față de evoluția pozitivă care are loc în această regiune — au relevat faptul că **„potrivit convingerii lor, raporturile prietenești dintre Iugoslavia și Turcia contribuie la promovarea relațiilor de bună vecinătate între țările balcanice, ceea ce este în interesul păcii în regiune, în Europa și în întreaga lume"**. În același an, 1970, în octombrie, primul ministru turc, a conferit la Sofia cu omologul său bulgar. Comunicatul comun evidențiia **„însemnătatea și posibilitatea contribuției relațiilor prietenești și de bună vecinătate dintre Bulgaria și Turcia la dezvoltarea favorabilă a situației din Balcani"**. Cei doi prim-miniștri **„au confirmat hotărîrea lor de a contribui efectiv la stabilirea de bune relații între țările balcanice în interesul păcii în această regiune"**. Menționăm, de asemenea, vizitele oficiale întreprinse în 1970, în Iugoslavia și în Grecia, de către ministrul afacerilor externe al R. P. Bulgaria, Ivan Bașev. Comunicatul comun, publicat în urma vizitei la Atena a ministrului bulgar, evidențiia, printre altele, consensul părților **„în a recunoaște că făurirea unui climat de încredere între Bulgaria și Grecia va facilita, de asemenea, crearea unui climat analog în Balcani și în Europa"**.

Tabloul vizitelor și întrevederilor reciproce menționate este întregit de numeroase alte întîlniri, printre care, contactele diplomatice dintre ministerele de externe ale statelor balcanice, ai căror reprezentanți au conferit în ultima perioadă de timp mai intens și mai rezultativ decît oricînd în trecut. Un rol pozitiv, sub acest aspect, a revenit contactelor reprezentanților Ministerului Afacerilor Externe român cu omologii lor din Iugoslavia, Bulgaria, Albania, Turcia și Grecia. Atît întîlnirile la nivel înalt cît și numeroasele contacte de lucru au avut drept scop încheierea a noi instrumente de colaborare în diferite domenii de activitate, rezolvarea unor chestiuni curente și de perspectivă a relațiilor bilaterale sau reglementarea unor probleme mai vechi. Rezultatele pozitive ale acestor întîlniri au fost concretizate într-o serie de documente — negociate și convenite în comun între țările din zonă — al căror numitor comun îl constituie năzuința spre dezvoltarea cooperării în spiritul bunei vecinătăți și al respectului reciproc, spre asigurarea păcii și securității în această parte a Europei.

Opinia publică din țările balcanice a înregistrat, de asemenea, cu satisfacție știrea despre ridicarea nivelului de reprezentare diplomatică la grad de ambasadă între Albania și Iugoslavia.

Rezultatele încurajatoare înregistrate pe planul relațiilor politice demonstrează, încă o dată, utilitatea contactelor bilaterale, a dialogului viu în căutarea și găsirea căilor de îmbunătățire continuă a climatului interbalcanic. Succese ale eforturilor depuse de guvernele statelor respective, aceste rezultate constituie premise favorabile cristalizării a noi idei și propuneri, menite să dezvolte destinderea, încrederea și cooperarea între statele și popoarele balcanice.

ROLUL RELAȚIILOR ȘI AL COOPERĂRII ECONOMICE

Analiza desfășurării schimburilor comerciale și a cooperării economice între statele din Balcani evidențiază, de asemenea, concluzii încurajatoare. Privit prin prisma creșterilor procentuale, volumul de bunuri materiale care a circulat în dublu sens între aceste țări în ultimul deceniu a înregistrat creșteri deosebit de mari. De pildă, volumul total al schimburilor comerciale dintre România și Iugoslavia a crescut, în 1969, de 4,6 ori față de 1960, între Bulgaria și Turcia de 4,7 ori, între România și Bulgaria de aproape 4 ori. Cifre asemănătoare caracterizează creșterea schimburilor de bunuri materiale și pentru celelalte țări balcanice.

În ultimii ani, între România și Iugoslavia au fost realizate numeroase acorduri și înțelegeri pe plan economic, care deschid largi perspective unei colaborări stabile de durată. De o importanță deosebită este semnarea acordului comercial pe perioada 1971—1975, care prevede creșterea de peste două ori a schimburilor comerciale în raport cu nivelul perioadei precedente de cinci ani. Îndeplinirea cu succes a angajamentelor reciproce de a realiza în comun giganticul complex hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier" reprezintă un punct de plecare sigur pentru utilizarea complexă, în continuare, a restului sectorului româno-iugoslav al Dunării.

Colaborarea economică și schimburile comerciale între România și Bulgaria se află, de asemenea, într-o etapă de continuă dezvoltare. S-a convenit deja ca volumul schimburilor comerciale în perioada 1971—1975 să fie cu 65 la sută mai mare decît în cincinalul precedent. Organele corespunzătoare ale celor două părți au primit indicații de a lua măsuri concrete pentru depistarea posibilității de lărgire a cooperării și specializării în producție în scopul construirii unor capacități de producție în industrie, mai ales în construcția de mașini, siderurgie, chimie, industrie ușoară. Continuă lucrările de studii și proiectare în vederea construirii complexului hidroenergetic în zona Islaz-Somovit și se află în curs de elaborare un program pentru valorificarea complexă a potențialului hidroenergetic al Dunării în sectorul româno-bulgar.

Se dezvoltă, an de an, relațiile economice dintre România și Albania. Protocolul privind schimbul de mărfuri între cele două țări prevede, de pildă, pentru anul 1971 o creștere cu 20 la sută față de 1970. De asemenea, în martie a.c. a fost semnată la București Convenția româno-albaneză privind colaborarea tehnico-științifică.

S-au intensificat, de asemenea, legăturile economice ale României cu celelalte țări din Balcani. În decembrie 1970, cu prilejul vizitei la Atena, a ministrului comerțului exterior al României, Cornel Burtică, au fost purtate negocieri fructuoase, soldate prin semnarea unor acorduri de lungă durată privind dezvoltarea schimburilor comerciale, colaborarea și cooperarea tehnico-științifică între România și Grecia. Ca urmare a contactelor la nivel înalt româno-turce au fost create premise temeinice pentru dezvoltarea cooperării economice între cele două țări.

Semnificativ sub aspectul dezvoltării relațiilor pe multiple planuri între România și celelalte țări din Balcani este și faptul că, numai în anul 1970, au fost încheiate peste 50 de noi instrumente de colaborare, care lărgesc baza juridică a cooperării reciproc avantajoase.

Legăturile comerciale și colaborarea economică reciprocă înregistrează o curbă ascendentă și pentru celelalte țări din Balcani. Acordul între Iugoslavia și Bulgaria cu privire la livrările reciproce de mărfuri pe perioada 1971—1975 prevede un volum de 465 milioane dolari, ceea ce echivalează cu o creștere de 133 la sută față de perioada precedentă. În aprilie 1970, între cele două țări au fost semnate acorduri care prevăd dezvoltarea sistemului energetic conectat prin realizarea unei linii de înaltă tensiune de 400 kilovolți între orașele Sofia și Niș, precum și construirea șoselei Bela Palanka-Pirot ; într-un stadiu foarte avansat se află, de asemenea, realizarea unor importante obiective de cooperare industrială.

În septembrie 1970, delegațiile economice guvernamentale ale Iugoslaviei și Albaniei au semnat protocolul privind schimburile de mărfuri pe anul 1971 în valoare de 13 milioane de dolari și au hotărît să aibă consultări cu privire la posibilitatea colaborării pe termen lung în perioada 1971—1975. Volumul prevăzut pe 1970 al schimburilor comerciale între Iugoslavia și Grecia a fost depășit, ceea ce permite realizări și mai mari în perioada următoare. Între Iugoslavia și Grecia a intervenit un acord pentru valorificarea apelor rîului limitrof, Axios. De asemenea, în martie a.c. reprezentanții căilor ferate din Iugoslavia și Grecia au hotărît, cu prilejul convorbirilor de la Atena, formarea unei comisii mixte permanente în scopul îmbunătățirii legăturilor feroviare între cele două țări. În același timp, întreprinderi iugoslave participă într-o măsură crescîndă la dezvoltarea cooperării bilaterale cu Turcia în domeniul minier, energetic, telecomunicații.

Volumul schimburilor comerciale dintre Bulgaria și Albania, pe anul 1970, a fost de cinci ori mai mare decît cel prevăzut în acordul de lungă durată pe perioada 1966—1970, iar prevederile protocolului pe anul 1971 sînt aproape de două ori mai mari decît cele din anul precedent. Între Bulgaria și Grecia a fost semnat recent un protocol privind schimburile de mărfuri în valoare de 50 milioane dolari pentru fiecare parte. De mare importanță pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări a fost încheierea, în mai 1970, a unor instrumente de cooperare, între care menționăm înțelegerile privind amenajarea și folosirea în comun a apelor din

→

zona de frontieră. Recentul memoriu al guvernului bulgar transmis guvernului elen conține importante propuneri privind creșterea schimburilor comerciale și turistice, încheierea unui acord interguvernamental de colaborare economico-industrială, științifică și tehnică, crearea de societăți mixte, acordarea de credite rambursabile în produse ale noilor unități create, înființarea unei comisii mixte de colaborare economică, industrială, științifică și tehnică.

S-au intensificat, în ultima vreme, relațiile economice greco-albaneze. Vizita la Atena, în august 1970, a unei delegații comerciale albaneze a fost apreciată ca un prim pas în direcția normalizării acestor relații. Ca răspuns, în septembrie 1970, o delegație comercială greacă a făcut o vizită în Albania. Prin aceste vizite a fost reluat dialogul între cele două țări vecine, întrerupt încă din 1940. Între cele două țări au fost restabilite legăturile telefonice directe, iar schimburile comerciale cunosc o tendință de creștere. Recenta hotărîre a guvernelor celor două țări de a deschide camere de comerț la Tirana și Atena este semnificativă pentru aceste noi tendințe.

În ultima vreme, s-a intensificat preocuparea pentru folosirea unor forme, calitativ noi, de natură să stimuleze schimburile economice interbalcanice. O asemenea formă, de pildă, o constituie comisiile mixte economice — cadru de sprijinire a proiectelor de colaborare, de supraveghere a aplicării diferitelor acorduri încheiate în domeniile economic, industrial și tehnic, de facilitare a contactelor între organizații și întreprinderi. Prima comisie mixtă economică între o țară socialistă și una nesocialistă din Balcani a fost cea româno-turcă, constituită la București în aprilie 1970 ; în luna octombrie a anului trecut această comisie a ținut deja prima sa sesiune. A urmat, apoi, înființarea unor comisii similare iugoslavo-turce (septembrie 1970) și bulgaro-turce (octombrie 1970).

În atenția țărilor din Balcani se află o serie de probleme economice, a căror rezolvare în vederea unei mai eficiente folosiri a resurselor materiale reclamă eforturi comune. Astfel, dezvoltarea în continuare a sistemului energetic unit al țărilor din această regiune — care se află într-o fază inițială a existenței sale — ridică problema unor investiții substanțiale. S-ar putea, de asemenea, menționa necesitățile de dezvoltare a sistemului de căi ferate, șosele, porturi etc. Rezultatele fructuoasei cooperări româno-iugoslave în amenajarea complexului hidroenergetic de la Porțile de Fier, care deja furnizează sistemelor energetice ale celor două țări prețioși kilowați-ore, servesc pe bună dreptate drept model și stimulent pentru alte cooperări bi sau multilaterale. S-ar mai putea aminti aici și faptul că, la sfîrșitul lunii martie a.c., au avut loc la Sofia convorbiri preliminare între reprezentanții Bulgariei, Turciei și Greciei, în vederea studierii posibilităților de cooperare pentru folosirea apelor rîului Marița.

Cu toate succesele obținute, mai ales în ultimii ani, în domeniul schimburilor de bunuri materiale, statele din Balcani sînt unanime în a aprecia că există încă largi posibilități pentru punerea în valoare — printr-o cooperare și mai strînsă — a noi potențe economice, spre binele popoarelor din această zonă a lumii.

Pe planul cunoașterii și apropierii reciproce, turismul a adus în ultimii ani o contribuție sporită la dezvoltarea relațiilor reciproce, în spiritul bunei vecinătăți și al respectului mutual. Se înscriu în acest context deschiderea șoselei internaționale Constanța-Varna-Burgas-Istanbul — parte a magistralei „Europa-95" — creșterea continuă a numărului de turiști, deschiderea și amenajarea corespunzătoare a noi puncte de frontieră (de pildă Jimbolia-Srpska Trnia), încheierea unor înțelegeri privind micul trafic de frontieră, de natură să favorizeze schimburile de bunuri din regiunile limitrofe, cunoașterea și înțelegerea reciprocă (România a încheiat asemenea înțelegeri cu Bulgaria și Iugoslavia) etc. De asemenea, cu prilejul vizitei la Atena a ministrului afacerilor externe al Bulgariei, Ivan Bașev, în prima jumătate a anului 1970, au fost examinate aspecte concrete ale dezvoltării relațiilor bilaterale bulgaro-grecești în domeniul turismului. Ca urmare, în iulie anul trecut, s-a semnat la Atena un protocol privind crearea unui comitet permanent greco-bulgar în acest domeniu.

S-au creat condiții sporite pentru telecomunicațiile interbalcanice. În perioada 1971—1972 se prevede dublarea numărului canalelor telefonice între Turcia și Bulgaria. În prezent, se realizează linia de radio-releu Istanbul-Sofia pentru 1 800 de canale, care va fi folosită și pentru transmiterea reciprocă de programe de televiziune.

Cele cîteva realizări enumerate sînt concludente pentru a evidenția locul tot mai important care revine turismului în dezvoltarea raporturilor de destindere, bună vecinătate și cooperare interbalcanică.

PERSPECTIVE

Viața pune în evidență tot mai mult faptul că apartenența țărilor din Balcani la sisteme social-politice și grupări militare diferite nu poate și nu trebuie să afecteze raporturile normale între ele, că indiferent de aceste deosebiri este pe deplin posibilă realizarea unei păci și colaborări pașnice, asigurarea unor condiții în care fiecare stat, fiecare popor să-și poată consacra eforturile înaintării pe calea progresului și prosperității sale. Calea spre împlinirea acestor țeluri poate fi găsită, desigur, numai în cadrul unei politici de bună vecinătate și înțelegere mutuală, care să împletească rezonabil interesele fiecărui popor din această zonă cu interesele generale ale păcii și securității europene și internaționale.

În politica externă a României aceste deziderate sînt promovate cu perseverență, avînd drept element de permanență căutarea, într-un spirit constructiv, a celor mai potrivite căi de natură să asigure eficiența raporturilor de cooperare și bună vecinătate. Se poate constata, totodată, cu satisfacție că preocuparea pentru intensificarea contactelor interbalcanice în scopul găsirii în viitor a noi și reale soluții pentru promovarea relațiilor reciproce pe multiple planuri este prezentă și pe agenda altor state din Balcani.

Unele luări de poziție mai recente sînt semnificative în acest sens. Astfel, într-un comunicat al agenției Taniug se menționau cu claritate concluziile ședinței Veceі Executive Federale din martie a.c. referitoare la faptul că **„guvernul iugoslav acordă o însemnătate deosebită dezvoltării în continuare și promovării relațiilor cu țările balcanice pe baza respectării suveranității, integrității teritoriale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și soluționării tuturor problemelor litigioase pe cale pașnică"**. De asemenea, agenția bulgară de presă sublinia, într-o ediție de sinteză din martie a.c., că **„pacea, înțelegerea reciprocă și colaborarea în spiritul bunei vecinătăți constituie scopul politicii generale în Balcani a R.P. Bulgaria"** și adăuga că **„această politică, rațională, constructivă, bazată pe principiul leninist al coexistenței pașnice a statelor cu sisteme sociale diferite, joacă un rol important de stabilizare în peninsulă"**. Referindu-se la scopul imediat și de perspectivă al politicii interbalcanice promovată de Bulgaria, B.T.A. releva că aceasta **„tinde, în primul rînd, spre sprijinirea relațiilor normale interstatale, spre intensificarea colaborării economice și spre o cooperare cît mai largă posibilă"**. Abordînd probleme ale politicii externe cu prilejul sesiunii Adunării Populare, șeful guvernului albanez, Mehmet Shehu, menționa, la rîndul său, că R.P. Albania **„dorește să aibă și să mențină raporturi corecte, normale și de bună vecinătate cu țările vecine pe baza principiilor egalității, respectului reciproc, respectării integrității teritoriale, suveranității și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc"**. Guvernul elen, sublinia recent adjunctul ministrului de externe al Greciei, **„este convins că îmbunătățirea relațiilor prin contacte bilaterale va duce în cele din urmă la relații multilaterale de colaborare între țările balcanice"**. El a menționat că, actualmente, Grecia **„examinează în spirit pozitiv problema cooperării economice cu unele țări balcanice"** și este preocupată de **„găsirea celui mai bun mecanism pentru această colaborare"**.

Se poate astfel aprecia că, în ultima vreme, cu efortul tuturor statelor din zona Balcanilor, s-au înregistrat noi progrese pe calea destinderii, cooperării și bunei vecinătăți. Aceste tendințe pozitive au toate premisele pentru a se dezvolta continuu, căpătînd, prin participarea tot mai activă a tuturor partenerilor, noi dimensiuni, noi concretizări.

Pe măsură ce interesele tuturor statelor balcanice își găsesc concretizarea într-un complex vast de angajamente bilaterale se creează, în mod obiectiv, premise favorabile pentru o colaborare multilaterală de natură să asigure, în ultimă instanță, condiții propice pentru elaborări colective în vederea statornicirii unui climat de bună vecinătate, de cooperare reciproc avantajoasă și securitate în zonă.

Vor fi, desigur, necesare o serie de negocieri pentru reglementarea unor probleme aflate încă în suspensie, dar mai ales pentru punerea în valoare a marilor potențe, pe multiple planuri, vizînd, în ultimă instanță, transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării și păcii, în interesul popoarelor din această regiune ca și al cauzei generale a securității și păcii în Europa și în lume.

Dr. ing. Gheorghe COLȚ

GENEVA

STUDIEREA SUD-ESTULUI EUROPEAN

La invitația Institutului Universitar de Studii Internaționale și a Institutului Universitar de Studii Europene, prof. VIRGIL CÂNDEA, membru corespondent al Academiei de Științe Sociale și Politice, se află la Geneva pentru a ține cursuri la cele două institute. Solicitat de revista noastră, domnia-sa a răspuns cîtorva întrebări privind activitățile universitare din orașul de pe țărmul Lemanului.

— Ce problematică include cursul pe care îl faceți și cum se încadrează ea în tematica celor două institute universitare geneveze?

— Susțin de peste un trimestru cursul principal despre Istoria relațiilor între Europa de sud-est și Occident, în epoca modernă, în cadrul Institutului Universitar de Studii Europene, făcînd în același timp seminar la Institutul de Înalte Studii Internaționale în cadrul catedrei de Istoria relațiilor internaționale. În acest ultim cadru, e vorba de o continuare a activității desfășurate anul trecut de profesorul Jean Baptiste Duroselle. Studenții care asistă la curs și seminar aparțin celor două institute, Colegiului american Smith și Facultății de istorie a Universității din Geneva.

Cît privește temele pe care le urmăresc, trebuie spus că în ultimii ani ele au devenit frecvente, aproape permanente. Cu patru ani în urmă, în 1967, am ținut la Institutul de Înalte Studii Internaționale cîteva conferințe despre „Formarea statelor moderne în Europa de sud-est"; în anul următor, i-a urmat un curs despre „Istoria relațiilor internaționale în Europa de sud-est în epoca modernă". Aceste elemente constituie, după părerea mea, o expresie a unei mereu mai largi preocupări, în cercurile universitare și științifice, pentru problemele sud-estului european, regiune în mod deosebit interesantă prin ceea ce a reprezentat atît în planul vieții politice cît și în acela al afirmării unui fenomen cultural bogat în date de largă semnificație istorică.

— Cum se încadrează aceste preocupări în tradiția prezențelor universitare românești la Geneva?

— Este, într-adevăr, locul a spune că asemenea contacte, desfășurate pe linia universitară sau științifică, nu sînt de dată recentă, ambele părți acordîndu-le în perspectiva timpului un interes și o apreciere dintre cele mai calde. Evocînd aceste tradiții, am menționa cîțiva dintre revoluționarii noștri de la 1848 — și mă gîndesc în primul rînd la Golești — care și-au făcut educația la Geneva, începînd cu școala lui Rudolf Doepfer. Mai multe generații de tineri din secolul trecut și de la începutul secolului nostru au studiat la Universitatea din Geneva: Cît privește contactele și interschimburile mai recente, au reținut în mod deosebit atenția și s-au bucurat de o măgulitoare audiență cursurile ținute la această universitate de către profesorul D.M. Pippidi, directorul Institutului de Arheologie din București, care a predat aici de-a lungul întregului an universitar 1968-1969, precum și conferințele prezentate de către profesorii Mircea Malița și Costin Murgescu la Institutul de Înalte Studii Internaționale. În sfîrșit, la același Institut avem de cîțiva ani studenți români care își pregătesc teza de doctorat.

— Ați amintit de Institutul de Înalte Studii Internaționale și de activitățile sale. Care îi este profilul ?

— Scopul Institutului, creat în 1927 de către profesorii William Rappard și Paul Mantoux, este dublu: învățămînt, adică formare de diplomați bine pregătiți, și cercetare în domeniul științei relațiilor internaționale și științelor politice. Amîndouă aceste scopuri sînt legate de istoria Societății Națiunilor, care și-a avut sediul la Geneva, și de tradițiile de cooperare internațională ale acestui oraș, pînă azi centrul atîtor organizații internaționale și sediul Oficiului Națiunilor Unite pentru Europa. Aceasta explică și prezența în corpul didactic al Institutului a unor personalități de reputație internațională pe plan științific, cît și pe planul cooperării, așa cum sînt profesorii Paul Guggenheim și Jacques Freymond. Principalele cursuri sînt cele privind dreptul internațional public, istoria relațiilor internaționale de la 1814 și pînă în 1945, problemele economice și financiare internaționale și instituțiile internaționale. În cadrul acestor patru direcții principale de învățămînt gama cursurilor este extrem de variată.

— Iar Institutul Universitar de Studii Europene?

— E o creație mai recentă, datînd din anul 1963, ce își propune a promova, pe plan științific și universitar, eforturile de colaborare culturală europeană. Directorul Institutului, profesorul Denis de Rougemont, este un neobosit propagator al valorilor civilizației europene, ceea ce explică dorința sa ca studenții Institutului să aibă imaginea completă a acestor valori, inclusiv deci a celor datorate popoarelor din Europa de sud-est.

— Cum s-ar putea rezuma impresiile dumneavoastră de profesor de istoria sud-estului european la diferite institute din Europa centrală?

— Studenții cărora mă adresez sînt din mai toate țările lumii, nu numai elvețieni deci, ci și francezi, englezi, americani sau din țările în curs de dezvoltare. Trebuie deci găsită „lungimea de undă" care să asigure receptarea cursului de către tineri cu pregătire și concepții extrem de diverse. Un asemenea curs nu are numai scopul de a le satisface o curiozitate, ci și să-i ajute să identifice, în experiența politică, socială și culturală a statelor sud-estului european din epoca modernă, exemple, adesea similare celor din propria lor țară. Istoria ideilor din Europa de sud-est, a formării instituțiilor noastre moderne, a prefacerii prin luptă răbdătoare și tenace a unor suveranități nominale, acum un secol, în suveranități complete, autentice, istoria cîștigării unui loc definitiv în concertul națiunilor moderne, pe toate planurile, politic, economic, științific, întreaga evoluție a popoarelor sud-est europene, de la constituirea lor în state moderne și pînă azi, iată fenomene de valoare istorică mondială. Istoria modernă și contemporană a lumii dispune, prin evoluția statelor din sud-estul continentului, de exemple admirabile ale voinței de progres multilateral, în condiții de libertate și colaborare sinceră și fructuoasă cu toate națiunile din lume.

— Dacă v-ați referi la opinia studenților și la gradul lor de receptivitate pentru problemele în discuție, ce ne-ați putea spune?

— La început se manifesta o reală surpriză pentru tot ce privește locul popoarelor din regiunea noastră în civilizația europeană și universală. În acest sens se produce revizuirea și completarea cunoștințelor despre grandoarea civilizației bizantine, despre continuitatea politică românească de-a lungul întregului ev mediu, despre statul nostru autonom în sistemul otoman etc. Mulți studenți lasă loc unei a doua faze, aceea a lecturilor intense, posibile în bibliotecile geneveze, în care literatura despre Europa de sud-est, dacă nu abundentă, este totuși mulțumitor reprezentată, cel puțin pentru începători. Nu rareori, ca o a treia etapă, studentul cîștigat de studiile sud-est europene își alege o problemă privind această regiune, pentru diploma sa de licență sau de doctorat, începe a studia o limbă sud-est europeană și a cerceta în arhivele și bibliotecile din aceste țări. Se poate identifica, cred, în această evoluție, o creștere a receptivității față de problemele specifice ale acestei părți a continentului nostru, în legătură cu locul pe care ea îl ocupă în dezvoltarea istorică — politică, economică și culturală — europeană și universală. Trebuie spus că procesul reflectă, privit dintr-o perspectivă mai largă, un mod de creștere a interesului pentru studiile est-europene în lume. Școlile științifice americană, franceză, germană au creat de multă vreme instituții consacrate acestor studii. Cursurile despre istoria regiunii noastre, a subcontinentului sud-est european, se adresează cercetătorilor, diplomaților, oamenilor politici de mîine. Este sigur că informația obiectivă despre noi va oferi acestor tineri din diferitele țări ale lumii un excelent fundal pentru viitoarele lor relații cu noi și, adesea, pentru mulți dintre ei un bun sistem de referință pentru propria lor activitate. În mod cert, dincolo de rațiuni particulare sau mai generale care explică și întrețin interesul pentru problemele sud-estului european, avem sentimentul certitudinii că și pe această cale se aduce o utilă contribuție procesului de apropiere, apreciere și stimă reciprocă, ca elemente de fond ale unei trainice și autentice înțelegeri și cooperări.

„RĂCIRE" SAU „OFENSIVĂ DE PRIMĂVARĂ"?

Pentru numărul său din 22 februarie, revista „Time" şi-a ales ca temă centrală „scăderea temperaturii Americii". Pe copertă, Unchiul Sam, cu jobenul în mînă şi cu o pungă de gheaţă pe cap, indica cititorilor că problema în discuţie este nu clima, ci climatul politic, că America îşi răcoreşte mintea înfierbîntată, se potoleşte. Ideea centrală a articolelor grupate sub titlul „The cooling of America" : violenţa politică este în descreştere, grupurile contestatare au devenit mai puţin zgomotoase, nu se întrevăd în viitorul apropiat nici răscoale ale negrilor, nici agitaţii studenţeşti. Expresia lansată de revista „Time" a devenit subiect de discuţii în contradictoriu : a scăzut oare cu adevărat temperatura Americii ? La o citire atentă, fiecare articol cuprins în grupaj se dovedeşte mai curînd reflectarea a ceea ce americanii numesc „wishful thinking", adică luarea dorinţelor drept realităţi, decît prezentarea obiectivă a unei situaţii de fapt. Este, de asemenea, evident, că fenomenul descris este de suprafaţă, nu de substanţă. Autorii mărturisesc de altfel acest lucru. Atunci cînd se vorbeşte despre „liniştea de pe frontul studenţesc", se admite totuşi că „nu este o revenire la tăcuţii ani '50". După cum au arătat-o demonstraţiile împotriva invadării Laosului, studenţii nu au renunţat cîtuşi de puţin la îngrijorările lor profunde privind războiul (sau sărăcia, sau mediul ambiant, Preşedintele Universităţii Yale, Kingman Brewster, numeşte noua stare de spirit o „linişte înşelătoare".

În săptămîna în care apărea sus-amintitul număr al revistei „Time", la universităţile Yale şi Harvard începeau acţiuni de tip „teach-in" (ample discuţii între studenţi şi personalităţi invitate anume) pentru combaterea politicii Statelor Unite faţă de Indochina. Mişcarea „teach-in" s-a extins de atunci şi la alte universităţi importante. Numeroasele grupări care se opun războiului din Vietnam şi luptă pentru drepturile civile sau împotriva sărăciei au decis să declanşeze o campanie de „acţiuni nonviolente pe scară naţională" în lunile aprilie şi mai. Lista manifestărilor programate este lungă : reprezentanţii a 24 de culte religioase vor cere credincioşilor să facă presiuni asupra Congresului pentru a obţine încetarea implicării militare a S.U.A. în Vietnam cel mai tîrziu la 31 decembrie 1971. În zilele de 19—23 aprilie, organizaţia „Veteranii din Vietnam pentru pace" va ajuta, sub diverse forme, familiile veteranilor care se opun războiului ; la 24 aprilie, la Washington va avea loc un mare miting convocat de „Comitetul de mobilizare a studenţilor pentru a pune capăt războiului" ; între 26 aprilie şi 5 mai, la Washington ar urma să aibă loc un „lobby al poporului", în timpul căruia un mare număr de militanţi vor lua contact cu funcţionari guvernamentali, cu diverse oficialităţi şi cu congresmeni pentru a-i convinge să participe la marea demonstraţie proiectată pentru 5 mai.

„Ofensiva de primăvară" cuprinde şi alte manifestări. Mai important decît numărul este însă spiritul lor. La Harvard, unul dintre cei mai aplaudaţi vorbitori a fost Tom Wicker, unul dintre directorii ziarului „The New York Times", care a spus între altele : „Ne-am înşela dacă am spune că nu se poate face nimic. Noi sîntem cei care am determinat odată încetarea bombardamentelor. Poate că o vom putea face din nou. Am îndepărtat un preşedinte. Poate că o vom putea face din nou". Această referire la forţa politică a tineretului american atinge aspectul esenţial al noii orientări a mişcării studenţeşti. Se propagă ideea necesităţii de a acţiona **dinăuntrul** sistemului politic şi nu **în afara lui**, pentru a obţine transformările dorite. Unul dintre ţelurile mişcării „teach-in" este exercitarea de presiuni asupra partidului democrat pentru a-i determina pe reprezentanţii acestuia să adopte o atitudine cît mai clară şi cît mai fermă în problema războiului din Vietnam. La Universitatea Yale, Averell Harriman le-a declarat studenţilor că cea mai bună cale de a influenţa politica Statelor Unite în Asia de sud-est ar fi alegerea unui nou preşedinte.

Cele 25 de milioane de voturi noi (tineri între 18 şi 25 de ani care vor vota, în 1972, pentru prima oară într-o alegere prezidenţială) vor reprezenta, se crede, elementul decisiv în alegerea viitorului şef al puterii executive. Iată de ce, începînd cu Edmund Muskie, care a participat la 23 februarie la un „teach-in", la Universitatea din Pennsylvania, aproape toţi eventualii candidaţi democraţi s-au perindat prin faţa studenţilor. Doi dintre invitaţi au atras atenţia în mod deosebit : fostul senator democrat Eugene McCarthy şi primarul New Yorkului, John Lindsay (republican, reales în această funcţie nu pe lista partidului său, ci în calitate de reprezentant al partidului liberal existent doar în statul său). Nu cumva, se întreabă observatorii, tinerii îşi vor manifesta voinţa de a pune în sfîrşit capăt aventurilor militare, dezicîndu-se de ambele partide ? „Dacă în ianuarie viitor războiul va mai continua — declara candidatul Richard Nixon în 1968 — o nouă Administraţie, care n-ar fi ţinută să apere greşeli vechi, ar fi cea mai în măsură să-i pună capăt. O Administraţie republicană va face ceea ce n-a făcut actuala Administraţie : va înarma poporul american cu adevărul". O dată instalată, însă, Administraţia republicană a oferit poporului american nu pacea în Vietnam, ci vietnamizarea războiului, plus invaziile din Cambodgia şi Laos ; nu adevărul, ci un nou eşafodaj de jumătăţi de adevăruri, care a făcut ca 69 la sută dintre americani să nu mai creadă ceea ce li se spune despre Vietnam (sondaj Gallup). În această situaţie, în faţa alternativei de a readuce la putere partidul care a declanşat războiul sau de a-l menţine pe cel care l-a continuat, alegătorii tineri ar putea opta pentru ceea ce ziaristul Ervin Canhan, de la „The Christian Science Monitor", numeşte „un vot negativ pozitiv". Un student de la Universitatea statului California i-a sugerat ideea de a se oferi alegătorilor dreptul de a vota nu numai pentru candidaţii propuşi ci şi pentru „nici unul dintre cei de mai sus". Dacă totalul voturilor negative ar fi mai mare decît totalul voturilor întrunite de oricare dintre candidaţi, ar urma să aibă loc noi alegeri, cu alţi candidaţi.

Mai plauzibilă este însă altă soluţie : apariţia unui al treilea candidat (sau, dacă îl socotim şi pe George Wallace care va solicita, probabil, din nou voturile extremei drepte, a unui al patrulea), nelegat de partidele tradiţionale. Problema a început să fie discutată în mod serios după ce agenţia „United Press International" a anunţat că fostul senator Eugene McCarthy (care, după cum se ştie, se retrăsese din viaţa politică după alegerile din 1968) ar intenţiona „să candideze la preşedinţie, fie ca democrat, fie ca lider al mişcării pentru un al treilea partid". „Dacă aceasta nu e o bombă politică cu explozie întîrziată care aşteaptă momentul potrivit pentru a exploda, eu unul n-am văzut niciodată o asemenea bombă", declară cunoscutul ziarist Roscoe Drummond. După părerea lui, aluziile făcute de Eugene McCarthy la eventualitatea unei noi candidaturi (cu prilejul unui „teach-in" la Universitatea Harvard), deschid perspectiva unei sciziuni a partidului democrat. Excedat de perpetuarea războiului din Vietnam, tineretul universitar american a dat semnalul luptei politice pentru o Administraţie capabilă să-i pună capăt.

McCarthy, care are avantajul de a nu mai aparţine în mod formal partidului democrat, este cel mai probabil, dar nu singurul candidat posibil al noii mişcări. În cercurile avizate se vorbeşte şi mai insistent despre perspectiva unei candidaturi independente a lui John Lindsay. După o îndelungată convorbire cu primarul New York-ului, Godfrey Sperling, de la „The Christian Science Monitor", a ajuns la concluzia că acesta este foarte tentat să participe la cursa pentru preşedinţie. Este practic

Alegătorul : „Ai luat-o pe un drum greșit"...

(Din **Christian Science Monitor**).

exclus ca partidul republican să-i ofere desemnarea. Va trece oare Lindsay la democrați ? Ideea se vîntură de luni de zile, mai exact din momentul în care propriul său partid s-a dezis de el și l-a lăsat să lupte singur pentru a rămîne la City Hall. Dar democrații au și așa prea mulți candidați potențiali și este greu de crezut că liderii partidului le vor prefera un nou venit. Rămîne perspectiva unei candidaturi independente (sau în numele unui nou partid creat ad-hoc). După cum relevă revista „Time", această opțiune „s-ar bucura de un mare sprijin din partea studenților și a intelectualilor. Ei afirmă că acum este momentul istoric pentru o asemenea tentativă". Un ultim sondaj Gallup printre studenți arată că Lindsay este omul politic care se bucură de cea mai mare popularitate în rîndurile tineretului universitar : 81 la sută din voturi, urmat de Eugene McCarthy (79 la sută), Edmund Muskie (78 la sută), George McGovern (76 la sută), Edward Kennedy (75 la sută), Nelson Rockefeller (63 la sută), Hubert Humphrey (60 la sută), Richard Nixon (49 la sută).

Eugene McCarthy și John Lindsay pot să-și lege sau să nu-și lege viitorul politic de mișcarea care tinde să-i suie pe creasta valului, să-i aducă în față, să-i facă purtătorii ei de cuvînt în competiția pentru Casa Albă. Relevant este însă faptul că această mișcare există, este în creștere, se manifestă ca un curent politic care nu poate fi ignorat. El a influențat — fapt fără precedent — și partidul republican. Fostul senator republican Charles Goodell (care și-a pierdut în noiembrie mandatul de reprezentant al statului New York, deoarece conducerea partidului său a preferat să sprijine un politician conservator), a anunțat că în curînd „republicanii liberali și moderați se vor întruni pentru a pune la punct o strategie națională la nivel înalt în vederea creării unei mișcări «dump Nixon» („să-l înlăturăm pe Nixon") pentru alegerile din 1972". Goodell a declarat că nu intenționează să candideze el însuși, dar că-l va sprijini pe Paul McCloskey, membru republican al Camerei Reprezentanților și adversar al războiului din Vietnam, care își va încerca șansele în alegerile preliminare din New Hampshire. „A început — a arătat Goodell — o mobilizare a republicanilor moderați și ne îndreptăm rapid spre constituirea unei organizații pe scară națională"

Parcă nu e chiar așa multă vreme de cînd un democrat, Arthur Loewenstein, inițiia mișcarea „dump Johnson", privită cu oarecare ironie la începuturile ei... Și pe atunci tinerii erau în primele rînduri ale mișcării pentru pace în Vietnam și pentru o Administrație nehandicapată de „prăpastia neîncrederii".

„Voi tăia iarba de sub picioarele celor ce vor să facă din războiul din Vietnam principala problemă a alegerilor prezidențiale din 1972", a declarat recent președintele Nixon. Cum ? Alocuțiunea radiotelevizată pe care a rostit-o miercurea trecută este considerată interesantă mai mult prin ceea ce n-a conținut decît prin ceea ce a conținut. Ea venea după ce senatorul Fulbright a decis să organizeze audieri publice în Comitetul senatorial pentru relațiile externe cu scopul de a determina „cum să se pună capăt războiului din Indochina". („A păstra tăcerea ar echivala cu a te asocia la ceea ce reprezintă fie o înșelare în stil mare a poporului american, fie o greșeală de apreciere de mari proporții din partea conducerii noastre politice sau militare", spusese senatorul). Ea venea, de asemenea, după ce membrii democrați ai Camerei Reprezentanților (grup mult mai conservator decît majoritatea democrată din Senat) adoptaseră pentru prima oară o rezoluție prin care cereau încetarea războiului din Vietnam în timpul actualei legislaturi (a lipsit doar un vot pentru ca rezoluția să ceară încetarea războiului pînă la sfîrșitul acestui an. „Dacă cineva ar fi spus cu o lună în urmă că democrații din Cameră vor merge atît de departe, i-aș fi răspuns că visează, a declarat Sam Gibbson, autorul rezoluției. Avem pentru prima oară o majoritate a democraților din Camera Reprezentanților care votează pentru încetarea războiului. Singurul punct de divergență este data").

În condițiile afirmării spiritului antirăzboinic ca urmare a proaspetei înfrîngeri suferite de trupele agresoare în Laos, se presupunea că președintele Nixon va da o anumită satisfacție opiniei publice. Ziarele scriau că ritmul retragerii trupelor americane va fi ridicat de la 12 500 la 18—20 000 de soldați pe lună. Buletinul grupului parlamentar republican se grăbise să afirme că se va anunța încetarea misiunilor de luptă ale trupelor americane din Vietnam. Cei mai optimiști vorbeau chiar despre fixarea oficială a unui termen-limită pentru retragerea tuturor forțelor interviniste din Vietnam. Speranțe zadarnice. Președintele a anunțat doar că, între 1 mai și 1 decembrie, vor fi retrași încă 100 000 de militari, ceea ce ridică ritmul retragerilor lunare de la 12 500 la numai 14 300 de soldați. El a refuzat să facă cunoscut termenul final al angajării militare americane în Vietnam și — cu toate că s-a arătat satisfăcut de „progresele vietnamizării", ca și, dealtminteri, de operațiunea din Laos — nu a vorbit despre sistarea acțiunilor de luptă ale trupelor americane. Oamenii politici care și-au exprimat dezamăgirea față de caracterul insuficient al noilor promisiuni ale președintelui (Edmund Muskie : „Sînt decepționat că nu s-a fixat termenul final al angajării americane" ; Edward Kennedy : „Mica sporire a retragerilor lunare nu poate ascunde eșecul operațiunii" ; George McGovern : „Președintele ne spune că vietnamizarea a mers bine, dar faptele ne dovedesc că a fost un eșec, o eroare tragică"), au fost de fapt mai puțin severi cu președintele decît unii dintre cei care l-au aplaudat. Foarte semnificativă este declarația senatorului Robert Griffin, făcînd parte din această ultimă categorie : „De fapt, președintele a fixat o dată : ziua alegerilor din 1972". Într-adevăr, dacă eșalonarea retragerilor își va menține ritmul actual, sfîrșitul lor va coincide cu viitoarele alegeri prezidențiale. Intervenția în Vietnam ar fi deci pusă în acord cu calendarul electoral american.

Dar pînă atunci ? Opinia publică americană — a cărei temperatură este în reală și continuă creștere — presează pentru o încetare mult mai rapidă a războiului. Diverși membri ai Congresului se pregătesc să inițieze noi acțiuni legislative urmărind să determine lichidarea lui încă în acest an.

„Ofensiva de primăvară" a mișcării pentru pace dezminte aserțiunile despre o scădere a interesului general față de problemele politice acute. Se anunță o primăvară agitată, care nu exclude surprizele.

Felicia ANTIP

gată și mai încordată decît etapa precedentă, de la Teheran. Revendicările reprezentanților libieni se refereau nu numai la majorarea prețului la petrolul brut și al cotei-părți a redevențelor primite, ci vizau și reinvestirea la fața locului a unei părți din beneficiile realizate de companii : măsură importantă tinzînd să restabilească progresiv suveranitatea statului asupra bogățiilor subsolului său. Acest ultim aspect al revendicărilor a fost cel mai aprig combătut de reprezentanții marilor monopoluri. Nu încercaseră ei, de altfel, încă de la conferința de la Teheran, să izoleze de ceilalți producători pe apărătorii cei mai intransigenți ai acestui proiect — Algeria și Libia ?

Libia ceruse ridicarea „prețului afișat" al petrolului de la 2,55 dolari la 3,75 dolari per baril : companiile ofereau 3,10 dolari. Tranzacția s-a încheiat la cifra de 3,45 dolari, destul de apropiată de cererile libiene. Ca urmare a majorărilor anuale ale prețului petrolului brut, în 1975 „prețul afișat" al țițeiului meditarenean va fi de 3,92 dolari per baril. Acordul stipulează în același timp angajamentul societăților de a afecta „o parte limitată și satisfăcătoare" din beneficiile lor pentru prospectarea de noi zăcăminte în țară. În sfîrșit, acordul — semnat pe o perioadă de cinci ani — garantează menținerea unor furnizări neîntrerupte de petrol în acest răstimp și stabilitatea prețurilor, garanții însă ce nu răspund decît în parte celor solicitate de companii.

Astfel, pentru a doua oară de la începutul anului, Cartelul internațional al companiilor petroliere a fost nevoit să ia în considerație, în modul cel mai serios, revendicările țărilor exportatoare de petrol, în sensul unei afirmări legitime a drepturilor acestora din urmă în ce privește propriile lor bogății naturale și beneficiile de pe urma exploatării.

Rezultatele, atît ale rundei de negocieri de la Teheran, cît și ale celei de la Tripoli, impun cel puțin două constatări principale. Pe de o parte, creșterea puterii de ripostă, dar mai ales a fermității politice a țărilor producătoare ; pe de altă parte, accentuarea dependenței statelor vest-europene de resursele externe de aprovizionare cu petrol, cu precădere de cele din Golful Persic și Africa de nord. În legătură cu acest ultim aspect al problemei, presa occidentală lansează în vremea din urmă numeroase și explicabile semnale de alarmă.

„Europa în pragul unei teribile penurii de energie". Astfel își intitula, în mod semnificativ, cunoscutul comentator Raymond Cartier, un amplu articol în revista „Paris-Match". Dacă într-o zi Libia singură — nota el — ar opri extracția, raționalizarea producției petroliere în Europa occidentală ar deveni inevitabilă, întreaga ei activitate economică ar primi o lovitură serioasă, cu consecințe și repercusiuni greu de evaluat.

Necesitățile în „aur negru" ale Europei vestice au crescut în decursul ultimelor două decenii de 20 de ori ; în timp ce în 1950 petrolul ocupa doar 10 la sută din evantaiul surselor sale de energie, astăzi el reprezintă 60 la sută din consumul său de energie. Situația poate deveni și mai gravă pentru anii ce vin, dacă se are în vedere că actualul ritm anual de creștere al cererii de petrol este de 8 la sută, în timp ce resursele „indigene" ale Europei „celor șase" — 17 milioane tone ale unei producții în declin — nu pot acoperi decît 3 la sută din nevoile ei. Nici unul din mijloacele de „salvare" dintr-un ase-

ERUPȚII PE PIAȚA PETROLULUI MEDITERANEAN

Cînd, la 28 martie, după mai bine de 30 de zile de tratative încordate, președintele Kadhafi anunța că negocierile dintre Libia și reprezentanții companiilor internaționale petroliere nu s-au încheiat, nu mică a fost îngrijorarea acestora din urmă. Într-un discurs pronunțat la Tobruk, șeful statului libian declarase : „Cînd vorbim despre suspendarea pompării petrolului, companiile trebuie să știe că noi nu amenințăm niciodată în van". Evident, o asemenea situație nu putea conveni intereselor companiilor, pentru care semnarea unui acord cu Libia era vitală. La 2 aprilie, înfruntarea avea să ia sfîrșit prin încheierea unui acord care, așa cum apreciau comentatorii, constituie un succes net al guvernului libian.

Actuala etapă, cea de la Tripoli, a unei negocieri — inițiată în urmă cu trei luni și pe care marile monopoluri petroliere nu au reușit s-o „globalizeze" — a fost mai îndelun-

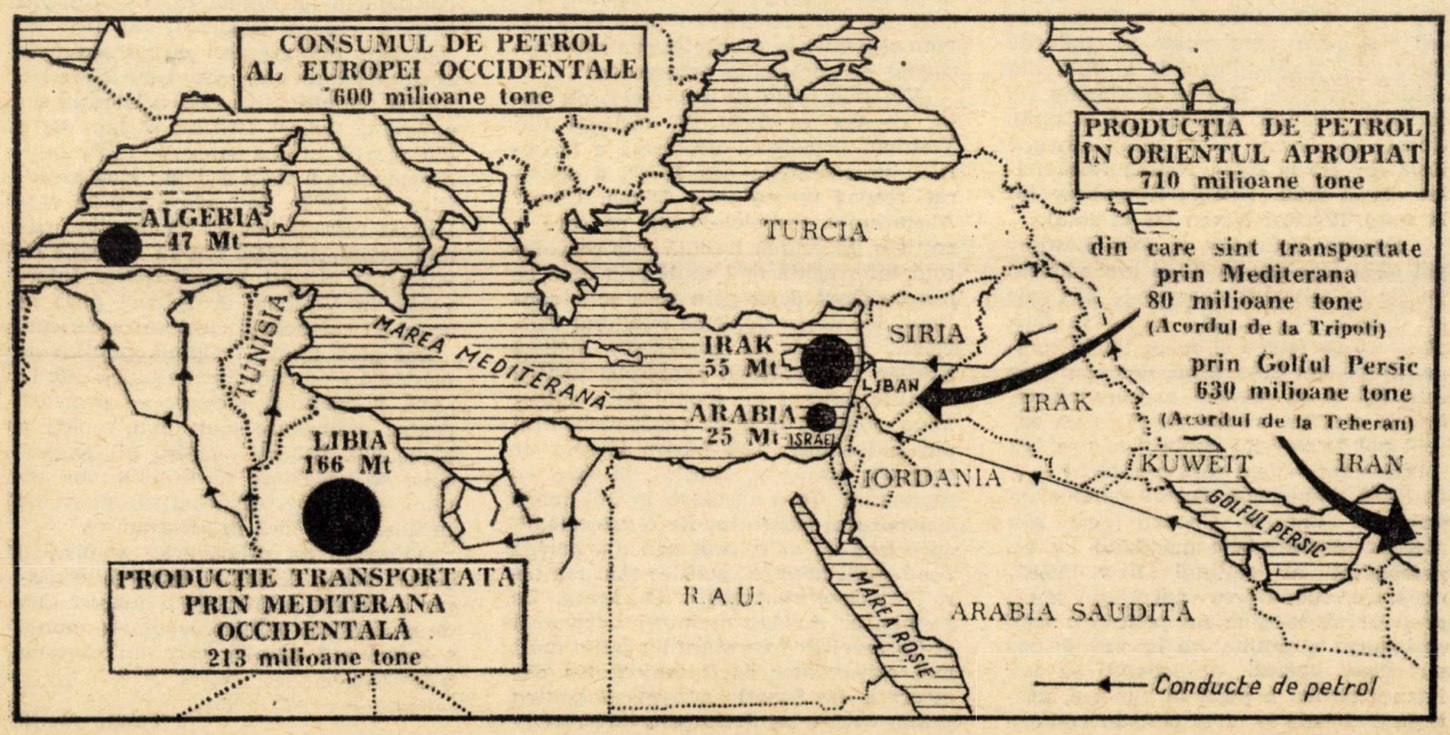

menea impas nu vor putea acoperi nevoile lor în energie. „Este prea tîrziu de a încerca să se redea cărbunelui rolul preponderent pe care l-a deținut pînă în 1965 în aprovizionarea energetică a Europei — scria recent «Le Monde». Este chiar prea tîrziu să se mențină nivelul său actual de acoperire a necesităților vechiului continent. Totodată, este prea devreme ca energia atomică să poată satisface foamea energetică a Europei occidentale".

Începînd din 1958 — ultimul an al creșterii industriei cărbunelui Europei „celor șase" — pînă în 1970, extracția cărbunelui a scăzut cu o treime, în timp ce efectivul minerilor s-a redus cu două treimi. Declinul producției s-a înregistrat mai întîi în Franța (1960), apoi în R. F. a Germaniei (1965) — aceasta din urmă însă într-un ritm mult mai rapid. Iar în Olanda, înzestrată, datorită uriașului zăcămînt de gaze naturale de la Groningue, cu o energie indigenă de substituție, minele, puse în exploatare mai recent, își vor vedea porțile închise în jurul anilor 1975.

În ce privește energia nucleară, potrivit rapoartelor experților Comunității vest-europene, ea nu ocupa decît un procentaj de 1 la sută în cantitatea totală de energie a lumii occidentale în 1970. În următorul deceniu, 10 la sută din consumul de energie va fi acoperit de atom și, dacă va fi menținut acest ritm, abia în anul 2 000, jumătate din producția de energie electrică va fi de origine atomică. Dezvoltarea relativ lentă a ponderei energiei nucleare în consumul global este explicată, între altele, prin nerentabilitatea înlocuirii actualelor centrale clasice neamortizate cu centrale nucleare, ca și prin nivelul limitat al capacității industriale a construcției de centrale nucleare, determinat și de costul investițiilor inițiale extrem de ridicat.

Ținînd cont de această situație și de faptul că, pentru un timp încă îndelungat, aprovizionarea cu energie a Europei occidentale va depinde de furnizarea externă în petrol, s-a încercat găsirea unei soluții în diversificarea resurselor, în depistarea de noi zăcăminte de petrol. Așa se explică deplasarea cercetărilor spre zone ca Marea Nordului, Alaska, Africa de vest, coastele asiatice ale Pacificului. Dar, în toate aceste cazuri, rezultatele vor putea fi cît de cît perceptibile abia într-un viitor îndepărtat, în timp ce aprovizionarea vest-europeană este o chestiune cît se poate de imediată. S-a stabilit, de pildă, că producția Mării Nordului va atinge doar 50 milioane tone în următorii cinci ani, iar cea a Nigeriei — la aceeași dată — va fi de ordinul a 150 milioane tone. Or, doar în cursul anului trecut, Europa vestică a consumat 600 milioane tone de petrol. Atenția statelor Europei occidentale și a monopolurilor internaționale continuă, de aceea, să rămînă concentrată spre zone ca Orientul Apropiat și Africa de nord. Căci aici — și în special în jurul Golfului Persic — se situează producția cea mai abundentă (75 la sută din totalul rezervelor mondiale), cea mai puțin costisitoare și mai lesne de dezvoltat într-un ritm rapid.

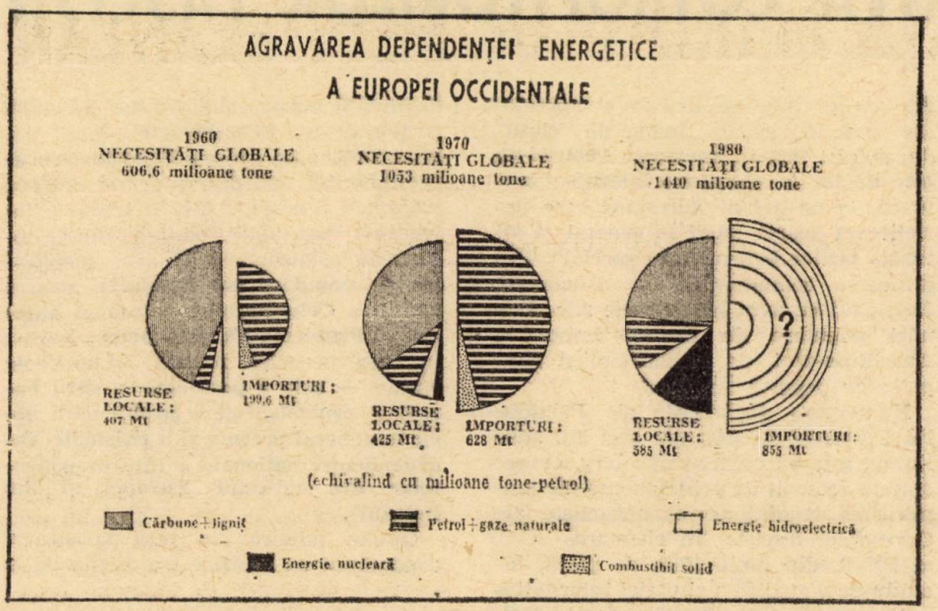

NEGOCIERILE FRANCO-ALGERIENE

Într-un asemenea context plasează comentatorii politici evoluția tratativelor petroliere — și nu numai petroliere — dintre Franța și Algeria. În continuarea dialogului instaurat prin acordurile de la Evian (1962), guvernele algerian și francez au încheiat, după cum se știe, în iulie 1965, acordurile asupra hidrocarburilor cunoscute sub numele de „acordurile de la Alger". În esență, acestea prevedeau următoarele: Algeria accepta să fixeze prețul de referință al petrolului la 2,08 dolari per baril, iar Franța se angaja, la rîndul ei, să contribuie la dezvoltarea industrială a Algeriei. Părțile au apreciat însă în mod diferit felul în care au fost îndeplinite aceste prevederi: partea franceză consideră că sistemul, în măsura în care el trebuia să asigure aprovizionarea regulată a Franței cu petrol la prețuri stabile, a funcționat conform celor stabilite, angajamentele financiare luate de guvernul francez fiind respectate, în timp ce partea algeriană califică bilanțul celor 5 ani de cooperare drept nesatisfăcător. Încă înainte de data prevăzută pentru revizuirea „acordurilor de la Alger" (decembrie 1969), între cele două guverne au fost inițiate tratative pentru reglementarea în special a problemei prețului petrolului: delegația franceză propunea cifra de 2,18 dolari, ceea ce era apreciat drept insuficient de către delegația algeriană. Deoarece tratativele nu aveau să se soldeze cu nici un rezultat, în iunie 1970, guvernul algerian a fixat prețul petrolului la 2,85 dolari per baril, măsură considerată unilaterală de către guvernul de la Paris. După o scurtă perioadă de întrerupere, contactele au fost reluate, ele desfășurîndu-se cînd la Paris, cînd la Alger. Scopul lor — așa cum l-a definit ministrul de externe algerian — era de a pregăti terenul pentru „negocieri globale care să redefinească relațiile dintre Algeria și Franța în toate domeniile". Erau deci incluse în acest cadru și problema importului de vin algerian și cea a imigranților algerieni în Franța. Dar „nodul gordian" al relațiilor dintre cele două țări va continua să fie reprezentat de problema indemnizațiilor societăților franceze naționalizate devenită și mai complicată după măsurile adoptate de Algeria la 24 februarie 1971, privind naționalizarea în proporție de 51 la sută a companiilor franceze.

După consumarea rundei de la Tripoli, punctele principale ale negocierii franco-algeriene se refereau la următoarele aspecte: fixarea „prețului afișat" al petrolului; reexaminarea structurilor societăților franceze în lumina deciziilor de naționalizare; fixarea sumei îndemnizațiilor societăților naționalizate; examinarea celorlalte dosare în suspensie ale contenciosului.

Propunerile algeriene asupra acestor probleme nu au fost însă luate în considerare de partea franceză, ceea ce a adus, după cum s-a anunțat zilele trecute, la o nouă suspendare a negocierilor urmată de adoptarea unui nou cod petrolier al Algeriei. În conformitate cu acest cod, prețul petrolului a fost stabilit la 3,60 dolari, iar suma îndemnizațiilor pentru societățile franceze naționalizate la 100 milioane dolari. Totodată, au fost abolite concesiunile petroliere, toate zonele naționalizate fiind acordate societății „Sonatrach", care va putea coopera în cadrul societăților mixte cu alte companii în condiții de participare majoritară algeriană.

Ultimele evenimente desfășurate pe arena petrolieră mondială au fost unanim și în mod îndreptățit calificate de observatori drept o etapă importantă în istoria politicii petroliere, ele demonstrînd în mod incontestabil o consolidare a pozițiilor de negociere a statelor producătoare.

Rodica GEORGESCU

1921 1971

SPRIJIN HOTĂRÎT LUPTEI POPOARELOR ÎMPOTRIVA COTROPITORILOR FASCIȘTI

Tradițiile internaționaliste ale Partidului Comunist Român, ale mișcării muncitorești și democratice din țara noastră, au căpătat noi dimensiuni și valențe în perioada de grea încercare a celui de-al doilea război mondial. În frunte cu comuniștii, clasa muncitoare, masele cele mai largi ale oamenilor muncii din țara noastră, forțele progresiste și patriotice s-au ridicat cu hotărîre în sprijinul popoarelor înrobite de agresiunea fascistă, au susținut activ, în multiple forme, lupta acestora pentru apărarea libertății și independenței lor naționale, pentru dreptul la existență de sine stătătoare. Dramatica încleștare între forțele democrației, libertății și progresului, pe de o parte, și forțele reacțiunii, întunericului și barbariei, pe de altă parte, a avut o puternică rezonanță în rîndul întregului nostru popor, angajat el însuși în acei ani, în lupta pentru înlăturarea odioasei dictaturi militaro-fasciste, pentru ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea țării la coaliția antihitleristă. Istoria acestei perioade consemnează unele dintre cele mai mărețe și mai emoționante pagini de solidaritate internațională ale P.C.R., ale clasei muncitoare și forțelor democratice din România.

P.C.R., întregul nostru popor, s-a situat din prima clipă alături de jertfele agresiunii fasciste, ridicîndu-și puternic glasul de indignare și protest împotriva politicii agresive a Germaniei hitleriste. Așa cum se știe, în noaptea de 11 spre 12 martie 1938, forțele armate naziste au pătruns în **Austria**, punînd capăt dezvoltării libere și independente a statului austriac. P.C.R., forțele progresiste, pături largi ale opiniei publice din România au protestat de la bun început împotriva extinderii agresiunii hitleriste în centrul Europei, condamnînd încălcarea independenței Austriei și subliniind consecințele grave ale noii situații pentru popoarele întregii Europe. **„Bandiții hitleriști** — scria ziarul **«Scînteia»** din 1 aprilie 1938 **—au trecut, prin anexarea Austriei, la etapa hotărîtoare a dezlănțuirii războiului pentru stabilirea hegemoniei imperialismului german în Europa... O primejdie de moarte pîndește toate popoarele".**

Pe aceeași linie se înscria și aprecierea dată în revista **„Lupta de clasă"** din august 1938 : **„Anexarea Austriei nu este de loc o «chestiune internă» germană, ci un act de agresiune care periclitează soarta păcii în general și situația țărilor balcanice în special".** Din inițiativa comuniștilor, la București, Iași, Cluj au avut loc în acele zile adunări populare de protest împotriva Anschluss-ului, de solidaritate și simpatie cu poporul austriac.

Numeroase documente ale Partidului Comunist Român din acei ani subliniau, într-un context mai larg, consecințele deosebit de primejdioase ale amplificării tendințelor expansioniste ale Germaniei fasciste. În chemarea C.C. al P.C.R. din iunie 1938, de pildă, făcîndu-se o analiză a situației internaționale se releva că : **„După anexarea brutală a Austriei, fascismul german pregătește invadarea Cehoslovaciei. Independența și libertatea popoarelor din bazinul dunărean, din Balcani este grav amenințată". „Fasciștii germani** — se arăta, de asemenea, într-un manifest al P.C.R. din aceeași perioadă **— pun chestiunea rectificării granițelor Danemarcei. Agenții fascismului german ridică capul în Suedia și Norvegia".** Comuniștii români chemau, în același timp, masele să înfiereze atrocitățile fascismului, să se solidarizeze cu victimele represiunilor sîngeroase ale acestuia. **„Muncitorii din marile întreprinderi** — se spunea astfel, în broșura **«Dictatura regală»** editată de P.C.R. — **trebuie să dea semnalul de alarmă și protest în contra sălbăticiunilor agresorilor fasciști din Spania, China, Austria".**

În contextul tradițiilor internaționaliste ale P.C.R. din acea perioadă, un loc distinct îl ocupă solidaritatea frățească cu popoarele **Cehoslovaciei.** Încă din iulie 1938, cînd asupra Cehoslovaciei se profilase tot mai puternic amenințarea cotropirii fasciste, P.C.R. a trimis o telegramă Partidului Comunist din Cehoslovacia asigurîndu-l că **„va mobiliza masele populare din România pentru apărarea Cehoslovaciei de ataeul hitlerist". „Problema Cehoslovaciei** — scria în acea perioadă revista **«Lupta de clasă» — este o problemă a păcii europene centrale, este o problemă a păcii în general precum și a existenței independenței naționale a tuturor popoarelor din sud-estul Europei și din Balcani".**

Opinia publică din țara noastră a condamnat cu hotărîre tranzacția de la

MUENCHEN — O CRIMĂ
LA ADRESA PĂCII
AJUTAREA SPANIEI REPUBLICANE
ÎNSEAMNĂ
APĂRAREA PĂCII MONDIALE.

În 30 Septembrie s'a comis la Mun[chen] o crimă la adresa păcii. Domni[i] Chamberlain și Daladier au sacrifica[t] acolo independența Cehoslovaciei și li[-]bertatea popoarelor pentru a salva fas[-]cismul mondial. Crima dela Münche[n] se încadrează în lunga listă de capitu[-]lări fără de provocatorii de război ai fascismului internațional.

Acordul monstruos prin care Ceho[-]slovacia a fost înbucătățită pecetluiește politica de complicitate care a protejat pe Mussolini la ocuparea Abisiniei care a dat dezlănțuirea lui Hitler să ocupe călcînd angajamentele internaționale Renania demilitarizată.

Broșură editată în septembrie 1938 de C.C. al P.C.R., condamnînd acordul de la München

PENTRU APĂRAREA POLONIEI

Comuniștii din România înfierează a[-]gresiunea ucigătoare a lui Hitler con[-]tra poporului polonez și vor lupta în

Manifest al P.C.R. împotriva cotropirii Poloniei de către trupele hitleriste

München. **„Crima de la München** — se arăta într-o broşură editată de P.C.R. în septembrie 1938 — **se încadrează în lunga listă de capitulări faţă de provocatorii de război ai fascismului internaţional".** La Bucureşti, Ploieşti, Iaşi, Cîmpina, Timişoara, ca şi în alte centre muncitoreşti din ţară s-au desfăşurat în acele zile numeroase mitinguri, demonstraţii şi adunări, în care oamenii muncii şi-au exprimat simpatia şi ataşamentul faţă de cauza dreaptă a poporului cehoslovac.

„München"-ul a fost doar o simplă iluzie pentru pacea continentului european. „Perspectiva menţinerii păcii", prin sacrificarea parţială a Cehoslovaciei, — perspectivă invocată de puterile occidentale — n-a fost de lungă durată. În zorii zilei de 15 martie 1939, armatele germane au invadat teritoriul cehoslovac ocupînd Praga şi alte oraşe din Boemia şi Moravia ; Cehoslovacia a încetat să mai existe ca stat suveran şi independent. În acele condiţii grele pentru soarta Cehoslovaciei, poporul român s-a solidarizat pe deplin cu poporul acestei ţări, i-a acordat sprijinul său moral şi material, fiind gata să se opună chiar cu forţa armelor expansiunii agresorilor naziști. Ocuparea statului cehoslovac a declanşat o puternică mişcare de protest care a cuprins largi pături ale populaţiei. În ziua de 16 martie 1939, cînd au parvenit ştirile despre intrarea trupelor fasciste pe teritoriul Cehoslovaciei, la Bucureşti, mase de demonstranţi s-au îndreptat spre sediul legaţiei ţării prietene, manifestîndu-şi puternic indignarea faţă de agresiunea

15 Septembrie 1943

UNIUNEA PATRIOTILOR ŞI RUSIA SOVIETICĂ

Un articol împotriva războiului antisovietic apărut în „România liberă" ilegală din 15 septembrie 1943

hitleristă, solidaritatea cu poporul cehoslovac. În aceeaşi zi, au avut loc manifestaţii de protest în faţa legaţiei Reichului, aflată pe Calea Victoriei. Manifestaţii de solidaritate cu popoarele Cehoslovaciei au mai avut loc la Galaţi, Iaşi, Cluj, Oradea şi în alte localităţi.

Într-un mesaj de solidaritate adresat în acele zile de C.C. al P.C.R. comuniştilor cehoslovaci se arăta : **„Partidul Comunist din România transmite un salut frăţesc Partidului Comunist din Cehoslovacia, care cu curaj demn de admirat şi într-o perfectă ordine a trecut la continuarea în ilegalitate a luptei sale dirze contra fascismului şi pentru libertatea popoarelor Cehoslovaciei".** În acelaşi timp, intelectuali români de înalt prestigiu, ca dr. Nicolae Lupu, dr. C. I. Parhon, Nicolae Iorga, Ion Agîrbiceanu, Geo Bogza, Stanciu Stoian, Petre Constantinescu-Iaşi, Mihail Roşianu şi mulţi alţii au înfierat cotropirea statului cehoslovac. De asemenea, presa comunistă şi democrată din România s-a ridicat în apărarea victimelor represiunii fasciste, înfierînd crimele săvîrşite de Gestapou la Praga, Brno şi în alte oraşe din Boemia şi Moravia.

Una din cele mai emoţionante pagini ale solidarităţii poporului român cu popoarele Cehoslovaciei, în clipele grele din martie 1939, a constituit-o ajutorarea şi sprijinirea refugiaţilor pe teritoriul românesc. La mijlocul lunii martie 1939, C.C. al P.C.R. a iniţiat o serie de acţiuni concrete — crearea unei comisii speciale, strîngerea de fonduri, trimiterea unor activişti în oraşele de frontieră — în vederea ajutorării refugiaţilor din această ţară. Miile de cetăţeni cehoslovaci, care au fost nevoiţi să-şi părăsească căminele de teama represiunilor hitleriste, au găsit în România ajutor şi sprijin. În oraşele Baia Mare, Satu Mare, Dej, Timişoara, Bistriţa, Oradea, Sibiu populaţia a făcut o primire călduroasă refugiaţilor cehoslovaci.

Dînd o înaltă apreciere sprijinului acordat de poporul român popoarelor Cehoslovaciei, în ajunul celui de-al doilea război mondial, conducătorul delegaţiei acestei ţări la Conferinţa de pace de la Paris declara : **„În perioada cea mai neagră din istoria Cehoslovaciei poporul român s-a comportat cum se cuvine unui aliat şi prieten".**

În primăvara anului 1939, alături de celelalte popoare iubitoare de pace, libertate şi independenţă naţională, comuniştii români, opinia publică din ţara noastră, şi-au ridicat, de asemenea, glasul de protest împotriva agresiunii săvîrşite de Italia fascistă împotriva **Albaniei.** Salutînd începutul rezistenţei antifasciste în această ţară, **„Scînteia"** din 1 iulie 1939 releva : **„Poporul albanez n-a încetat lupta pentru eliberarea sa de sub cotropitorii mussolinieni. Lupta armată a albanezilor continuă să se desfăşoare în diferite părţi ale Albaniei".**

La 1 septembrie 1939, armatele hitleriste au atacat **Polonia** declanşînd astfel cel de-al doilea război mondial. Această nouă agresiune a naziştilor a fost condamnată cu indignare de comunişti, de masele largi populare din ţara noastră, care s-au solidarizat cu poporul polonez, acordîndu-i sprijin moral şi material. **„Comuniştii din România** — scria ziarul «Scînteia» — din 8 septembrie 1939 — **înfierează agresiunea ucigătoare a lui Hitler contra poporului polonez şi vor lupta în fruntea poporului român contra Germaniei fasciste şi imperialiste".** De asemenea, într-un manifest adresat „Iubitorilor de ţară" din septembrie 1939, P.C.R. îşi ridica glasul împotriva barbariei agresorului arătînd că **„poporul polonez este victima celei mai sălbatice agresiuni fasciste".** Tot în acele zile, Comitetul regional din Moldova al P.C.R. lansează un manifest de solidaritate cu poporul polonez în care se spunea, printre altele : **„Bestiile fasciste bombardează Varşovia. Trăiască rezistenţa hotărîtă împotriva agresorului fascist".** La rîndul său, ziarul **„Azi"** publica un articol sub semnătura lui Zaharia Stancu, în care se sublinia faptul că **„naţiunea polonă, compusă în majoritatea ei din ţărani şi muncitori, are dreptul la independenţă naţională".**

În toamna anului 1939, teritoriul României a devenit un loc de refugiu pentru un mare număr de polonezi din rîndul populaţiei civile şi al militarilor, precum şi pentru guvernul de atunci al Poloniei. Datele statistice, incomplete de altfel, arată că, începînd de la 8 septembrie 1939, în România au intrat circa 40 000 de refugiaţi civili şi aproape 60 000 de militari polonezi. Poporul român a acordat ajutor material şi moral refugiaţilor polonezi, înconjurîndu-i cu generozitate şi ospitalitate, atît pe cei care s-au îndreptat spre alte ţări cît şi pe cei care s-au aşezat pe meleagurile noastre. Numeroase documente oficiale sau mărturii personale atestă valoarea deosebită a acestei însemnate pagini de solidaritate din istoria luptei comune a celor două popoare. În ziarul **„Haboker"**, din ianuarie 1940, ziarista poloneză Paulina Appenschlak, refugiată în România, scria : **„Eram atît de disperaţi, încît la trecerea frontierei nu ne venea să credem văzînd pe ţăranii români, ale căror feţe exprimau compătimire şi pe soldaţii români, care parcă ar fi vrut să ne apere... ; coşuri pline cu pîine, mîncăruri... au fost prima binecuvîntare cu care ne-a primit roditorul pămînt al României".**

În anii celui de-al doilea război mondial, Partidul Comunist Român a continuat cu curaj lupta antifascistă, manifestîndu-şi prin diverse forme şi mijloace ataşamentul faţă de cauza internaţionalismului, a eliberării popoarelor subjugate de hitleriști. Printre altele, publicaţiile comuniste şi democratice informau opinia publică din ţara noastră despre dezvoltarea şi intensificarea mişcării de rezistenţă antihitleriste a popoarelor, exprimînd deplina solidaritate a comuniştilor, a forţelor progresiste şi democratice, a maselor largi populare din România, cu lupta lor dreaptă pentru libertate şi independenţă naţională.

P.C.R., împreună cu alte forţe democratice, antifasciste, s-a ridicat de la început cu hotărîre împotriva războiului antisovietic, care a fost profund nepopular în ţara noastră. Încă în rezoluţia din iulie şi apoi în platforma-program din septembrie 1941, partidul comunist a adresat întregului popor chemarea de a lupta pentru încetarea războiului fascist al lui Antonescu, pentru alungarea din ţară a hitleriştilor şi recîştigarea libertăţii şi independenţei României.

→

„Noi toți n-am vrut și nu vrem acest război tîlhăresc împotriva marelui popor sovietic — sublinia un document al P.C.R. din vara anului 1941 —, exprimînd sentimentele oamenilor muncii, ale forțelor progresiste și democratice din țara noastră. **Nu marele popor sovietic este dușmanul nostru..., dușmanul nostru este fascismul german și lacheii lui din țară, în frunte cu generalul Antonescu".**

Rezistența împotriva dictaturii militaro-fasciste și solidaritatea cu poporul sovietic, cu lupta lui eroică împotriva ocupanților, s-au materializat în cele mai diverse și multiple forme : sabotarea concentrărilor și mobilizărilor pentru războiul hitlerist, a producției de armament și a transporturilor militare, acțiuni de partizani și crearea formațiunilor patriotice, trecerea de partea Armatei Sovietice a unui important număr de militari români, popularizarea victoriilor poporului sovietic în confruntarea aprigă cu dușmanul, dorința manifestă a mii și mii de prizonieri români din U.R.S.S. de a lupta alături de Armata Sovietică împotriva trupelor hitleriste etc. Sub conducerea P.C.R., s-au desfășurat numeroase acțiuni de sprijinire morală și materială a prizonierilor de război sovietici aflați pe teritoriul țării. Într-un apel lansat în **„Presa liberă"**, din 24 XI 1941, se spunea : **„Organizați aprovizionarea sistematică a prizonierilor cu mîncare, tutun și de ale îmbrăcămintii. Interesați-vă îndeaproape de soarta lor, duceți-vă să-i vedeți. Ocrotirea frățească a prizonierilor sovietici este azi o datorie patriotică a tuturora".** La București, Timișoara și în alte localități, s-a organizat acordarea unui ajutor sistematic prizonierilor de război, ceea ce a dus la alarmarea autorităților. Astfel, în circulara nr. 60 968/1944, Marele Stat Major sesiza faptul că, „în numeroase localități, prizonierii sovietici sînt ajutați material și informați asupra evoluției evenimentelor de pe front".

P.C.R. a luptat cu eroism în tot timpul războiului împotriva fascismului, înfruntînd cu neînfricare teroarea și represiunile regimului antonescian, dînd nenumărate jertfe în această mare înfruntare. „Meritul nepieritor al partidului nostru comunist — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este că, în pofida greutăților, a terorii fasciste, dînd glas frămîntărilor și aspirațiilor uriașei majorități a populației țării, a știut să unească în jurul său cele mai largi forțe democratice și patriotice, afirmîndu-se ca un adevărat catalizator al voinței și intereselor poporului".**

Clasa muncitoare a fost forța hotărîtoare a luptei antifasciste, influențînd prin acțiunile sale masele largi ale poporului. Împotriva războiului antisovietic, a dictaturii antonesciene s-au ridicat în același timp țărănimea, reprezentanți de frunte ai intelectualității, cercuri progresiste și patriotice. Un exemplu caracteristic al stării de spirit antirăzboinice și antifasciste a muncitorilor îl constituie și următorul fapt; la ordinul Direcțiunii Generale a Poliției de a verifica dacă este exactă informația că muncitorii de la uzinele din Brașov se bucură de succesele Armatelor Sovietice, Chestura din localitate dădea următorul răspuns : „Informația este exactă. O bună parte din muncitori — chiar și acei care nu au avut niciodată contact cu ideologia comunistă — a lăsat permanent impresia că succesele bolșevicilor o bucură și ar privi cu ochi buni o răsturnare a actualei ordini sociale".

Sînt cunoscute în același timp memoriile prin care personalități marcante ale științei și culturii, precum și cadre superioare ale armatei și-au exprimat, în acei ani, protestul și dezaprobarea față de regimul antonescian și față de războiul antisovietic. Astfel, în primăvara anului 1944, zeci de profesori de la universitățile din București și Iași au adresat guvernului un memoriu prin care se cerea încetarea imediată a războiului antisovietic. O puternică stare antihitleristă se dezvolta tot mai mult și în rîndurile soldaților și ofițerilor. În anii războiului, de pildă, au fost trimiși în fața tribunalelor militare și a curților marțiale peste 86 000 de oameni care au refuzat să se prezinte la mobilizare și să lupte pe frontul antisovietic. De asemenea, se știe că pe teritoriul U.R.S.S. și cu sprijinul acesteia s-au constituit divizia de voluntari români „Tudor Vladimirescu", care a luat parte activă la războiul antihitlerist, și ulterior divizia „Horia, Cloșca și Crișan".

O puternică influență asupra creșterii voinței de luptă a poporului român, a hotărîrii sale de a răsturna jugul dictaturii militaro-fasciste și a ieși din război au avut crearea coaliției antihitleriste, strălucitele victorii repurtate de Armata Sovietică asupra hitleriștilor. Ducînd pe umerii săi greul războiului, Uniunea Sovietică a dat cele mai mari jertfe în zdrobirea mașinii de război naziste. Izbînzile ei, ale celorlalte forțe din coaliția antihitleristă au slujit drept un important imbold în dezvoltarea mișcării de rezistență din întreaga lume.

În aceste condiții — cînd regimul fascist din România intrase într-o criză acută, care se adîncea cu fiecare zi tot mai mult —, Partidul Comunist Român a inspirat, organizat și condus, împreună cu celelalte forțe democratice, insurecția armată din august 1944, care a dus la răsturnarea dictaturii antonesciene, la întoarcerea armelor împotriva hitleriștilor și alăturarea României la coaliția antifascistă.

Prin ampla și eroica activitate desfășurată în acei ani împotriva războiului antisovietic, iar apoi prin lupta Armatei Române alături de Armata Sovietică împotriva Germaniei naziste pentru eliberarea întregului teritoriu al României, și în continuare pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, Partidul Comunist Român, forțele progresiste și democratice din țara noastră au înscris o filă glorioasă în istoria tradițiilor lor internaționaliste.

Conf. dr. Traian CARACIUC

Alte momente importante privind activitatea de solidaritate internațională a P.C.R. în perioada celui de-al doilea război mondial vor fi tratate într-un articol viitor.

TENSIUNE ÎN CEYLON

40 de posturi de poliție de pe întreg teritoriul insulei atacate, o serie de drumuri blocate, viața orașelor tulburată de schimbul susținut de focuri — iată cîteva din elementele care, de aproximativ o săptămînă, deteriorează scena politică ceyloneză. Situația este agravată, în continuare, de acțiunile violente ale insurgenților, soldate cu zeci de morți și răniți.

Împotriva mișcării extremiste, care a avut drept scop declarat răsturnarea guvernului Bandaranaike, autoritățile au luat măsuri severe. În cîteva din districtele principale ale țării — Galle, Anuradhapura, Matara, Kegale, Kurunegala și Hambantota — unde au avut loc înfruntările cele mai sîngeroase, a fost decretată starea excepțională, zonele respective intrînd sub autoritatea directă a armatei. Interdicțiile de circulație, arestările precum și împușcarea pe loc a persoanelor civile care poartă arme, completează tabloul situației încordate care confruntă scena politică a țării.

Pentru a fi reinstaurată ordinea, guvernul ceylonez a dispus, în paralel cu alte măsuri, înființarea unei gărzi naționale ai cărei membri voluntari să coopereze cu armata. Într-o alocuțiune rostită la postul de radio Colombo, primul ministru al Ceylonului, Shirimavo Bandaranaike, a subliniat : „Vom lupta împotriva insurgenților pînă la capăt și nu vom abdica niciodată de la dreptul de a guverna, de la încrederea pe care poporul o are în noi". Totodată, șeful guvernului ceylonez a lansat celor care folosesc ca metode politice tulburarea ordinii un apel de „a renunța la aceste mijloace și de a coopera în mod pașnic cu guvernul". Nu prin forța armelor — a continuat Shirimavo Bandaranaike — se vor putea rezolva problemele ce stau în fața poporului și statului ceylonez. În aceeași ordine de idei, generalul Sepala Attygalle, comandatul șef al armatei, a invitat populația să-și păstreze calmul și să nu se angreneze în tulburările inițiate de extremiști și care prejudiciază în mod grav viața politică și economică a țării.

R. B.

SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ A A.D.I.R.I.

Largul evantai al manifestărilor consacrate împlinirii unei jumătăți de veac de la crearea Partidului Comunist Român consemnează în numeroase centre ale țării importante reuniuni științifice. În rîndul acestora se înscrie și sesiunea organizată, la sfîrșitul săptămînii trecute, de către **Asociația de drept internațional și relații internaționale** din Republica Socialistă România. Timp de două zile, sesiunea a reunit, ca vorbitori și participanți, numeroase personalități ale vieții noastre publice, oameni de știință, diplomați, cadre universitare, cercetători din domeniul științelor sociale, lucrători din aparatul de stat, ziariști.

Ședința plenară a inclus un număr de patru comunicări dedicate unor aspecte principiale ale politicii internaționale a partidului și statului nostru. **Corneliu Mănescu,** ministrul afacerilor externe, vicepreședinte al Consiliului Executiv al A.D.I.R.I., a vorbit despre **„Politica externă a P.C.R. și a guvernului român, factor activ al instaurării principiilor de etică și legalitate internațională dintre state."** Trecerea în revistă a liniilor directoare ale activității noastre internaționale din ultimii ani a prilejuit relevarea contribuției autentice a partidului și statului nostru la promovarea normelor și principiilor dreptului internațional contemporan, la abordarea și rezolvarea problemelor majore ale umanității zilelor noastre, în spiritul idealurilor de pace, securitate, cooperare, justiție și progres social ale tuturor popoarelor. **Dr. Ilie Rădulescu,** șeful secției de propagandă a C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Asociației române de științe politice a susținut în continuare expunerea **„Îmbinarea intereselor naționale cu cerințele colaborării internaționale în politica P.C.R. de dezvoltare a relațiilor economice externe ale României"**, evidențiind spiritul marxist-leninist în care trebuie înțeles și abordat raportul dialectic național-internațional și modul concret în care se dezvoltă și se exprimă acest raport în relațiile economice ale țării noastre. Comunicarea **„Poziția P.C.R. cu privire la unele probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale"** susținută de **Vasile Vlad,** șeful secției relații externe a C.C. al P.C.R., a subliniat actualitatea problemei unității și solidarității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a solidarizării tuturor forțelor progresiste, democratice și antiimperialiste din lumea contemporană, scoțînd în relief contribuția Partidului Comunist Român la rezolvarea divergențelor din cadrul mișcării comuniste și muncitorești, acțiunea sa militantă pentru refacerea unității internaționale. **Dr. doc. Traian Ionașcu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, președintele A.D.I.R.I., a încheiat seria comunicărilor ședinței plenare cu expozeul său despre **„Egalitatea suverană".** Conținutul acestui principiu, relațiile sale cu celelalte principii ale dreptului internațional contemporan, domeniile de aplicare, tezele și diversele concepții în materie, ca și implicațiile respectării și nerespectării sale în practica relațiilor internaționale marchează punctele principale ale dezvoltării subiectului abordat.

Lucrările sesiunii au continuat, timp de două zile, în cadrul celor trei secții ale Asociației : **relații internaționale, istoria relațiilor internaționale și a diplomației românești, drept internațional,** în cadrul cărora au fost făcute peste **60** de comunicări.

Este îndeobște cunoscut că documentele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român au reafirmat hotărîrea partidului și statului nostru de a promova în continuare, în mod consecvent, o politică activă de dezvoltare a colaborării multilaterale cu toate statele socialiste, de extindere a colaborării și cooperării cu toate celelalte state ale lumii, de solidaritate cu popoarele care se ridică pentru cucerirea libertății lor naționale, o acțiune internațională susținută pentru realizarea păcii și securității în Europa și în lume.

Din această perspectivă, în cadrul secției de relații internaționale s-au abordat și dezbătut la obiect probleme ca : actualitatea ideilor leniniste privind conviețuirea pașnică și cooperarea între state cu orînduiri diferite ; securitatea europeană (conținutul procesului, semnificația unei conferințe europene ca mijloc pentru înfăptuirea securității pe continentul nostru, diverse modele de securitate europeană) ; rolul relațiilor economice și cultural-științifice în promovarea destinderii, a unor raporturi normale între statele europene ; direcții, probleme și perspective ale dezvoltării cooperării economice, științifice și tehnologice a țării noastre cu alte state ; aportul României la elaborarea și adoptarea unor importante documente internaționale, ca și la dezbaterea și adoptarea unor măsuri eficace în diverse probleme de importanță majoră.

Amintim între altele comunicările făcute de **Gheorghe Cioară,** președintele Consiliului național pentru știință și tehnologie : **„Probleme ale dezvoltării cooperării internaționale în știință și tehnologie" ; Radu Constantinescu,** vicepreședinte al Comisiei guvernamentale de colaborare și cooperare economică și tehnică : **„Relațiile economice și tehnico-științifice ale României cu țările socialiste" ;** prof. univ. **Vladimir Hanga,** președintele Filialei A.D.I.R.I.-Cluj : **„Cultura și rolul ei în promovarea destinderii și păcii internaționale" ; Mircea Maliță,** ministrul învățămîntului : **„Contribuții românești la teoria și practica negocierilor"** etc.

Comunicările prezentate în cadrul secției de istorie a relațiilor internaționale și a diplomației românești au înfățișat, în majoritatea lor, bogatele tradiții de luptă ale poporului nostru, relevînd existența unor permanențe, atît în planul opțiunilor și obiectivelor acțiunii externe — conservarea ființei naționale, cîștigarea și apărarea independenței, suveranității și integrității teritoriale, dezvoltarea cooperării cu toate popoarele, și cu vecinii în primul rînd, a schimbului de valori materiale și spirituale — cît și în planul metodelor folosite pentru realizarea acestor scopuri — negocierile avînd o preeminență în gama largă și variată a mijloacelor diplomatice folosite. Alte subiecte privind momente și aspecte ale relațiilor internaționale dintre cele două războaie mondiale au completat aria tematică a expunerilor din cadrul secției.

Am desprinde din suita comunicărilor din această secție pe acelea prezentate de **conf. univ. dr. Dinu C. Giurescu : „Liniile directoare ale diplomației românești" ; Nicolae Fotino,** director științific al A.D.I.R.I. : **„Diplomația în primul război mondial",** precum și acelea dedicate politicii externe a României în anii imediat următori primului război mondial ca și în perioada ce a precedat declanșarea conflagrației din anii 1939—1945.

Lupta Partidului Comunist Român pentru apărarea independenței și suveranității țării, împotriva fascismului, pentru salvgardarea intereselor naționale ale poporului român a fost prezentată în cîteva comunicări, care s-au oprit în mod special asupra perioadelor 1933—1939 și 1940—1944.

Lucrările secției de drept internațional au exprimat aceeași preocupare pentru aspectele de fond ale dezvoltării dreptului internațional contemporan (norme, principii, instituții). În rîndul comunicărilor abordînd aspecte generale referitoare la fundamentul juridic al relațiilor interstatale aceea a dr. **Nicolae Ecobescu,** adjunct al ministrului afacerilor externe, pe tema : **„Contribuții românești la dezvoltarea progresivă a dreptului și relațiilor internaționale",** aceea a prof. dr. doc. **Ion Vintu,** director al Institutului de cercetări juridice : **„Principiile fundamentale ale activității de comerț exterior a Republicii Socialiste România"** și a prof. dr. doc. **Edwin Glaser : „Buna vecinătate — obiectiv al politicii externe a României făurite de Partidul Comunist Român"** circumscriu, după părerea noastră, cele două direcții de abordare și dezbatere, de altfel caracteristice și lucrărilor celorlalte secții, și anume : pe de o parte, cadrul principial, teoretic, și expresia concretă, pe plan politico-diplomatic și juridic, pe de altă parte.

Prin fondul valoros al ideilor avansate și caracterul rodnic al discuțiilor care s-au purtat, sesiunea științifică organizată sub auspiciile Asociației de drept internațional și relații internaționale din Republica Socialistă România, în zilele de 8—9 aprilie, adaugă un nou omagiu sărbătorii semicentenarului Partidului Comunist Român, eveniment remarcabil în istoria poporului nostru.

Telegrama adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către participanții la sesiune, dă expresie angajării cercetătorilor din domeniul relațiilor internaționale în sensul aducerii unei contribuții sporite la înfăptuirea nobilelor obiective ale politicii externe a partidului și statului, la promovarea pe planul cercetării științifice a înaltelor idealuri și principii pe care se întemeiază Partidul Comunist Român în opera de apărare a intereselor României în comunitatea națiunilor.

George G. POTRA

A FI NEGRU LA PARIS...

IMIGRANȚI
Muncile cele mai necalificate și mai prost plătite

Rîndurile de mai jos n-au nici o umbră de intenție de a impieta asupra ospitalității franceze. Din contră. Franța rămîne una dintre cele mai primitoare țări, conform străvechilor tradiții ale umanismului ei. Dar generozitatea ospitalității intră, în unele cazuri, în contradicție cu ea însăși : pe de o parte — facilitatea imigrării miinii de lucru necalificate, iar pe de altă parte, insolubilele probleme create de afluxul și asimilarea imigrației.

De oriunde ar veni, oamenii aceștia sînt impinși către Franța de sărăcie. O sărăcie lucie, acolo în țările lor de baștină, și o speranță ardentă în fericirea, fie și provizorie, pe care le-ar putea-o oferi Orașul-lumină.

Pentru a fi negru la Paris, nu este obligatoriu să ai pielea măslinie. Sicilienii, spaniolii, portughezii sînt „pieile-albe" ale negrilor Parisului, în vreme ce algerienii și marocanii fac trecerea către abanosul senegalezilor, malienilor, nigerienilor și martinichezilor. Sînt trei milioane de muncitori străini care au venit doar cu brațele lor și cu speranțele pentru o viață mai bună. Șapte sute de mii de italieni, șase sute de mii de algerieni, cinci sute de mii de spanioli, o sută de mii de portughezi, nouăzeci de mii de tunisieni, restul negri, dar nu numai prin culoarea pielii, ci și prin mizeria comună.

Seara, la Aubervilliers sau la Ivry, două localități învecinate cu Parisul, ai impresia că te afli undeva în nordul Africii. Faimoasele „bidonville", coșmarele municipalităților, sînt mai înainte de toate rezervații ale imigrației. Pe străzile „calde" ale Parisului, în Cartierul Latin, în Montparnasse, în Pigalle — de la Clichy la Anvers — aceeași dominantă: preponderența oamenilor de culoare. În zori, cînd mașinile burduhănoase ale ecarisajului trec să strîngă gunoaiele metropolei, măturile de nuiele cu cozile lor lungi sînt în mîinile negrilor. Cele mai grele, cele mai murdare munci, cele mai necalificate și mai prost plătite, lor le sînt rezervate; muncă neagră pentru oameni negri.

Mica stradă din Paris pe care locuiesc, în arondismentul XVI, este curățită de dimineață pînă seara de un tînăr negru, un senegalez înalt, băiat nelipsit de o anumită frumusețe, cu degete lungi, subțiri, ca de pianist, care strîng coada măturii sau coarnele căruciorului doldora de gunoaie. Îl privesc uneori cum caută o rază de soare și, rezemat de grilajul unui gard, își încălzește fața stînd cu ochii închiși, cu gîndurile duse departe, probabil către imagini din țara lui. Îl cheamă Camara.

— De cînd ești la Paris?

— De doi ani.

— N-ai găsit altceva de lucru ?

— Pînă acum, nu.

— Și ce ai de gînd să faci?

— Ce să fac? Muncesc... Încă un an, doi, mai strîng ceva bani și mă întorc acasă.

— Mai poți face și economii?

— O, domnule, noi ne mulțumim cu foarte puțin... Vedeți, eu am avut noroc, am o „situație", lucrez într-un cartier șic, oamenii aruncă încă atîtea lucruri bune la gunoi...

— Unde locuiești ?

— În Saint Denis, la niște prieteni... Sîntem opt într-o cameră, așa că ne descurcăm cu chiria, cam o sută cincizeci de franci pe lună pentru fiecare pat... Dar cînd vine iarna, și cu încălzitul este ceva mai scump... A fost mai greu la început, căci a trebuit să plătesc ca să capăt munca asta...

Cu oricare dintre oamenii aceștia ai discuta, primești același răspuns: „Doi-trei ani la Paris, pînă îmi fac «suma» și mă întorc acasă în avion".

Portarul casei în care locuiesc este un portughez. Contabil-expert la el acasă, după o perioadă de șomaj, a venit să-și cîștige piinea în Franța, gata să facă orice muncă. Soția lui spală și curățâ apartamentele locatarilor, muncind cu ora de dimineață pînă noaptea. El face parte din „aristocrația" imigrației, deoarece serviciul îi dă dreptul la o cameră într-un imobil locuit de oameni cu stare. Și-a cumpărat o mașinuță și vrea să se întoarcă acasă, la registrele lui.

La Flins, în vecinătatea uzinelor „Renault", la Ivry sau în Aubervilliers, vechile cartiere din care foștii locatari autohtoni s-au retras în apartamentele blocurilor noi au devenit imense dormitoare publice, cu „paturi calde" închiriate în trei schimburi a cîte opt ore. Unul se scoală, pleacă la lucru, altul vine și se culcă în așternutul care încă n-a apucat să se răcească. Mai greu e duminica, și în zilele de sărbătoare, cînd nu se lucrează. Atunci, oamenii aceștia bat ore în șir străzile, singuri sau în grup.

Am intrat într-o „casă a negrilor" din Saint Denis. Paturi suprapuse, pereți murdari, un bec slinos atîrnînd din tavan. Multe fotografii decupate din revistele ilustrate. O bucătărie mizeră, vase nespălate care servesc tot „în schimb", cartoane de ambalaj, un radio deschis la maximum, uși trîntite, răcnete, o larmă de nedescris. Somnul e pe sponci, cu toate că urechile sînt înfundate cu dopuri de ceară. Sub paturi geamantane, la căpătii fotografii de familie sau peisaje natale prinse în pioneze, într-un colț, atîrnate de tavan, costumele de duminică. Un miros greu, pestilențial, o lumină chioară strecurîndu-se prin ferestrele aproape acoperite de priciuri. În „bidonvilleurile" din mahalalele metropolei, spectacolul e și mai dezolant. Aici s-au retras familiștii, cu puzderia lor de copii, locuind într-un fel de clanuri ale toleranței reciproce. Adevărate „aziluri de noapte" ale secolului XX, focare de boli infecțioase, de tuberculoză, de neurastenie colectivă. Conform unei anchete medicale efectuată la Montreuil, din 2250 de muncitori africani, 261 au fost descoperiți cu afecțiuni pulmonare. Rigorile climei, supraaglomerarea, insalubritatea locuințelor, subalimentația nu permit scăderea procentajului de tuberculoși sub unsprezece la sută. Din 80 de africani internați în spital, nici unul nu locuise singur într-o cameră. 25 dintre ei își împărțeau locuința cu alte două sau trei persoane, 40 locuiau în camere de cîte patru sau zece paturi, 15 în camere cu peste zece locatari.

Municipalitățile se află în fața unor probleme de cerc vicios. Pe de o parte, nevoia de mînă de lucru pentru munci pe care francezii sînt tot mai puțin de acord să le presteze, pe de altă parte imposibilitatea oferirii unor condiții optime de viață

pentru o imigrație necalificată care vrea să economisească două treimi dintr-un cîștig mizer. La birourile de plasare, întotdeauna, coadă. Nervi, argumente răcnite, hîrtii șifonate în care se bate cu dosul palmei atestîndu-se mai mult prin strigăt decît prin document un simulacru de calificare. Pe o tablă neagră, posturile vacante: Doi mecanici, un lăcătuș, cinci măturători, trei curățitori de canale, un tinichigiu. În fața ghișeului, peste o sută de oameni. Din cînd în cînd, creta funcționarului care a învățat pe de rost poncifele oficiului („Însușiți-vă cunoștințele elementare asupra vieții africanilor" ; „Căutați să le cîștigați încrederea" ; „Exercitați-vă autoritatea" ; „Păstrați-vă calmul și înarmați-vă cu răbdare!") taie cîte un post ocupat. Aici se vine numai în haine de sărbătoare, căci pentru o coadă de măturăși sînt preferați cei mai prezentabili, cei mai tineri, cei mai viguroși. (Și mă gîdesc la unii pe care îi auzeam spunîndu-mi: „De-ar fi să mătur străzile, numai să ajung la Paris..."). Mulți se înscriu, în paralel cu munca, la cursurile serale de calificare profesională. Dar asta înseamnă somn și mai puțin, și multe luni de amînare a visului cu care au venit aici: „Doi-trei ani de muncă, de economii, și o întoarcere acasă în avion..." Cînd munca jinduită n-a fost găsită și nu se pot face nici un fel de economii, acest „subproletariat" îngroașe rîndurile lumii interlope. „Panierul" poliției, duba neagră poreclită „coșul de salată", îi culege din cînd în cînd și, după o anchetă minuțioasă le oferă o noapte de somn în beciuri. Numai protecția intermediarilor, care trafică mîna de lucru a imigrației și exploatează locuințele supraaglomerate, poate prezenta în fața autorităților garanții. Conform statisticilor oficiale, 76 la sută din totalitatea negrilor care locuiesc în Franța sînt analfabeți, iar un procent de aproximativ 20 la sută șomează în permanență. La Flins, lucrează 8 500 muncitori albi și 500 negri. Nu există rasism, ci doar calificare și subcalificare. Negrii spală, curăță, întreține mașinile, cară deșeurile, sau lucrează cu precădere în sectoarele „toxice", la vopsitorie și emailaj. Pentru ei, orice intenție de grevă este hazardată. Alte sute de negri așteaptă la porțile uzinei.

Franța nu cunoaște nici cuvîntul „ghetto", nici „discriminare". Conform unui sondaj al Institutului Francez de Opinie Publică, 81 la sută dintre francezii chestionați sînt gata să aibă relații zilnice de muncă cu negrii, 72 la sută acceptă să ia masa împreună cu ei și 16 la sută n-ar avea nimic contra dacă sora sau fiica lor s-ar căsători cu un negru. Nimeni nu este șocat cînd vede pe străzile Parisului un negru la braț cu o fată albă, sau cînd o sărută sub privirile tuturor. Puține din fetele Parisului cunosc însă condițiile în care trăiesc și muncesc frumoșii lor băieți de culoare.

Unii reușesc să-și aducă familiile din Africa. Dar pentru ei, căminul nu înseamnă decît un loc de dormit. Masa se servește la cantina uzinei, copiii se duc la școală (conform legislației învățămîntului în Franța, între opt dimineața și cinci după-amiaza, joia și sîmbăta, libere), nevestele rămînînd prizonierele casei, deoarece, pentru ele, nu există oferte de serviciu. Din cînd în cînd un „bal african" cu muzică afro-antileză.

Anul trecut, prin ianuarie, Franța a fost cutremurată de moartea atroce a cinci africani asfixiați într-o baracă de bidonville. Atunci, ziarele au dezaprobat condiția subumană în care trăiesc africanii. În noiembrie, anul trecut, cotidianul „Le Monde" publica scrisoarea unui medic francez ca pe o zguduitoare mărturie asupra vieții imigranților africani, triați de un centru de primire care funcționează sub auspiciile organelor publice. Aceleași condiții de viață la care ne-am referit mai sus, autentificate însă de semnătura unei personalități locale. „Am avut ocazia să vizitez centrul de primire din Pierrefitte și am fost răscolit de condițiile de cazare a acestor oameni. 265 de muncitori malieni, senegalezi și mauritani înghesuiți în camere cu paturi suprapuse. Între șirurile de paturi, cîte 30 de centimetri de spațiu liber, și un culoar mai larg umplut însă cu paturi pliabile pentru locatarii excedentari. Cubajul aerului, absolut insuficient. Dau ca exemplu camera nr. 8 unde, pe 16 metri pătrați, locuiesc 12 persoane. În celelalte camere de la 22 la 30 de oameni. Pereții măcinați de igrasie, o atmosferă sufocantă, ca în cala unei nave. Gîndaci și păianjeni invadează dulapurile, pereții, saltelele, așternuturile — care în trei ani n-au fost spălate decît o dată, în august 1970... Aceste condiții de viață explică morbiditatea exagerată din cămin. 40 de oameni au fost internați în spital în ultimii trei ani, cu afecțiuni grave, îndeosebi tuberculoză. Numai din camera 14, din aprilie 1970 pînă acum, au fost internate patru persoane. Locatarii căminului au încercat să protesteze în fața acestei situații. Dar trei dintre ei au fost expulzați în țările lor de baștină..."

Personal, n-aș fi avut îndrăzneala să descriu un astfel de tablou. De aceea, l-am citat dintr-un ziar francez care, se știe, este considerat drept unul dintre cele mai serioase cotidiene.

Exploatarea candidatului „negru" pentru Paris începe de la el de acasă, sau din capitala țării sale. Intermediarii care își trag veniturile din mizeria compatrioților

SONDAJ DE OPINIE

Francezii n-au nimic împotrivă să ia masa cu negrii...

lor cunosc toate căile mai drepte sau mai ocolite de pătrundere în Franța. Propuneri tentante, raiul pe pămînt, marile bulevarde, cabaretele Parisului, ciinii cu covrigi în coadă, mașini de pomană, văduve singure și triste, fecioare neconsolate, căpătuială sigură și, mai ales, trai, trai. trai, să tot șezi, să nu mai pleci. Nu se mai pleacă în lanțuri, era sclavagismului a trecut, un bilet de ultima clasă la un pachebot de mîna a treia nu costă o avere, eventual intermediarul poate avansa suma necesară și — cine nu este în stare să viseze!

Franța e ospitalieră, francezii își fac un titlu de glorie din cosmopolitismul lor, rasismul e o pasăre vînătă care nu zboară pe cerul acestei țări, poliția, atîta vreme cît n-o superi, este indulgentă, doar la oficiile de plasare trebuie să ai răbdare, și iarăși răbdare, și încă o dată răbdare, pînă te trezești cu mătura în mînă și cu cîteva ore de pat cald într-un cămin de imigranți. Apoi există o solidaritate a năpăstuiților, indiferent de culoarea pielei, o confraternitate africană care își poate împărți patul cu tine, și trăiești din roadele pămîntului, ca în junglă, sau din coșurile cu gunoaie grase, dar trăiești la Paris, și asta contează ! Pînă te căpătuiești, doi-trei ani, cît strîngi la ciorap și apoi te întorci acasă cu avionul, ca un gentleman. Necunoașterea limbii nu contează, se vorbește orice, un fel de jargon al imigrației în care se amestecă toate limbile Africii negre și ale Europei „negre", pe generozitatea francezei unui Molière care s-a născut în Nigeria și mătură străzile la Paris. Prietenul meu, Camara, are degete lungi, subțiri, de pianist și cînd bate soarele își pleacă pleoapele și evadează în Senegalul lui, pentru cinci minute. Apoi mai sînt ciinii care trebuie scoși la plimbare, Armata Salvării, publicațiile pornografice care caută modele viguroase și cît mai măslinii, asta face bine la privit, e sexy, e excitant, e tulburător, o oră de fotografie se plătește cît o săptămînă de muncă la Renault, doar trebuie să nu te gîndești că, prin cine știe ce împrejurare, publicația licențioasă ajunge în jungla natală și cade în mîinile celor de acasă spre rușinea satului. Ce mai contează gîndacii de bucătărie, păianjenii, înghesuiala, neurastenia, hărmălaia, putoarea, dorul după casă; a fi negru la Paris, înseamnă a fi negru la Paris și nu la tine acasă. Dacă ai talent ajungi cineva, poți sculpta măști tradiționale africane și te instala pe un trotuar al marilor bulevarde, marfa este foarte căutată pentru că face frumos deasupra televizorului-color sau printre suvenirurile aduse din vacanțe. Numai poet să nu încerci să te faci, pentru că sînt prea mulți poeți, mult prea mulți, și lumea n-are ce face cu atîta poezie, apoi, din cauza ei îți vine un chef de sinucidere, căci așa îi șade bine unui poet neînțeles, să-și pună juvățul de gît sau să se arunce în Sena. Într-un club african din Aubervilliers, jungla stă la televizor claie peste grămadă, se rîde cu hohote, se fumează cu disperare, se strigă ca în turnul lui Babel, iar Gilbert Bécaud cîntă cu o sută de mii de volți: „L'important c'est la rose, c'est la rose l'important"...

Tînărul acesta cu fața smeadă, cu trei crestături în verticală pe fiecare obraz, a venit în Franța din satul Sabuku, regiunea Kai din Mali. Un drum lung, cu multe escale, unele absolut inutile, făcute parcă să-l țină cît mai mult timp departe de Paris. Dakar — Frankfurt — Londra — Lille — Paris.

— De ce atîtea ocoluri?

— O, domnule, ar trebui să cunoașteți mafia care se ocupă cu traficul de mînă neagră de lucru. Primisem ceva bani de drum de la un frate de-al meu, și m-au purtat așa, din escală în escală pînă nu mai mi-a rămas decît ceva mărunțiș pentru biletul de metrou din Paris... Dar am ajuns... De-ați ști ce fericit am fost în seara aceea cînd m-am trezit pe peronul gării și apoi în mijlocul orașului plin de neon... Mi-era cam frică, vă spun drept, dar în Paris găsești întotdeauna africani care să te ajute și să te prezinte unui intermediar. Acum aștept să mă întorc acasă. N-am făcut mare scofală, dar mi-am scos banii de drum și am mai trimis și alor mei cîte ceva. Căci noi ne mulțumim cu puțin... Ați fi în stare să trăiți din două sute de franci pe lună în orașul ăsta în care mereu îți vine să scoți bani din buzunar ? Zău că se poate. Totul este să-ți coși bine buzunarele cum ai vîrît ceva în ele, și să nu pui la bătaie decît atît cît îți trebuie ca s-o duci de pe o zi pe alta. Altfel ești pierdut. Chiria te usucă, nenorocitul ăsta de somn costă mai mult decît mîncarea, și dacă nu te chi-

→

vernisești s-a zis cu tine. Și cît o fi jungla de junglă, dar nu te poți întoarce de la Paris mai în mizerie decît erai cînd ai plecat. Mă înțelegeți?

În cartea sa „La France pauvre", Paul-Marie de la Gorce scrie: „Întreaga existență a unui imigrant este concentrată în jurul unei singure probleme: să găsească de lucru. Venit ca să muncească, el este gata să accepte orice i se oferă, numai să scape de șomaj". Optzeci și doi la sută din imigranți vin în Franța spontan, fără ca cineva să le fi oferit un angajament prealabil. Pentru unii, insoluționarea problemei ar fi impus o soluție radicală: închiderea frontierelor. Dar Franța are nevoie de mîna de lucru a imigranților așa cum aceștia au nevoie de Franța. Atunci s-a recurs la paleative. Creare de comitete de inițiativă, controlul medical, controlul condițiilor de muncă și al salariilor, lichidarea bidonvilleurilor. În ultimii trei ani s-au construit pentru muncitorii străini 15 000 locuințe și alte încăperi pentru 70 000 de paturi. Peste 40 000 de muncitori au fost calificați. Dar cu asta, dificila problemă a asimilării imigrației este departe de a fi rezolvată. Pe orizontală sau pe verticală, bidonvilleurile continuă să apară la marginea orașelor.

Oare acestui așa-numit „subproletariat" care, revenind la el acasă poate deveni un excelent proletariat dotat cu experiența muncitorimii din Occident, îi place numai viața în mizeria bidonvilleurilor? Oare existența lui nu se poate duce decît într-o perpetuă condiție subumană atunci cînd, desprinzîndu-se de ai săi și venind să-și vîndă munca în Occident, n-a visat decît realizarea unei condiții umane? Oare ei trebuie să rămînă mereu proscrișii societății de consum, cei ce nu consumă, ci doar se lasă consumați în cele mai negre și cel mai prost plătite munci? Dacă n-am găsit răspuns la aceste întrebări în lucrările specialiștilor, reținem răspunsul unui muncitor negru dat într-o anchetă revistei „Force Ouvrière":

„Trebuie să mărturisesc că la Dakar există bidonvilleuri și mai nenorocite decît astea, în care își duc viața bărbați, femei și copii, într-o îngrozitoare promiscuitate, fără apă în apropiere, fără W.C.-uri. Dar, mă rog, acolo e Africa, un pămînt subdezvoltat. Pe cînd aici, oricum, e Franța, și, mai ales, Parisul, în care negrii văd tot ceea ce există mai bun în civilizația europeană. Contrastul ăsta răstoarnă totul. Cînd vin la noi, pionierii albi se așteaptă la tot ce poate fi mai rău, dar noi, cînd venim aici, ne așteptăm la mai bine".

Realizatorul anchetei ar fi vrut să creadă că în felul acesta imigrația va înceta de la sine și că, întorcîndu-se la ei acasă, negrii care au parcurs o astfel de experiență amară, nu vor face altceva decît să-i prevină și să-i oprească pe viitorii candidați.

„Vă înșelați, a răspuns interlocutorul. Așa e sufletul negrului și optimismul funciar al africanului. Abia întors, emigrantul uită totul. În istorisirile lui el dă mizeriei pe care a trăit-o, frigului, șobolanilor, o aureolă de paradis. Stimulat de mîndrie, el țese din timpul petrecut aici, un tablou încîntător. Și tinerii n-au decît o dorință: să pornească pe același drum!..."

— Domnule, îmi spune Camara în încăperea lui sordidă din Saint Denis, eu am o situație, mătur o stradă șic, mi-am luat un costum de duminică și cînd mă plimb cu el poți să mă iei drept student la Sorbona, încă un an, doi, și mă întorc acasă în avion...

Iar în zgomotul infernal din negrul azil de noapte al secolului XX, radioul vibrează sub tensiunea a „o sută de mii de volți": „L'important c'est la rose, c'est la rose l'important"...

Ioan GRIGORESCU

Paris, aprilie

PLAYA GIRON 1961

DUPĂ 72 DE ORE
Victorie !

Nume cu rezonanță istorică — Playa Giron. Poartă în el ideea de victorie: poporul cuban s-a ridicat în apărarea patriei și a învins. Era cu zece ani în urmă, în zorii zilei de 17 aprilie 1961. Trupe de mercenari, printre care se aflau contrarevoluționari cubani, recrutați, pregătiți și înarmați pe teritoriul Statelor Unite, în Guatemala, Panama și Nicaragua, au debarcat în diferite puncte ale Cubei, la sud de provincia Las Villas. Agenția „Associated Press" anunța că avioane ale contrarevoluționarilor au lansat parașutiști, au efectuat bombardamente și parașutări de material de război, iar nave militare au bombardat din larg țărmul.

Împotriva acestei agresiuni armate pe scară largă, în care erau folosite mijloace militare ample, au intrat în acțiune detașamente ale armatei cubane. „Trupele noastre înaintează asupra dușmanului încredințate de victorie. Oameni din Cuba se mobilizează îndeplinindu-și angajamentul de a apăra patria și a menține producția", declara la postul de radio Havana Fidel Castro. Poporul cuban, așa cum s-a dovedit ulterior, era pregătit pentru luptă nu numai din punct de vedere militar dar și moral. Era deja cunoscută politica ostilă a guvernului S.U.A. pe timpul președintelui Eisenhower și apoi a lui John Kennedy, care se instalase recent. Dosarul pus la punct de primul a fost transferat celui de-al doilea președinte. Dar mult înainte de instalarea lui John Kennedy, ziarele americane publicau de luni de zile ample reportaje despre pregătirea, instruirea și înarmarea pe teritoriul S.U.A. a grupurilor de mercenari contrarevoluționari. Se vorbea, de asemenea, despre formarea unui așa-zis guvern provizoriu cuban în exil, condus de fostul moșier José Miró Cardona, ca și despre planurile militare care urmau să fie puse în aplicare. La 8 aprilie, se anunțase de altfel că trupe de sabotare încercaseră să se infiltreze în Cuba, plecînd de la bazele din Marea Caraibilor.

Victoria poporului cubanez a fost, însă, decisivă și foarte rapidă. Avioanele de producție americană, unitățile de debarcare sosite de la bazele din S.U.A. sau Caraibe, tancurile, vasele de război au trebuit să se retragă cu mari pierderi, marcînd eșecul total al intervenției. „Armata de mercenari, ce timp de 72 de ore a încălcat teritoriul cuban, a fost învinsă. Forțele armatei și miliției naționale au cucerit ultimele poziții pe care trupele intervenționiste le dețineau la Playa Giron, pe teritoriul național. Giron, ultimul punct de sprijin al mercenarilor, a căzut ieri, la ora 17,30" anunța, la 20 aprilie, comunicatul transmis de postul de radio Havana.

Agențiile de presă, cotidienele, revistele lumii comentau acest eșec. „Pentru a folosi termeni mai puțin delicați, scrie «Times» într-un bilanț al evenimentelor din Cuba, se pare că S.U.A. s-au acoperit de ridicol. Există de acum semnale alarmante în America Latină: frămîntări antiamericane s-au semnalat în Mexic, Venezuela, Bolivia, Chile și Columbia... Unitatea și așa șubredă a Organizației Statelor Americane pîrîie din toate încheieturile. Mexicul și Ecuadorul au și respins propunerea ca această organizație și nu O.N.U. să se ocupe de problema cubană". Victoria armatei cubane împotriva invadatorilor a produs un ecou imens în întreaga omenire progresistă. Cuba se bucura de sprijinul ferm al popoarelor lumii. Consecvență principiilor sale privind neintervenția în treburile interne, respectarea dreptului la autodeterminare a popoarelor, România și-a exprimat la rîndul său solidaritatea cu poziția Cubei: „Singura cale practică de asigurare a păcii este respectarea dreptului fiecărei națiuni suverane de a-și dezvolta instituțiile sale proprii, ideile și modul de viață în cadrul teritoriului său, asigurat de dreptul internațional... Sînt imposibil de împăcat recentele acțiuni împotriva Cubei cu obligațiile S.U.A. conform Cartei O.N.U. și dreptului internațional", a spus delegatul român la O.N.U.

Victoria de la Playa Giron a fost o nouă confirmare a curajului și abnegației poporului cuban, un succes al revoluției cubane. Prestigiul de care se bucură acest stat pe plan internațional a făcut ca în ultimii ani, în ciuda deciziei arbitrare din cadrul Organizației Statelor Americane (1964) privind ruperea legăturilor diplomatice cu Cuba, tot mai multe guverne de pe continentul latino-american să ceară anularea acestei hotărîri. În afara Mexicului, care, de altfel, a continuat să întrețină relații diplomatice cu Cuba indiferent de ceea ce s-a stabilit la O.S.A., Chile a decis anul trecut reluarea legăturilor, iar alte state se pronunță pentru reconsiderarea vechilor poziții care nu mai corespund realității. Peru, Bolivia, Venezuela, Ecuador și alte state se pronunță pentru revenirea Cubei în cadrul sistemului interamerican. Sînt poziții care atestă încrederea și prestigiul statului cubanez, succesele sale în opera de construcție socialistă. Playa Giron, simbolizînd trecerea unui deceniu de la o hotărîtoare victorie a poporului cuban, contribuie prin exemplul său strălucit la imaginea de azi a Cubei.

Anca VOICAN

ECONORAMA

Comerț și destindere

Recent, revista „Entreprise" a efectuat o anchetă în rîndul unor oameni de afaceri din Franța și R.F.G. asupra utilității, stadiului actual și perspectivelor comerțului Est-Vest. Concluziile anchetei: oamenii de afaceri intervievați s-au declarat unanim în favoarea „deschiderii spre est", evocînd totodată perspectivele largi de dezvoltare a schimburilor economice Est-Vest, în beneficiul reciproc și al climatului politic. Iată doar două opinii. Jacques Andrault, președinte-director general al societății „Technip" (Franța) : „Pe plan economic, «deschiderea spre Est» se arată rentabilă. La fel, pe plan politic. De altfel, cele două planuri sînt strîns legate: printr-o largă cooperare economică spre înțelegere politică și invers. O mai bună cunoaștere a oamenilor nu poate decît facilita bunele raporturi între națiuni". Hans Birnbaum, președinte-director general al companiei „Salzgitter A.G." (R.F.G.) : „Fluxurile economice au permis, de cele mai multe ori, realizarea unui «dezgheț» în relațiile politice (...) Cu atît mai mult trebuie să se aștepte ca politica de destindere să antreneze o creștere a schimburilor comerciale. Această politică de destindere va lărgi perspectivele schimburilor economice și cîmpul lor de acțiune".

Cauzele unei „eroziuni"

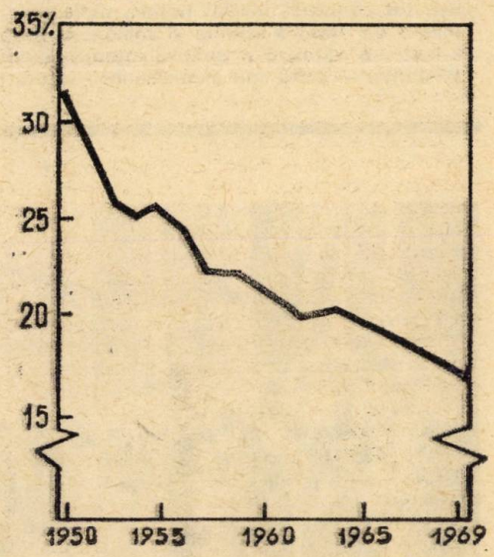

Ponderea comerțului țărilor în curs de dezvoltare în totalul schimburilor comerciale mondiale a scăzut de la aproape o treime în 1950 la sub o cincime în 1969 (vezi grafic). Însăși structura comerțului țărilor respective explică această evoluție. Statisticile demonstrează cu pregnanță că, în timp ce produsele manufacturate au înregistrat un ritm de creștere deosebit de alert, tinzînd să „monopolizeze" piața mondială (peste 70 la sută din comerțul mondial în prezent), produsele primare (agricole sau produsele brute ale industriei extractive) — care constituie ponderea principală în exportul țărilor în curs de dezvoltare — au cunoscut o creștere extrem de puțin dinamică. Aceasta, în mare măsură, și ca urmare a scăderii sensibile a prețurilor la exporturile de produse primare, care a „erodat" progresiv semnificația creșterii lor în volum. O concluzie se impune: cu cît o țară are o economie cu un caracter mai industrializat, mai diversificat, cu atît ea are mai mult de dat și de primit în cadrul schimburilor economice internaționale, cu atît ea este plasată într-o poziție mai avantajoasă și activă în cadrul diviziunii mondiale a muncii, cu atît comerțul ei exterior devine un factor de natură să faciliteze dezvoltarea economică. În ultimă instanță, industrializarea se dovedește, pentru fiecare țară în curs de dezvoltare, o opțiune majoră și indispensabilă.

Accent pe latura intensivă

În trecutul plan cincinal (1966—1970), producția agricolă globală a crescut în R.P. Ungară cu 16 la sută față de cincinalul precedent. În următorii cinci ani, sectorul agricol va cunoaște o importantă dezvoltare, accentul căzînd pe latura calitativă, intensivă a producției. O atenție deosebită va fi acordată mecanizării agriculturii. Față de perioada 1966—1970, agricultura va fi înzestrată cu 50 la sută mai multe mașini agricole. La sfîrșitul planului cincinal 1971—1975, valoarea principalelor fonduri fixe (reprezentînd mașini agricole) pe lucrător ocupat în agricultură se va ridica la 18 000 de forinți de la 12 000 forinți în prezent, iar puterea tracțiunii mecanice (care atinge acum în întreaga țară 3 milioane C.P.) va crește de două ori, ceea ce va reduce de la 44 la 34 ha suprafața medie ce revine unui tractor convențional. În cursul aceleiași perioade, consumul de energie electrică în agricultură se va dubla: de la 70 la 150—180 kwh pe hectar.

„Peruca bancară"

Căutînd prin diferite metode să iasă din „menghina" restricțiilor creditului, introduse de autorități în vederea combaterii inflației, marile bănci americane, în căutare de bani, au lansat diverse „momeli" pentru a atrage fonduri de pe piață în scopul lărgirii disponibilităților proprii: mici cadouri au fost oferite depunătorilor în funcție de sumele depuse. Pentru un depozit de 5 000 dolari, de exemplu, se acordă o perucă sau un disc. Scopurile urmărite în fapt : atragerea fondurilor aflate în păstrarea băncilor mai mici, care nu au posibilitățile financiare necesare pentru acțiuni similare ; obținerea unor importante beneficii prin plasarea în afaceri cu dobînzi ridicate a fondurilor obținute astfel; grăbirea în acest mod a procesului de „înghițire" a băncilor mai mici.

Mini - publicitate

Recesiunea care a cuprins economia americană anul trecut, nu a ocolit nici sectorul publicității. Fondurile afectate reclamei au scăzut: sumele încasate în acest scop de ziarele de mare tiraj au fost cu peste 7 la sută mai mici, iar vînzările de pagini în publicațiile economice s-au redus cu 7,2 la sută. Rețelele de televiziune acuză pierderi similare.

Rubrică realizată de Ilie ȘERBĂNESCU

Precedentul agresiunilor hitleriste

1936: AVENTURA RENANĂ

Istoria agresiunilor celui de al treilea Reich este istoria celei mai brutale politici de forță practicată pe continentul european, este istoria celei mai perfide expansiuni imperialiste, este istoria crimelor premeditate față de independența și libertatea popoarelor. Dar această istorie a fost și istoria încălcării nepedepsite a tratatelor internaționale, a bluffului agresorilor beneficiind în special de comoda și mioapa încurajare a politicienilor conciliatoriști de la Londra și Paris. Capul de serie al agresorilor hitleriști l-a constituit blufful politic, diplomatic și militar al remilitarizării Renaniei. Documente de arhivă străine și românești ilustrează cît de precoce ar fi putut fi sesizată orientarea agresivă a politicii externe hitleriste și cît de plină de grave consecințe complicitatea — voită sau inconștientă — de a nu-i opune rezistență.

TRUPELE HITLERISTE PĂTRUND ÎN RENANIA
„Primul foc netras al celui de al doilea război mondial"

UN DISCURS PREGĂTIT CU UN AN ÎNAINTE

La amiaza zilei de 7 martie 1936, Adolf Hitler convocase pe neașteptate Reichstagul pentru a anunța reocuparea militară a Renaniei, zona din stînga fluviului Rin, care în baza tratatului de la Versailles și potrivit acordurilor semnate la Locarno în 1925 de către Germania, Anglia, Franța, Belgia trebuia să rămînă demilitarizată. Un martor*) prezent la ședința Reichstagului descrie scena : „Germania nu se mai consideră legată de Tratatul de la Locarno — spunea Hitler. În acel moment, cei 600 de deputați numiți personal de către Hitler s-au ridicat dintr-odată, asemenea automatelor, cu brațul drept ridicat în salutul fascist și urlînd : Heil, Heil. Hitler a ridicat mîna pentru a face liniște. Tăcerea deveni totală. «În acest moment istoric, în vreme ce, în provinciile de vest, trupele germane pătrund chiar în aceste minute în viitoarele lor garnizoane din timp de pace...» Adunarea «parlamentarilor» afla din gura lui Hitler că soldații germani sînt pe cale să intre în Renania. Vechiul militarism german de care sînt îmbibați îi se urcă la cap". Și Hitler a încheiat (înainte de a dizolva Reichstagul) cu aceste cuvinte : „Nu avem nici o pretenție teritorială de formulat în Europa. Germania nu va rupe niciodată pacea".

Motivul invocat de guvernul hitlerist pentru această lovitură de forță — prima acțiune prin care „führerul" vroia să tatoneze cum vor reacționa cercurile conducătoare occidentale față de orientarea pe care urma s-o impună evenimentelor — era tratatul franco-sovietic din mai 1935. Între Pactul de la Locarno care garanta demilitarizarea Renaniei și tratatul de asistență mutuală franco-sovietic nu numai că nu exista vreo incompatibilitate, dar nici măcar vreo tangență, cele două documente internaționale avînd obiective și domenii diferite de aplicare. Cu toate acestea, Hitler s-a dedat în răstimpul mai 1935 — martie 1936 la o vehementă campanie diplomatică și de presă pentru a insufla opiniei publice iluzia că s-ar afla în postura de victimă. El a rămas surd atît la repetatele asigurări și dovezi certe de maximă bunăvoință venite din partea partenerilor din pactul locarnian, cît și la declarațiile președintelui Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. privind largile posibilități de colaborare dintre cele două țări (U.R.S.S. și Germania).

Dacă acesta era motivul fabricat pentru a-și camufla acțiunea de forță, care erau însă mobilurile exacte ? Adevărul revelat de documentele de arhivă atestă că Hitler pregătea remilitarizarea Renaniei încă în urmă cu un an. După retragerea Germaniei din Societatea Națiunilor și de la Conferințele pentru dezarmare (1933), a urmat introducerea serviciului militar obligatoriu (1935) și orientarea întregului curs al vieții interne a Germaniei spre militarizare. Ministrul român la Berlin remarca în acest sens, într-un raport diplomatic asupra politicii Germaniei în 1935 : „Națiunea întreagă — scria diplomatul român — este încadrată astăzi strins în disciplina militară (...) Reînarmarea Reichului progresează zi cu zi, cu pași hotărîtori, așa încît, în scurt timp, Germania va dispune din nou de una din cele mai puternice armate ale continentului și poate chiar ale globului. Toate resursele vieții economice și tehnice sînt puse în slujba programului înarmării. În cadrul acestui program intră și problema zonei demilitarizate a Rinului, care devine tot mai acută și care va forma fără îndoială în timpul apropiat una dintre principalele probleme nu numai de ordin militar, ci și de ordin politic extern al celui de al IIIlea Reich".

Așadar, diplomatul român întrevedea remilitarizarea Renaniei ca o primă parte componentă a politicii militariste agresive a guvernului hitlerist. Ceea ce nu știa N. Petrescu-Comnea — și se pare că nici ceilalți diplomați străini acreditați la Berlin — era că discursul lui Hitler din 7 martie 1935 fusese pregătit cu aproape un an înainte. Documentele procesului de la Nürnberg au dat la iveală că Hitler ordonase statului major al Wehrmachtului pregătirea reocupării militare a Renaniei încă din 2 mai 1935, deci **cu două săptămîni înainte de semnarea pactului franco-sovietic.** Ca atare, orice referire a diplomaților naziști la această motivare nu era decît o perdea de fum. La 2 mai 1935, generalul von Blomberg, ministrul de război al Reichului, a transmis celor 3 servicii ale armatei prima directivă pentru întocmirea planurilor reocupării militare a Renaniei. Directiva era scrisă de mîna sa în scopul de a o păstra în cel mai desăvîrșit secret. Erau informați doar un număr restrîns de ofițeri, iar numele de cod al operației era extrem de semnificativ : „Schulung" (ucenicie).

BLUFFUL AGRESORILOR

Într-un fel, aproape toate agresiunile hitleriste au suferit una sau succesive amînări, ceea ce este aprioric o demonstrație a incertitudinii organizatorilor lor asupra succesului scontat. În mod logic, această premisă duce încă o dată la concluzia că opunerea unei rezistențe corespunzătoare și a unui front unit în fața expansiunii hitleriste ar fi curmat-o din fașă. Adică exact din faza remilitarizării Renaniei.

O spune generalul de Gaulle :

„Pe neașteptate, la 7 martie 1936, armata germană trecu Rinul. Tratatul de la Versailles interzicea trupelor Reichului accesul în teritoriile de pe malul stîng, pe care, în plus, acordul de la Locarno le declarase neutre. Din moment ce Germania își călcase semnătura, Franța era în plin drept să le reocupe (...) O asemenea înfrîngere din partea Franței pe vremea aceea și pe terenul acela risca să aibă consecințe dezastruoase pentru Hitler în propria lui țară. Jucînd o asemenea partidă, putea să piardă totul dintr-o dată".

*) William Shirer, corespondent de presă american acreditat la Berlin în acei ani.

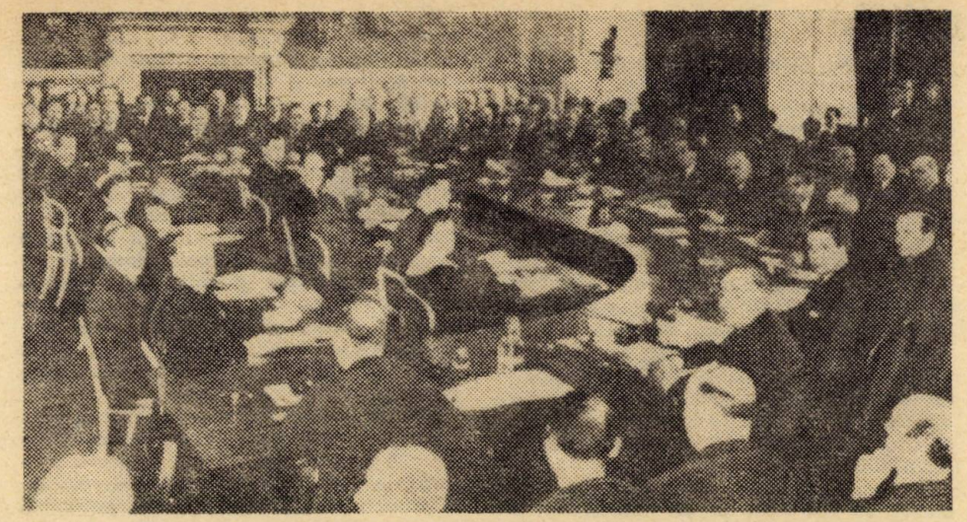

19 MARTIE 1936 LA LONDRA

Consiliul Societății Națiunilor e pus în fața „faptului împlinit"...

O spune Jacques Duclos :

„La 7 martie, un eveniment important a relevat pericolul fascist nu numai pe plan intern, dar de asemenea pe plan internațional. În realitate, în acea zi, trupele lui Hitler au pătruns în zona demilitarizată a Renaniei. Pentru Hitler, era vorba de a proceda într-un fel la o repetiție generală a măsurilor pe care el intenționa să le ia în viitor. Dacă nimic nu se opunea ocupării militare a Renaniei, cu atît mai puțin nimic nu se va opune nici anexării Austriei nici desființării Cehoslovaciei și Poloniei".

O spune istoricul american William Shirer :

„O contramăsură, oricît de mică, ar fi determinat retragerea imediată a trupelor germane. Aceasta ar fi însemnat cu siguranță sfîrșitul lui Hitler, căci el nu ar fi putut supraviețui unui asemenea fiasco. Întregul mers al istoriei ar fi fost altul. Hitler însuși a recunoscut-o".

Ceea ce este și mai surprinzător, o spun înșiși conducătorii militari ai celui de al III-lea Reich. Datorită punctelor de vedere diferite din cadrul comandamentului Wehrmachtului, ocuparea militară a Renaniei a fost amînată în februarie și apoi și la 2 martie, după ce fusese semnat ordinul de deplasare a trupelor. Chiar în ajunul zilei de 7 martie, între Hitler și ofițerii superiori mai existau discuții în privința oportunității acestei acțiuni. Îndoielile se refereau la faptul că, dacă trupele germane întîmpinau rezistență, ele trebuiau să facă cale întoarsă. În realitate, după cum a declarat fostul general hitlerist Alfred Jodl la Nürnberg, doar trei batalioane au traversat Rinul și o singură divizie a ocupat întregul teritoriu al regiunii. Hitler a recunoscut că doar patru brigăzi au intrat în Renania. În acest timp, serviciile de informații anglo-franceze estimau trupele hitleriste ce ocupau Renania la un total de... 35 000 de oameni. În fața acestei situații, generalul francez Gamelin, șeful marelui stat major, a acceptat să întărească faimoasa linie Maginot cu... 13 divizii, ceea ce însemna o forță de aproximativ 10 ori superioară celei germane care ocupase Renania. Chiar și această unică măsură a dat naștere unei atmosfere de panică la înaltul comandament german, gata să ordone retragerea celor 3 batalioane dincoace de Rin. Jodl a recunoscut la Nürnberg: „Dată fiind situația în care ne găseam, trupele franceze de acoperire ar fi putut să ne trimită acasă". Și totuși blufful agresorilor a reușit. În fața intimilor camarilei naziste, Hitler a recunoscut : „În timpul celor 48 de ore care au urmat intrării în Renania, nervii mei au fost puși la grea încercare, mai mult decît în oricare alt moment din viața mea. Dacă francezii ar fi pătruns atunci în Renania, noi am fi fost constrînși să ne retragem cu urechile pleoștite deoarece resursele militare de care dispuneam ar fi fost total insuficiente pentru a ne îngădui o rezistență, fie și de scurtă durată".

CARUSELUL DIPLOMAȚIEI ANGLO-FRANCEZE ȘI NERVII LUI HITLER

Atît de mare a fost cacialmaua agresorilor, încît chiar peste șase ani, în 1942, Hitler avea să-i spună mareșalului von Rundstedt că retragerea din Renania ar fi fost o lașitate : „Ce s-ar fi întîmplat în timpul loviturii de forță din Renania dacă nu aș fi fost în fruntea Reichului. Vă sfidez să-mi citați un altul care nu și-ar fi pierdut capul". El singur își arogă drept „calități" dovedite în acel moment „minciuna" și un „tupeu stupefiant".

Surprinzătoare nu sînt nici politica faptului împlinit și orientarea agresivă a hitleriștilor, nici mijloacele folosite de ei pentru a-și atinge țelurile. Surprinzătoare rămîne și astăzi, în retrospectiva istoriei, extraordinara ușurință cu care și-au putut realiza planurile expansioniste, începînd chiar cu remilitarizarea Renaniei. Zilele, săptămînile și lunile care au urmat, au ilustrat defetismul, conciliatorismul și incapacitatea puterilor occidentale, care fuseseră sfidate în cel mai grosolan mod. „Hitler — scrie fostul ambasador francez în acea epocă la Berlin, André François-Poncet — și-a lovit adversarul în față".

Cu toate nenumăratele semne asupra pregătirilor germane de a remilitariza Renania (A. François-Poncet își avertizase în repetate rînduri guvernul asupra iminenței acestei acțiuni; și ministrul român la Berlin considera că „evenimentul fiind așteptat, surprinderea displăcută a venit din felul precipitat și brutal în care a avut loc"), faptul a uluit total cabinetele de la Londra și Paris, ca și statele majore respective. Se realizase astfel principala prevedere a „planului Schulung" : factorul surpriză și executarea sa într-un timp fulgerător de scurt.

Îndată după ce von Neurath, pe atunci ministru de externe al Reichului, a adus faptele la cunoștința ambasadorilor interesați (în ziua de 7 martie, la orele 10, deci *după* intrarea Wehrmachtului în acțiune), s-a dezlănțuit o adevărată furtună politico-diplomatică.

Premierul francez Sarraut declara într-un discurs radiodifuzat, a doua zi după reocuparea militară a Renaniei: „Noi nu sîntem dispuși să lăsăm Strassburgul expus tirului tunurilor germane". La Londra, ministrul de externe Anthony Eden spunea în fața Camerei Comunelor, la 9 martie: „Ocuparea Renaniei dă o lovitură severă principiului inviolabilității tratatelor". Și, cu toate acestea, încă din primul moment s-a văzut că puterile occidentale nu erau dispuse — în ciuda superiorității lor zdrobitoare — să adopte o atitudine fermă **). Cu toate că, în virtutea Tratatului de la Locarno, Franța era în drept să ia măsurile militare necesare împotriva prezenței trupelor germane în zona demilitarizată, iar Anglia era obligată prin același tratat să vină cu forța trupelor în ajutorul aliatei sale. În loc de a proceda potrivit clauzelor tratatului încălcat. Anglia și Franța au luat drept bază de discuție cu Germania tocmai faptul împlinit: remilitarizarea Renaniei și propunerile formulate de Hitler la 7 martie. Un singur punct al acestor propuneri este pe deplin edificator asupra caracterului lor provocator și perfid. Germania propunea *după* remilitarizarea Renaniei, demilitarizarea ambelor părți ale frontierei franco-germane, ceea ce echivala practic cu distrugerea de către Franța a liniei Maginot, construită tocmai spre a o proteja de un atac-surpriză din partea Germaniei. Pe bună dreptate, A. François-Poncet, consultat de guvernul său asupra acestor propuneri, aviza că Hitler este un pirat, iar simulacrul dorinței de pace — pură perfidie.

Cu toate acestea, după 7 martie, au urmat atît prin canale diplomatice, prin contacte și prin dezbateri în Consiliul Ligii Națiunilor, un adevărat carusel al diplomației franco-britanice, care urmărea orice, numai vreo măsură care să contracareze acțiunea germană, nu. La rîndul său, Germania avansa memorandum după memorandum pentru a-și arăta pacifismul, respingînd în același timp orice propunere care-i limita libertarea de acțiune și pe care le califica, rînd pe rînd, dezonorante, de neînțeles, inacceptabile. Și în vreme ce Consiliul Societății Națiunilor declara că Germania și-a încălcat obligațiile internaționale, von Ribbentrop, viitorul ministru de externe nazist, era invitat la dejun de primul ministru englez Baldwin...

O LUME GUVERNATĂ NU DE FORȚA DREPTULUI, CI DE DREPTUL FORȚEI

Ocuparea militară a Renaniei nu a însemnat doar o violare flagrantă a tratatului de la Locarno, o nesocotire evidentă a obligațiilor asumate de bună voie de către guvernul german. Venind într-un moment internațional în care se conturau net pericolele expansiunii militariste a puterilor fasciste (Italia invadase Etiopia, Japonia atacase China), iar Germania hitleristă se lansase într-o acerbă cursă a înarmărilor cu obiective nedisimulate, apariția Wehrmachtului în Renania prefigura lansarea naziștilor în viitoarele lovituri de forță. În același timp, această „repetiție" a ulterioarelor încălcări ale acordurilor internaționale submina legalitatea și securitatea europeană, punînd sub semnul întrebării — mai cu seamă pentru statele mici și mijlocii de pe continent — viabilitatea alianțelor cu Franța și Marea Britanie. Atît la Geneva, la Liga Națiunilor, cît și în capitalele est-europene — București, Praga, Belgrad ca și în alte cancelarii diplomatice — ocuparea militară a Renaniei a fost un prim seism politic grav și concludent privind amenințarea previzibilă din partea puterilor fas-

**) U.R.S.S. si-a făcut cunoscut sprijinul față de Franța, ratificînd la 26 martie 1936 tratatul franco-sovietic.

→

ciste și, în același timp, al apatiei guvernelor occidentale.

„Pasul făcut de germani, constată istoricul cehoslovac Ladislau Deak, a produs neliniște în cercurile politice cehoslovace. Pentru Praga, în comparație cu ceilalți aliați ai Micii Antante și datorită poziției sale geografice, rezolvarea problemei zonei demilitarizate de pe Rin avea o importanță deosebită".

Telegramele diplomaților occidentali acreditați în capitalele est-europene se fac ecoul acestei stări de spirit. Chiar în seara de 7 martie 1936, D'Ormesson, ministrul Franței la București, transmitea ministrului de externe Flandin opinia clarvăzătoare a lui Titulescu, care considera acțiunea guvernului hitlerist „drept un șantaj". Titulescu nu se îndoia că „Anglia și Rusia vor acorda un ajutor complet Franței" și aprecia ca urgentă necesitatea ratificării de către Senatul francez a pactului franco-sovietic. A doua zi, la 8 martie, D'Ormesson informa Parisul despre poziția guvernului român, care „apreciind situația drept extrem de serioasă, era satisfăcut de atitudinea foarte categorică a Franței de a nu admite faptul implinit". Membrii guvernului român, care așteptau atitudinea categorică promisă, nu și-au ascuns deziluzia în fața repetatelor deziceri franco-britanice. Ca atare,la 23 martie, D'Ormesson, telegrafia din nou de la București, semnalînd că „în fața moliciunii pe care a dovedit-o Marea Britanie în susținerea drepturilor juste din tratatele care apărau Franța, românii își spun că dacă marii aliați occidentali și însăși Liga Națiunilor dovedesc atît de puțină vigoare pentru a se opune violării dreptului pe care Reichul o perpetuează, trebuie să se presupună că aceștia vor arăta o și mai slabă energie dacă tratatele vor fi violate pe frontul oriental".

Totodată, D'Ormesson sublinia că „opinia publică a fost incontestabil ostilă Germaniei" și „a primit cu un sentiment de ușurare discursurile lui Litvinov și Titulescu (la Geneva — n.n.), afirmînd credința în drept și atașamentul față de tratate".

Atît atitudinea lui Nicolae Titulescu, reflectînd îngrijorarea guvernului român în fața situației internaționale încordate ca urmare a remilitarizării Renaniei, cît și luările de poziție din opinia publică, arată modul în care au fost recepționate în România evenimentele din relațiile franco-germane.

Presa democrată, organizațiile de sub conducerea și influența Partidului comunist, diferite personalități din România au văzut în actul celui de al treilea Reich nu numai o sfidare a dreptului internațional, ci și semnul pericolului agresivității mereu crescînde a hitleriștilor. Partidul Comunist Român desfășura în acei ani o insistentă activitate pentru mobilizarea maselor împotriva fascismului și reacțiunii din țară, pentru o politică externă de apărare a independenței și suveranității, de întărire a relațiilor cu U.R.S.S., cu Mica Înțelegere și Antanta Balcanică, cu Franța și Anglia, pentru o poziție fermă față de tulburătorii păcii și securității popoarelor. Partidul atrăgea atenția asupra gravității acțiunii întreprinse de Germania hitleristă, situînd-o în contextul orientării ei expansioniste, imperialiste. Un document al C.C. al P.C.R. din iunie 1936 sublinia că „în Renania armatele lui Hitler țin sub directă amenințare granițele Franței" (Documente din Istoria P.C.R. — 1934—1937. p. 388). Iar primul punct al rezoluțiilor și hotărîrilor plenarei a V-a lărgite din august 1936 a C.C. a P.C.R. relevă : „Germania hitleristă, înarmîndu-se și ocupînd cu forțe militare Renania, amenință direct granițele Franței și Belgiei și pacea în întreaga Europă. (...) În Europa, fascismul german este primul instigator al războiului". (Arhiva centrală a I.S.I.S.P. de pe lîngă C.C. al P.C.R., dosar XX—3, inventar 956).

Repetatele luări de poziție ale ministrului de externe român Nicolae Titulescu, mai întîi în țară, apoi la Geneva — unde a inspirat comunicatul Micii Înțelegeri și Antantei Balcanice, în care era condamnată acțiunea Germaniei — și în fine la Londra, în timpul lungilor, penibilelor și sterilelor controverse diplomatice occidentale, din care cel de al III-lea Reich nu a avut decît de profitat, au fost, poate, cele mai hotărîte dezavuări ale unui om de stat burghez din acel moment ale orientării politicii externe hitleriste.

Spunea, la 18 martie 1936, Nicolae Titulescu în fața Consiliului Ligii Națiunilor, la Londra : „Dacă renunțarea unilaterală a tratatelor ar putea să fie acceptată fără consecințe, aceasta ar însemna sfîrșitul securității colective și al Societății Națiunilor. Am intra într-o lume din care am crezut că am ieșit pentru totdeauna și care ar fi guvernată nu de către forța dreptului, ci prin dreptul forței. Într-adevăr, dacă atunci cînd este vorba de o violare a unor tratate atît de flagrantă ca aceea pe care o discutăm, dacă atunci cînd este vorba de un tratat atît de important ca tratatul de la Locarno, care privește securitatea întregii Europe occidentale, dacă, atunci cînd este vorba de două țări cu prestigiu atît de mare ca Franța și Belgia, Societatea Națiunilor legalizează în cele din urmă faptul săvîrșit, ce oare sînt în drept să creadă statele mai puțin însemnate despre eficacitatea acestei Societăți a Națiunilor ca instrument de salvgardare a păcii în lume și cîte proiecte îndrăznețe n-ar putea pune la cale cei care ar voi să răstoarne ordinea internațională actuală ?

Niciodată nu mi-a fost teamă să spun lucrurilor pe nume : dacă Societatea Națiunilor iese învinsă din criza actuală, ea va rămîne în mintea tuturor un ideal frumos al trecutului mai degrabă decît o realitate vie a prezentului.

Acestea fiind spuse, în fața cererii guvernelor francez și belgian, statele din Mica Înțelegere nu au decît un răspuns de dat : da, noi considerăm că tratatele de la Versailles și de la Locarno au fost violate".

Și cu un remarcabil simț al realismului politic, Titulescu spunea într-un raport ulterior către Carol al II-lea : „Hitler este revizionist nu numai pentru el, dar pentru întreaga Europă".

Concluzia pe care istoria o impune comunității internaționale a statelor este că remilitarizarea Renaniei a ilustrat — așa cum sesizează și Winston Churchill în memoriile sale — incalculabilele consecințe pe care orientarea agresivă a Germaniei hitleriste le va avea asupra păcii și securității europene. „În martie 1936 — scrie William Shirer — cele două democrații occidentale au avut o ultimă șansă de a stopa, fără riscul unui conflict de mari proporții ascensiunea unei Germanii totalitare, militariste și agresive. Dintr-o singură lovitură — însuși Hitler a recunoscut-o — le era oferită ocazia de a provoca prăbușirea dictatorului nazist și a imperiului său. Ele au lăsat să le scape această ocazie".

Și mai drastic, Arnold J. Toynbee îmi spunea cu puțin timp în urmă că aventura liniștită a celor 3 batalioane germane peste Rin a fost primul foc netras al celui de al doilea război mondial. Și patriarhul istoriografiei britanice conchidea cu îndreptățire : „Cînd Franța și Marea Britanie au fost în mod tacit de acord cu reocuparea militară a Renaniei de către Hitler în 1936, ele au lăsat în felul acesta Europa de răsărit în mîinile lui Hitler pînă la lichidarea regimului nazist din Germania".

Cristian POPIȘTEANU

FIȘĂ DE BIBLIOGRAFIE

— Documente din istoria P.C.R., Editura Politică, 1957, București.
— Arhiva Ministerului Afacerilor Externe, fondul Germania 1936.
— Nicolae Titulescu : Documente diplomatice, Editura Politică 1968, București.
— Histoire diplomatique de 1919 à nos jours, J. B. Duroselle — Dalloz. Paris.
— Le III-e Reich des origines à la chute — La montée du nazisme — par William Shirer, Stock, Paris.
— Offensive allemande en Europa : 7 mars 1936 — 7 mars 1939, Gabriel Louis Jaray — F. Sorlot, Paris.
— Charles de Gaulle : Mémoires de guerre — L'Appel, Plon, Paris.
— The Eden Memoirs, Cassell, London.
— Jacques Duclos, Mémoires, Fayard, Paris.
— Documents diplomatiques français, 1937—1939. Imprimerie Nationale, Paris.
— Siedmy Marec 1936 a Malá Dohoda (7 martie 1936 și Mica Antantă), Ceskoslovenský Casopis Historicky, Praha 1969.

MOSHOESHOE II „SUVERAN CONSTITUȚIONAL"

În Lesotho, regatul care rămăsese cîtva timp fără rege, a revenit suveranul Moshoeshoe II. Obligat să părăsească Lesotho în aprilie 1970, Moshoeshoe alesese ca loc al exilului său Olanda. Exilarea era de fapt punctul terminus al situației politice dramatice în care se afla minuscula țară, înconjurată din toate părțile de Africa de Sud. După o lovitură de stat care permisese primului ministru în exercițiu, Leabua Jonathan complice al rasiștilor de la Pretoria, să se mențină la putere prin anularea alegerilor generale, situația a continuat să se agraveze. Ca urmare, la sfîrșitul lunii ianuarie 1970, Jonathan a proclamat starea de urgență, a suspendat Constituția și a arestat pe cei doi principali șefi ai opoziției care susțineau — se pare cu deplin temei — că învinseseră în amintitele alegeri. Totodată, reședința lui Moshoeshoe II a început să fie supravegheată. Incidente numeroase au avut loc în capitala țării, Maseru, și în munți, unde se reuniseră partizanii regelui. Acesta, privat de orice putere politică reală și acuzat de a fi susținut în alegeri Partidul Congresului (din opoziție), a fost silit să părăsească țara. Decizia n-a intimidat opoziția, iar situația din țară a rămas în continuare critică, deși Jonathan a întărit măsurile de securitate și a recurs la cooperarea cu liderii opoziției pentru a elabora o nouă Constituție. Între timp, o delegație a tribului Basotho a plecat la Haga, unde suveranul se afla în exil, pentru a pregăti revenirea lui și a examina împreună cu el unele aspecte ale noii constituții.

Moshoeshoe II a acceptat amendamentele aduse Constituției, care fac din el un „suveran constituțional" și întăresc totodată controlul asupra țării al primului ministru. Ulterior, el a revenit în țară, depunînd jurămîntul monarhic, înainte de a-și asuma din nou funcția de șef al statului. Este greu de prevăzut dacă criza a luat astfel sfîrșit.

D. C.

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

JURIUL CARE NU A PRONUNȚAT ÎNCĂ VERDICTUL

PENTRU milioane de americani, verdictul în procesul locotenentului Calley a ridicat întrebări cumplite în legătură cu răspunderea pentru cele întîmplate în Indochina în ultimii șase ani. Este just și inevitabil să cercetăm trecutul. Dar mai urgent este să privim în față un fapt al prezentului: anul acesta, în 1971, în cele trei țări din Indochina sînt uciși și răniți mai mulți civili și pleacă în refugiu mai mulți civili decît în orice altă perioadă din istorie. Aceasta este evaluarea experților din subcomitetul senatorial cu privire la refugiați, condus de Edward Kennedy, subcomitet ale cărui cifre despre victimele civile ale războiului sînt recunoscute drept cele mai sigure.

Majoritatea acestor victime și refugiați reprezintă rezultatul activității militare a S.U.A. și aliaților săi. Cu alte cuvinte, în timp ce guvernul spune americanilor că războiul este pe cale să înceteze, numărul vietnamezilor, cambodgienilor și laoțienilor uciși, mutilați sau lăsați fără adăpost înregistrează un nivel record.

Realitățile care determină această situație pot fi ilustrate în diferite feluri.

Potrivit evaluărilor subcomitetului, anul trecut, numai în Vietnamul de sud, numărul civililor uciși a fost în medie de peste 500 pe săptămînă, o cifră de șase ori mai mare decît cea a morților americani pe cîmpul de luptă.

În ultimele trei luni ale anului 1970, 150 000 de sud-vietnamezi au devenit refugiați. Chiar în ziua cînd Calley a fost condamnat pentru masacrul de la My Lai, trupele sud-vietnameze au început o operațiune de „curățire" a zonei My Lai care, după părerea oficialităților, s-ar putea solda cu izgonirea a 16 000 țărani din căminele lor.

În Cambodgia, un control efectuat în august, anul trecut, a arătat că numărul refugiaților se ridică la un milion (într-o țară cu o populație de șase milioane de oameni!). Fără îndoială, cifra este actualmente și mai ridicată, după intensificarea bombardamentelor americane. Altădată, Cambodgia evita cel puțin ravagiile războiului. Refugiații și victimele din rîndurile civililor sînt produsul ultimului an.

În Laos — cu o populație de numai trei milioane — 292 000 sînt înregistrați în mod oficial drept refugiați. Și din nou experții afirmă că motivul principal al acestei situații îl constituie bombardamentele americane.

În trecut, politicienii și generalii americani care ordonau bombardamente pînă la saturație și stabilirea de zone de „foc liber", incendierea de sate și defolierea, susțineau că asemenea acțiuni servesc unui obiectiv legitim: încetarea mai grabnică a

→

În subsolul litoralului indochinez au fost descoperite importante zăcăminte petroliere.

ZIARELE

— Sînt însărcinat să vă aduc la cunoștință o știre excelentă ! Sînteți pe cale de a vă îmbogăți ! Săpîndu-se groapa soldatului Johnson, fiul dv., s-a dat peste un strat de petrol !...

(din **Le Canard enchaîné**)

MALTA ȘI N.A.T.O.

În Malta, stat independent de la 21 septembrie 1964 (circa 300 000 de locuitori) vor avea loc în curînd alegeri parlamentare.

În alegerile de la 30 martie 1966, în ciuda previziunilor formulate de numeroși observatori, partidul laburist aflat la putere a fost înfrînt de partidul conservator. Cu acel prilej, campania electorală căpătase aspecte dramatice: arhiepiscopul din La Valletta îi amenințase cu excomunicarea pe toți alegătorii dispuși să-i voteze pe laburiști; organizațiile clericale și cercurile cele mai retrograde au desfășurat o intensă acțiune de intimidare.

De data aceasta, campania electorală pare să fie mai calmă: biserica s-a abținut pînă acum să intervină, iar pronosticurile îi indică drept învingători virtuali pe laburiști. Pentru a-și menține pozițiile, forțele reacționare și conservatoare pun accentul pe exploatarea interesului N.A.T.O. față de poziția strategică a Maltei.

Timp de peste un secol și jumătate, Malta a fost o bază militară britanică, iar viața maltezilor (a acelora care nu emigrau) depindea de această unică „industrie" și îndeosebi de șantierele pentru repararea navelor de război britanice. Încă înainte de 1964, Partidul laburist se prezenta ca partid de guvernămînt și milita pentru o autonomie și o independență efectivă a insulei. De aici și angajamentul său de a reorganiza reprofilarea șantierelor pentru a primi nave comerciale din orice țară.

Autonomia și independența Maltei nu este însă pe placul N.A.T.O., care s-a străduit să ajute Partidul conservator al lui Borg Olivier să organizeze bătălia electorală pentru a-i învinge pe laburiști.

Liderul laburist Dom Mintoff a scris recent în „Voice of Malta", ziarul partidului său: „Se vorbește mult despre dorința laburiștilor de a încheia un acord cu Anglia, care ar permite, pe de o parte, să i se asigure Marii Britanii o bază în Mediterana și, pe de altă parte, ar procura Maltei ajutorul economic de care are nevoie pentru a lichida foametea. Aceste zvonuri sînt lipsite de sens, pe lîngă faptul că un asemenea acord ar însemna în mod automat angajarea Maltei în activitățile N.A.T.O.".

(După **Rinascita**)

BORG OLIVIER
Agreat de N.A.T.O. ...

DOM MINTOFF
Liderul opoziției

războiului. Dar acest motiv nu mai poate fi lesne invocat. Se poate oare afirma cu adevărat că uciderea sau rănirea civililor, izgonirea de la căminele lor în asemenea proporții servește vreunui obiectiv politic legitim?

Se afirmă că Statele Unite se retrag din Indochina. Dar, în timp ce o parte din trupele terestre pleacă, bombardamentele și activitățile de sprijin aerian se extind. Obiectivul politic este de a menține în funcție actualul guvern de la Saigon. Dar acest scop poate oare justifica folosirea unor mijloace militare arbitrare, așa cum rezultă din cifrele dureroase privind numărul victimelor din rîndurile civililor?

Iată întrebarea pe care va trebui să și-o pună orice oficialitate americană și orice ofițer superior. Oricare ar fi legea, oricare ar fi doctrina de la Nürnberg (cu privire la crimele de război — n. trad.), el, ca individ, e oare de acord să împărtășească răspunderea morală pentru o politică de război ce pune atît de puțin preț pe viața omului, pe viața civilului?

Ciudat este că costul războiului pentru actualii locuitori ai Indochinei aproape că nu figurează vreodată în cuvîntările oficiale. Începînd de la 3 noiembrie 1969, în marile sale discursuri despre război, președintele Nixon a vorbit despre pierderile americane, despre „apărarea" Vietnamului de sud și despre pericolul ca S.U.A. să fie considerate un „jalnic gigant neajutorat". Dar el nu a menționat costul uman al războiului pentru populația Indochinei — costul continuu al unui război continuu. E de presupus că președintele nu mai poate manifesta mai departe atît de puțină sensibilitate față de acest cost în vieți omenești. În urmă cu cîteva săptămîni scriam din străinătate că, după părerea mea, Nixon greșește dacă își închipuie că americanii nu sînt preocupați moralmente de moartea și de dezintegrarea care se petrec în Indochina. Acum, după ce am călătorit prin Statele Unite, sînt și mai convins că se manifestă o asemenea preocupare.

Americanii nu sînt îngrijorați numai de pierderile americane în Vietnam; tot mai mulți dintre ei doresc să se pună capăt uciderilor în întreaga Indochină. Tot mai mulți simt o răspundere națională pentru faptele cumplite care s-au petrecut și continuă să se petreacă în Indochina și vor ca asemenea fapte să înceteze. Iată de ce, chiar și înainte de verdictul în procesul Calley, existau dovezi că există o îngrijorare crescîndă în legătură cu crimele de război.

Și aceasta trebuie să exercite o influență serioasă asupra opțiunilor politice ale președintelui Nixon, atunci cînd se gîndește ce anume să spună țării despre orientarea noastră în Indochina. Acum, după invazia din Laos, el trebuie să facă față nu numai unei noi conștiințe a realităților militare, dar și unei noi conștiințe americane a realităților morale din Indochina.

Anthony LEWIS

RELAZIONI INTERNAZIONALI
SETTIMANALE DI POLITICA ESTERA

MILANO

Juan Velasco Alvarado:

LUPTA AMERICII LATINE

PREȘEDINTELE ALVARADO
„Dezvoltarea latino-americană reclamă profunde transformări structurale"

ÎN LUMEA plină de transformări în care trăim, America Latină duce o luptă admirabilă pentru atingerea acelui nivel de dezvoltare care să-i permită să înlăture pentru totdeauna secularа subordonare a popoarelor sale față de exterior. Este o luptă grea și inegală, al cărui rezultat va hotărî viitorul continentului nostru. Știm că independența noastră nu a fost niciodată completă. În grade diferite, țările latino-americane sînt încă țări dependente și subdezvoltate : economiile, într-o măsură mai mare sau mai mică, sînt supuse influențelor sau controlului unor interese extra-latino-americane, care împiedică progresul nostru și inevitabil lezează suveranitatea noastră.

Semnificația acestui moment istoric al Americii Latine constă în conștiința, tot mai profundă, a situației noastre de subdezvoltare și dependență și de hotărîrea tot mai puternică de a lupta pentru a le depăși definitiv. Dacă se observă, într-o perspectivă istorică, situația latino-americană din acești ani, este ușor de remarcat, într-una sau alta din țările noastre, nașterea acestei conștiințe și impulsul acestei hotărîri eliberatoare. Diverse încercări de găsire a unor soluții, numeroase studii, diferite manifestări populare caracterizează acest proces de emancipare în istoria contemporană a Americii Latine.

Problema solidarității continentale rămîne legată de acest mare proces istoric al cărui scop suprem este acela de a se obține a doua emancipare a popoarelor noastre. Procesele pentru o dezvoltare națională se bazează pe recunoașterea unui destin comun latino-american, în trecut și în prezent. De aceea, lupta noastră împotriva subdezvoltării și dependenței Perului este și o luptă împotriva subdezvoltării și dependenței Americii Latine. Sîntem conștienți de faptul că ducem o luptă care nu interesează numai Peru. Iată pentru ce am spus uneori că astăzi, ca și la începuturile primei noastre independențe, o parte a destinului continentului nostru se decide în Peru. Și pentru aceasta am mai spus că astăzi cerem sprijinul și înțelegerea popoarelor surori din America Latină, convinși de faptul că a fi solidari înseamnă mult mai mult decît a vorbi numai despre aceasta.

Nu sîntem convinși doar de asemănarea fundamentală dintre problematica țării noastre și a celorlalte țări latino-americane ; ne dăm seama și de profunda singularitate istorică care ne obligă să găsim soluții speciale și diferite pentru problemele noastre cele mai critice. Adică soluții diferite de cele adoptate în alte realități, soluții autonom concepute, soluții care, fără să subaprecieze contribuția pozitivă a experiențelor altor țări și realități, să răspundă apelului formulat cu mai mult de 40 de ani în urmă de José Carlos Mariátegui ca într-o zi peruvienii să „peruvianizeze" Peru. Acesta este sensul cel mai profund al operei pe care sîntem în curs să o realizăm în această țară. Din perspectiva acestei politici revoluționare continentale rezultă marile probleme ale Americii Latine. Credem că este necesar pentru America Latină să înfrunte solidar problemele regiunii, în toată complexitatea lor. De pe această poziție de coordonare și unitate să se mențină legăturile cu alte zone din lume fără limitări, conform drepturilor inalienabile ale popoarelor noastre. Noi înșine trebuie să hotărîm natura relațiilor noastre cu lumea latino-americană. Numai în acest fel vom putea atinge o deplină autonomie de a colabora cu alte țări. Acestea vor trebui să înțeleagă dreptul nostru de a nu renunța la luptă, pentru cucerirea unei situații care să ne permită să fim cu adevărat liberi și suverani atît în domeniul economic cît și în cel politic. Dar istoria ne învață că o astfel de înțelegere va putea fi realizată numai în măsura în care țările continentului nostru se vor putea face în mod real ascultate și respectate.

Fără îndoială, problemele economice fundamentale ale Americii Latine se referă la poziția subordonată a țărilor noastre în ierarhia mondială. Și iarăși nu există nici o îndoială că procesul de dezvoltare latino-americană trebuie înțeles după efectuarea profundelor transformări structurale în raporturile tradiționale ale puterii economice și politice din societățile latino-americane. Studiul problemelor de industria-

lizare trebuie să se încadreze într-o perspectivă pentru care inevitabilitatea schimbărilor profunde să fie cu adevărat axiomatică. Aceasta, deoarece este de pe acum depăşită faza în care se judeca procesul industrializării în abstract, ca remediu pentru rezolvarea tuturor problemelor noastre. Acum este necesar să se precizeze care este tipul de industrializare cerut de dezvoltarea popoarelor noastre. Nu vrem o industrializare care să perpetueze defectele şi nedreptăţile unui sistem care a condamnat majoritatea popoarelor noastre la ignoranţă, mizerie şi înapoiere. Şi nici o industrializare care să tindă a aprofunda condiţiile de dependenţă ale ţărilor noastre. Vrem însă o industrializare care să contribuie la eliberarea omului de anticele sale lipsuri materiale şi spirituale şi care să emancipeze economia noastră de tradiţionala sa subordonare faţă de exterior.

Noua industrializare de care are nevoie America Latină nu trebuie să fie o imitaţie sau o proiecţie falsă a schemelor europene ş.a.m.d. Nu poate fi nici un simplu apendice al ordinii economice tradiţionale, care deşi a dat naştere la o bogăţie excesivă pentru puţini, a dat numai sărăcie celor ce reprezintă majoritatea. Vrem apoi o industrializare cu adevărat nouă şi cu adevărat justă, plină de sens social şi umanism care, recunoscînd dreptul de proprietate şi dreptul asupra uneltelor pentru cei care aduc capital, recunoaşte şi drepturile celor care cu munca şi cu eforturile lor generează o bogăţie care altfel ar fi fost imposibilă. Dorim o industrializare diversificată şi fără monopoluri, multilaterală şi cu adevărat competitivă, în care să poată înflori întreprinderi particulare, cooperative, întreprinderi cu autogestiune şi de stat.

Un alt aspect fundamental al procesului economic latino-american are în vedere problema investiţiilor străine. Poate, dintr-o inerţie intelectuală, mulţi continuă să creadă că este vorba de o cerinţă unilaterală, că noi, latinoamericanii, sîntem aceia care avem nevoie de investiţiile străine pentru a ne dezvolta şi că de aceea aceste investiţii trebuie făcute fără nici o condiţie. A venit timpul să se înţeleagă că lucrurile nu stau aşa. Este adevărat că America Latină are nevoie de capital pentru dezvoltarea sa economică, dar tot atît de adevărate sînt două aspecte esenţiale. În primul rînd, nu există nevoi unilaterale. Capitalurile străine ajung la noi nu din filantropie, ci din interes. În al doilea rînd, pînă în acest moment investiţiile străine au fost totdeauna inferioare capitalurilor exportate din regiune, cu titlul de profit, de către întreprinderile străine. În mod paradoxal, ţările subdezvoltate din America Latină rezultă a fi ţări exportatoare de capital. Subdezvoltarea noastră contribuie la finanţarea expansiunii economice a marelui capital.

Din cele spuse se pot trage unele concluzii foarte clare. Nu sîntem un grup mizer de naţiuni la dispoziţia capitalurilor străine. Ele au nevoie de materiile noastre prime şi de pieţele noastre. Şi dacă noi avem nevoie de capital şi tehnologie avansată, este evidentă bilateralitatea intereselor. În forma lor actuală, investiţiile străine constituie mijloace de exploatare a bogăţiilor noastre care lasă prea puţine beneficii ţărilor noastre şi care adîncesc condiţia noastră de ţări dependente. Această situaţie nu mai poate să continue.

Toate cele spuse constituie partea fundamentală a principiilor pe care îşi bazează acţiunea sa guvernul revoluţionar al forţelor armate peruviene. Subliniem toate acestea cu claritate şi sinceritate, convinşi că această poziţie oglindeşte fidel sentimentele şi interesele reale ale poporului nostru. Credem că unica formă adevărată de libertate este aceea care trăieşte în armonie cu dreptatea şi de aceea, după părerea noastră, adevărata democraţie există numai atunci cînd omul liber trăieşte într-o societate bazată pe dreptate. Noi nu am avut aceasta pînă acum. Şi tocmai aceasta o dorim pentru Peru, pentru acest Peru de mîine, pentru crearea căruia luptăm acum.

Nu vrem şi nu trebuie să fim imitatori de scheme şi principii. Vrem şi trebuie să fim creatorii unui fel propriu de a concepe realitatea şi de a rezolva problemele sale. Cea mai mare dorinţă a Perului şi a revoluţiei sale constă tocmai în a fi noi înşine capabili de a deveni autorii unui drum istoric propriu, descoperitorii soluţiilor noastre. Revoluţia se realizează într-o ţară atunci cînd structurile sale tradiţionale se transformă, cînd se schimbă raporturile de proprietate, cînd se transferă puterea economică şi în consecinţă şi cea politică altor grupuri sociale, cînd se modifică esenţial raporturile seculare de subordonare şi dependenţă, cînd izbucnesc viguros pe scena socială şi politică noi sectoare cu noi interese comune, cînd sistemul tradiţional de dominare este pe cale de lichidare şi, în sfîrşit, cînd poporul începe să fie marele protagonist al istoriei sale şi guvernează pentru cei mulţi nu pentru cei puţini. Şi toate acestea se întîmplă în Peru, de la formarea guvernului revoluţionar.

Le Monde diplomatique

PARIS

SIERRA LEONE: UN PUCI EŞUAT

SIAKA STEVENS
Raporturi contradictorii cu armata

DUPĂ CE, la 23 martie, a fost înlăturat din funcţia sa, timp de cîteva ore, de generalul Bangurah, şeful statului major al forţelor armate, Siaka Stevens, primul ministru al Republicii Sierra Leone, a redobîndit controlul deplin asupra treburilor statului. În cursul unei emisiuni a postului de radio naţional, el a anunţat că situaţia s-a normalizat, şi a făcut apel la populaţie să-şi reia activităţile obişnuite, ceea ce se pare că s-a şi întîmplat. Apoi, într-o a doua emisiune radiodifuzată, primul ministru a invitat pe concetăţenii săi să divulge autorităţilor pe acei care „îndemnaseră la disensiune".

Potrivit cercurilor politice din Freetown, un proiect al cărui instigator era seful statului major al armatei prevedea asasinarea lui Siaka Stevens şi a mai multora dintre colaboratorii săi. Conspiraţia a eşuat datorită loialismului unei părţi a armatei regrupată în jurul colonelului Sam King, care a denunţat manevrele superiorului său şi a proclamat că guvernul existent constituie singura autoritate legală a ţării.

În momentul în care generalul Bangurah proclama, cam pripit, că este „obligat să preia controlul situaţiei pînă la noi ordine", climatul politic era încordat de mai multe luni în Sierra Leone în urma proclamării stării de urgenţă (1 septembrie 1970), măsură care a permis guvernului să-şi asume puteri foarte largi.

Simplu interludiu fără viitor, puciul eşuat de la 23 martie a permis, pur şi simplu, auditorilor postului de radio naţional să facă cunoştinţă mai îndeaproape cu muzica „pop", singura difuzată în cursul acelei zile — dacă exceptăm proclamaţia generalului răsculat.

„Consider că anumite lovituri de stat trebuie să fie aprobate : acelea care, dacă merg în sensul istoriei, sînt asigurate de succes", spunea într-o zi Siaka Probyn Stevens. Se pare că ten-

→

ALEJANDRO LANUSSE

președintele Argentinei

Un nou mandat prezidențial a început în Argentina la 27 martie. Generalul Alejandro Lanusse, președintele juntei militare care și-a asumat puterea după destituirea generalului Levingston, a fost numit președinte al republicii prin delegația specială a celorlalți doi membri ai juntei : amiralul Pedro Gnavi și generalul de aviație Carlos Rey.

În vîrstă de 52 de ani, Alejandro Lanusse s-a născut la Buenos Aires, într-o familie de proprietari de pămînturi de origine franceză. La douăzeci de ani obține diploma de absolvent al Academiei militare. După o perioadă de obișnuită carieră militară, Lanusse capătă brusc notorietate publică în 1951 : participă la tentativa generalului Menendez de a-l răsturana pe Juan Peron, care dispunea atunci de o poziție foarte solidă. Autorii încercării de lovitură de stat sînt arestați. Printre aceștia se află și Alejandro Lanusse, care avea să fie eliberat în 1955, o dată cu înlăturarea lui Peron. Va păstra, din anii de detențiune, o amintire plină de resentimente față de peronism și de adepții lui. Tot în 1955, Alejandro Lanusse este reabilitat și numit în primele rînduri ale armatei. În luna noiembrie a aceluiași an, joacă un rol activ în destituirea primului președinte postperonist, generalul Lonardi.

Linia activității politice urmează apoi un curs relativ contradictoriu. Generalul Lanusse apare din nou pe scena politică argentiniană după o serie de ani de activitate în cadru militar. În 1966, participă la lovitura de stat care îl instalează la putere pe Carlos Ongania. Este anul de început al „revoluției argentiniene", cum a fost denumită preluarea puterii politice de către militari. Ceea ce a însemnat suprimarea libertăților constituționale : au fost desființate partidele politice și dizolvat Parlamentul.

Președintele Ongania îl numește pe Alejandro Lanusse comandant-șef al armatei terestre (1968). În această calitate, împreună cu șefii aviației și marinei, formează triumviratul care, la 8 iunie 1970, cere președintelui Ongania să demisioneze. Noul președinte instalat — Marcelo Levingston — va conduce conform unui sistem de luare a deciziilor cu membrii juntei. Acesta a funcționat pînă în luna martie a.c., cînd evenimente aparent contradictorii și foarte precipitate (în noaptea dinspre 22-23) au relevat divergențe grave : președintele Levingston a anunțat la un moment dat destituirea lui Alejandro Lanusse din funcția de președinte al juntei, de comun acord cu ceilalți membri. Știrea a fost însă dezmințită imediat și anunțată o alta : destituirea lui Marcelo Levingston și preluarea puterii de către junta militară. La 25 martie este numit și la 27 este instalat președinte al Argentinei Alejandro Lanusse.

Conform declarațiilor făcute de noul șef al statului, scopul final al mandatului său este organizarea unor alegeri pentru revenirea la sistemul constituțional. Data limită : 12 octombrie 1973. În această perspectivă au fost anulate restricțiile împotriva partidelor politice. Este o poziție de acord cu unele opinii mai vechi ale generalului Lanusse, cunoscut ca adept, în ultimii ani, al revenirii civililor la putere.

A. V.

---

tativa de puci de la 23 martie mergea împotriva sensului istoriei...

Primul ministru sierra-leonez, considera, de asemenea, nu fără justificare, că armata jucase un rol prea important în desfășurarea carierei lui politice. În orice caz, el a zdrobit tentativa acelora care ar fi trebuit, în principiu, să-i zmulgă frînele statului.

Încă în februarie 1967 fuseseră arestați ofițeri cărora li se atribuia intenția de a-l destitui pe Sir Albert Margai din funcția sa de prim-ministru pentru a-l înlocui cu Siaka Probyn Stevens, care nu era pe atunci decît conducătorul opoziției. După mai puțin de o lună, colegi ai acestor aspiranți pucișți au fost aceia care, în urma succesului electoral al Congresului tuturor popoarelor — partidul lui Stevens — au refuzat să aprobe hotărîrea guvernatorului general de a-i încredința sarcina formării noului guvern. Invocînd ca pretext existența unor diferende între Congresul tuturor popoarelor (A.P.C.) și Congresul poporului din Sierra Leone (S.L.P.P.), răsculații, conduși de cîțiva colonei și de generalul David Lansana, l-au lipsit pe Stevens de victorie. După 13 luni de dezordini, tinerii ofițeri au fost aceia care l-au pus ei înșiși pe învingătorul ghinionist la conducerea statului. Dar, dacă ofițerii inferiori din turbulenta armată sierra-leoneză simpatizează cu ideile apărate de succesorul lui Sir Albert Margai, superiorii lor nu se simt solidari cu acesta : încă recent generalul Bangurah voia să-l elimine pe acela care este considerat azi, cel puțin pentru moment, un „om forte".

Obișnuit cu lupta, ostil compromisurilor, Siaka Probyn Stevens s-a născut în august 1905 într-o familie săracă. El nu datorează ascensiunea sa politică nici originii sale, nici intrigilor, succesele lui fiind considerate de sierra-leonezi drept acelea ale majorității anonime, tăcute și deseori nevoiașe.

Ales în 1945 secretar general al Uniunii sindicale a minerilor, este desemnat, în același an, drept membru în Adunarea protectoratului. La 47 de ani studiază sociologia timp de doi ani la Ruskin College de la Oxford. Întors în țară, aderă la Partidul Poporului din Sierra Leone, condus de dr. Milton Margai, și devine unul din principalii colaboratori ai acestuia. În 1954, este numit membru al Consiliului legislativ și ministru al pămînturilor, minelor și muncii. Înfrînt în alegerile din 1957, își părăsește prietenii politici pentru a intra în Partidul național al poporului, al cărui conducător este avocatul Albert Margai, fratele lui Sir Milton, apoi înființează propriul său partid : A.P.C.

De îndată ce țara sa dobîndește independența, Stevens începe încercarea de forță întîi cu Sir Milton, apoi cu Sir Albert Margai. Primar al orașului Freetown din 1964 pînă în 1966, folosește Consiliul municipal ca tribună și sporește atacurile împotriva conducătorilor la putere, pînă cînd alegerile din martie 1967 îi răsplătesc eforturile.

FOTOCRONICA

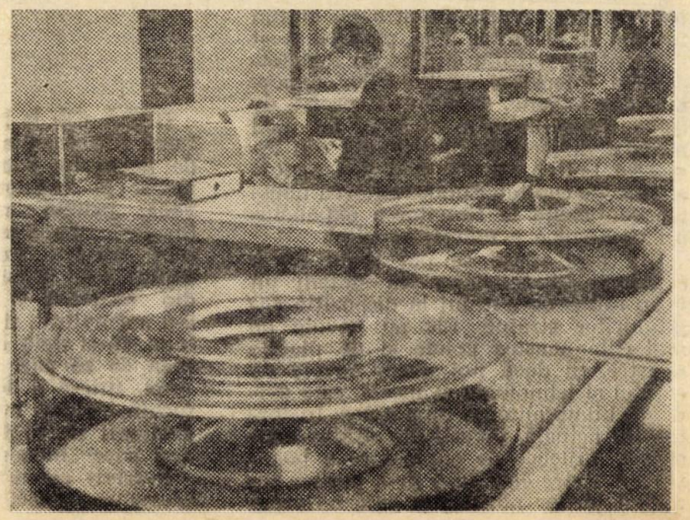

La gara din Frankfurt (R.F.G.) a fost pus în funcțiune un ordinator capabil să indice în 20 de secunde ce locuri libere există în trenurile cu locuri rezervate. Ordinatorul se află în legătură cu 1 700 de gări.

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

De ce revista „Lumea" a renunțat la articolele despre însemnate descoperiri științifice? Pot oferi o mulțime de exemple, privind probleme foarte importante, care nu numai că interesează pe foarte mulți cititori, dar au totodată o importanță deosebită și totuși nu și-au aflat încă locul în revista dv. Iau unul din exemple la întîmplare: sinteza chimică a hormonului creșterii umane, realizată de un medic din California. Din informațiile mele, știu că o mulțime de persoane atinse de nanism și tratate cu acest hormon sintetic s-ar dezvolta normal. Socotesc că redacția și-ar îndeplini o datorie dacă nu ar renunța la unele rubrici valoroase cu care și-a obișnuit cititorii.

Viorel GHEORGHIU
București

Nu am pierdut din vedere. Proiectele noastre cuprind și periodicitatea corespunzătoare a unei rubrici științifice.

Scriu revistei în legătură cu o problemă care preocupă, după părerea mea, nu numai redacția, ci și pe mulți alți cititori: aceea a calității informațiilor publicate și a felului în care se deosebesc (sau ar trebui să se deosebească) de restul presei.

Remarc cu plăcere că, în general, revista „Lumea" nu reia știrile apărute în presa cotidiană (nici chiar în cadrul rubricii „Din surse") sau, atunci cînd se întîmplă acest lucru, există o anume notă de originalitate care conferă informațiilor respective un plus de atractivitate. Mă opresc la un singur exemplu, deși aș putea aduce mai multe, articolul apărut în nr. 14 în legătură cu alegerile din Honduras, despre care au scris și alte publicații. Într-un spațiu egal (chiar mai redus) a fost analizată actual situație politică a Hondurasului în preajma alegerilor, într-o redacta e nu lipsită de un fin umor. Socotesc, însă, că articolul ar fi beneficiat de un plus de atractivitate dacă ar fi fost publicate și fotografiile celor doi candidați și mă întreb dacă nu s-ar putea da curs acestei solicitări. În altă ordine de idei, aș sugera revistei să nu părăsească întru totul articolele „din lumea științei", atît de apreciate de cititori. În ultimele două luni (poate chiar mai mult), rubrica respectivă a dispărut cu totul din revistă, iar serialul „S-a întîmplat în anul 1996", care pornește de la unele previziuni ale oamenilor de știință, a fost departe de a acoperi un gol pentru evidentul motiv că era o lucrare de ficțiune.

Gh. SASU
București

Fotografiile celor doi candidați la alegerile din Honduras n-au apărut atunci din lipsă de spațiu. Vă satisfacem curiozitatea publicîndu-le alăturat. Cu privire la rubrica „În lumea științei", citiți răspunsul de mai sus.

RAMON ERNESTO CRUZ
Noul președinte al Hondurasului

JORGE BUESO ARIAS
Contracandidatul înfrînt

„Lumea" vă răspunde

NIDAM

Vasile Georgescu, Bușteni. Potrivit informațiilor publicate de cotidianul algerian „La République", „Nidam" este o organizație care militează pentru eliberarea regiunilor Saguiet El Hamra și Rio de Oro de sub dominația spaniolă. Ziarul menționat a publicat un interviu cu doi membri ai acestei organizații. Ei precizează că „Nidam" a luat naștere la începutul anului 1969 și a organizat manifestațiile din 17 iunie 1970 de la El Aioun (reprimate de poliție). „Nidam" și-a propus „să ducă o luptă pașnică pentru independență și înlăturarea dominației coloniale spaniole".

CONDAMNAREA LUI DE ANDRADE

I. Aioniței, Suceava. Prelatul angolez Joachim da Rocha Pinto de Andrade, președinte de onoare al Mișcării pentru Eliberarea Angolei (M.P.L.A.), a fost condamnat de un tribunal portughez, la 30 martie, la trei ani închisoare pentru acțiuni de „separatism". După cei trei ani de închisoare, de Andrade urmează a fi condus la o reședință supravegheată de poliție. De altfel, de la 25 iunie 1960, cînd a fost arestat pentru prima dată, Pinto de Andrade și-a petrecut cea mai mare parte din timp în închisori sau în reședințe forțate, supravegheat de autorități. În 11 ani a fost închis de șase ori în diferite penitenciare din insulele Principe sau din Portugalia.

JOSEPH VALACHI

Ion N. Grigore, București. Iată amănuntele solicitate în legătură cu Joseph Valachi, despre care am anunțat într-un număr anterior că a murit în urma unei crize cardiace, în închisoarea federală La Tuna din Texas. Valachi avea 70 de ani. Lucrase pentru faimoasa mafie americană „Cosa Nostra" timp de 33 de ani. Arestat în 1959 pentru trafic de stupefiante, Valachi a fost încarcerat la închisoarea federală din Atlanta. Bănuit că „a vorbit", Mafia hotărăște să-l înlăture, dar Valachi înțelege ce i se pregătește și-l ucide pe „mesagerul" organizației strecurat în închisoare. Condamnat la închisoare pe viață pentru crima săvîrșită în perioada de detențiune și știind că, de acum încolo, va fi urmărit pînă la lichidare de către „Cosa Nostra" (pentru uciderea lui, mafioții americani stabiliseră un premiu de 100 000 de dolari), Joseph Valachi se hotărăște să vorbească despre faimoasa organizație. Protejat îndeaproape de poliție, Valachi a scăpat legii implacabile a gangsterilor: uciderea celor care le divulgă secretele. După depozițiile lui Valachi, Robert Kennedy, pe atunci ministru al justiției, a declarat că informațiile furnizate erau cele mai prețioase obținute pînă atunci în lupta împotriva crimei organizate.

N.G. Lugoj, jud. Timiș. 1/ Situația din Uganda a rămas neschimbată. Fostul președinte Milton Obote se află în continuare în exil. 2/ Despre pierderile umane provocate de războiul civil din Nigeria am scris la sfîrșitul anului 1969 și la începutul anului 1970, după ce ostilitățile s-au încheiat. Potrivit unor surse africane, Ojukwu s-ar afla în continuare în Coasta de Fildeș. 3/ Nemulțumirile comunității catolice din Irlanda de Nord sînt provocate în primul rînd de cauze economice. Nivelul de viață în Irlanda de Nord este printre cele mai scăzute din Europa.

Vasile Gh. Jarca, com. Bratca, jud. Bihor. Cele patru ministate europene nu sînt numai state „simbolice"; ele dispun de o conducere, de partide politice, de parlament, de legi proprii; unele au și monedă proprie. (Revista noastră a scris în mai multe rînduri despre ele. Vă sugerăm consultarea rubricii „Poșta redacției" nr. 37 din 1969). Butan (vezi „Poșta redacției" din nr. 15 și 35 din 1970) și Sikkim sînt și ele mini-state. Tot mini-stat este Nauro (despre care am scris în nr. 15 și 39 din 1970).

Ion Niculescu, București; Alexandru Măianu Mureșan, com. Zalha, jud. Sălaj; Vasile Galată, Sibiu; Simion Gavrilă, Timiș, sat Decebal, jud. Satu Mare; Gh. Stroescu, Piatra Neamț; C. Popescu, Brașov. După conflictul din 1967, nici un vas nu a mai străbătut cei 170 de km care separă Port-Said de Suez. În Marele Lac Amar se află imobilizate de atunci 14 nave: patru britanice, două vest-germane, două suedeze, două poloneze, unul american, unul francez, unul bulgar și unul cehoslovac. Al 15-lea, aflat în lacul Timsah, este un cargou american.

POȘTA REDACȚIEI

REVIZUIREA TRATATULUI „CANALUL PANAMA"

I. Vlad, Tîrgoviște. 1/Datorită taxei considerate foarte redusă (în comparație cu profiturile), pe care Statele Unite o plătesc Republicii Panama ca urmare a administrării zonei Canalului, dar mai cu seamă în urma tulburărilor izbucnite în 1964 între rezidenții americani și locuitorii panamezi, care au declarat că formarea unei administrații mixte ar permite Washingtonului să se degajeze de anumite responsabilități fără a acorda în mod real puteri noi statului Panama și că profundele cauze ale conflictului, apărute o dată cu tratatul din 1903, nu erau abrogate : exercitarea permanentă și fără restricții a jurisdicției americane în zonă, insuficiența beneficiilor directe sau indirecte obținute de Panama. Discuțiile dintre reprezentanții celor două părți au fost întrerupte dar, așa cum consideră mai multe ziare occidentale, se pare că vor fi reluate curînd la Washington, după încheierea conferinței miniștrilor de externe ai țărilor din O.S.A., care se va desfășura la San José (Costa Rica), între 14 și 24 aprilie. Pozițiile celor două țări continuă să fie divergente. Statele Unite intenționează să păstreze controlul traficului interoceanic și să și asigure

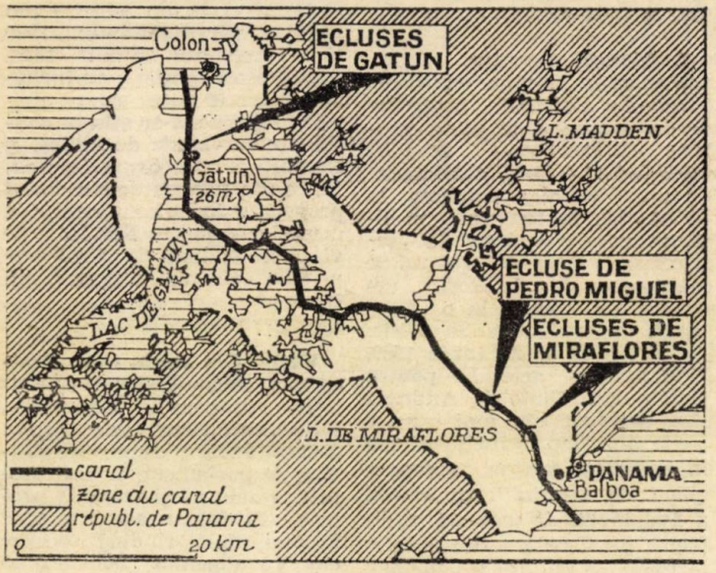

mezi (soldate cu zeci de morți) autoritățile din Panama au cerut revizuirea tratatului din 1903 care acorda S.U.A. numeroase concesii. Convorbirile au început în 1965 ; în 1967 existau trei proiecte de tratat : a/revizuirea tratatului actual ; b/construirea unui al doilea canal interoceanic ; c/menținerea tratatului actual. Cercurile nord-americane propuneau, printre altele, o „administrație mixtă" și extinderea instalațiilor militare americane din zonă. Dezvăluirea, în 1968, a acestor prevederi (în 1968 statul Panama se afla în plină campanie electorală) a fost intens exploatată de politicienii prezența militară în zona Canalului. Pe de altă parte, Republica Panama nu dorește să renunțe la drepturile sale. Juan Antonio Tack, ministrul panamez al afacerilor externe, declara ziarului „Le Monde" : „Dorim ca exercitarea jurisdicției panameze asupra zonei Canalului să fie un principiu admis de Statele Unite. Nu contestăm americanilor responsabilitatea întreținerii și bunei funcționări a Canalului însuși, adică a căii de navigație internațională. Dar dorim să doborîm granițele care înconjoară zona pentru a exercita cu adevărat jurisdicția noastră". În harta alăturată (reprodusă din „Le Monde"), linia neagră reprezintă traseul Canalului ; zona albă, teritoriul administrat de S.U.A., iar zonele hașurate, teritoriul Republicii Panama. 2/Bolivia a pierdut ieșirea la mare în timpul „războiului Pacificului" (cu Chile), desfășurat în urmă cu aproape o sută de ani (1879). Totuși, așa cum am răspuns la această rubrică în nr. 12, relațiile dintre cele două țări n-au fost întrerupte decît în anul 1962, în urma unor dispute legate de folosirea apelor rîului de frontieră Lauca.

Tache Tănase, Galați. 1/După recenta încercare de lovitură de stat din Sierra Leone, încheiată, după cum se știe, cu o contralovitură prin care primul ministru Siaka Stevens a fost reinstalat în funcția sa, s-a procedat, într-adevăr, la unele schimbări interne. Cea mai importantă pare a fi înlocuirea generalului John Bangurah, comandant șef al armatelor țării (arestat după încercarea de lovitură de stat) cu generalul John Saidu Momoh. Consultați și articolul despre situația din Sierra Leone apărut la rubrica „Puncte de vedere" din acest număr. 2) După o relativ scurtă ședere în Chile, Régis Debray a plecat în Cuba. Nu s-a anunțat dacă va rămîne definitiv aci, dacă va mai călători (recent a făcut o vizită de cîteva zile la Alger) sau dacă se va întoarce în Franța. 3/Ministrul britanic pentru problemele europene (și principal negociator în problema aderării Angliei la Piața comună) se numește Geoffrey Rippon. 4/Într-adevăr, fostul rege al Bugandei (parte a Ugandei), exilat în anul 1966 și mort trei ani mai tîrziu la Londra, Edward William Frederick David Walougembe Moutebi Louwan Goula Mutesa, cunoscut și sub un nume mai... scurt — „regele Freddie" — a fost recent deshumat pentru a i se aduce rămășițele în țară. Autoritățile actuale, conduse de generalul Idi Amin Dada, au hotărît să-i facă fostului suveran funeralii naționale.

Șerban Constantin, Ploiești. 1/Nu dispunem de informații despre ultimele investigații ale lui Simon Wiesenthal în legătură cu criminalii de război naziști. 2/Avem în vedere continuarea publicării de documente și relatări legate de cel de-al doilea război mondial. Vă sugerăm și consultarea articolului „Aventura renană", apărut în acest număr. 3/ După cum am mai răspuns și într-un număr anterior, știrile potrivit cărora fostul președinte american John F. Kennedy ar trăi și s-ar afla în insula Scorpios sînt aberații lansate, probabil, în scopuri comerciale, exclusiv de două publicații obscure („Metro News" și „Neue Post"). De altfel, nici o publicație serioasă nu a menționat măcar această ipoteză absurdă, inventată de vînătorii senzaționalului cu orice preț.

Mircea Sora, Ploiești. Vom avea în vedere propunerea dv. **P. Constantinescu, Botoșani.** Spațiul restrîns al rubricii nu ne-a permis să publicăm și o hartă alături de un răspuns atît de detaliat. **Iacob Ghiuță, Fălticeni.** Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă. **Iulius Predușel, Constanța.** Am răspuns întrebării dv. în nr. 13. **Gheorghe Stamate, București.** Nu există nici o legătură de rudenie între fostul și actualul președinte al Pakistanului. **S.P. Arad.** Sfatul nostru este să vă continuați deocamdată studiile.

Pavel Cucoș, Corabia, jud. Olt. Vă sugerăm să consultați articolele publicate de revista noastră în legătură cu evenimentele din Orientul Apropiat. **Badea F. Ciocîrlan, Marian Chesnoiu, Caracal, jud. Olt.** Adresați întrebările dv. revistei „Magazin istoric". Continuați să urmăriți articolele despre războiul din Indochina pe care le publicăm. **Nicolae Raiciu, satul 6 Martie, jud. Tulcea.** Vom republica harta Orientului Apropiat în funcție de evenimentele care se vor produce în această zonă. **Vasile Ghica, Pitești.** Despre „clauza națiunii celei mai favorizate" am răspuns în nr. 35 din 1969. **Ion C. Zaharia, Dorohoi.** Adresați-vă unei edituri cu specialitatea respectivă. **Costel Bălan, Huși, jud Vaslui.** 1/Joseph Luns, ministrul de externe al Olandei din 1956, a îndeplinit această funcție și în guvernul olandez din exil, în timpul celui de-al doilea război mondial. 2. Între 1945 și 1962, funcția de ministru de externe al Suediei a fost îndeplinită de Osten Ungen. **Traian Purnichi, Roman, Gabriel Morariu, București.** E nevoie să invocăm principii etice pentru a vă convinge că nu e corect să ni se ceară furnizarea unor răspunsuri la întrebările formulate în chestionarele unor concursuri ?

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

CENTRALA INDUSTRIALĂ DE UTILAJ PETROLIER

1 MAI PLOIEȘTI

Str. Democrației nr. 121
tel. 10300
telex — 019-219 — Ploiești

Produce
INSTALAȚIA F320–3DH DIESEL HIDRAULIC, utilaj petrolier de ultimul tip. Adîncimea de forare: pînă la 6000 m.

UPETROM
PLOIEȘTI

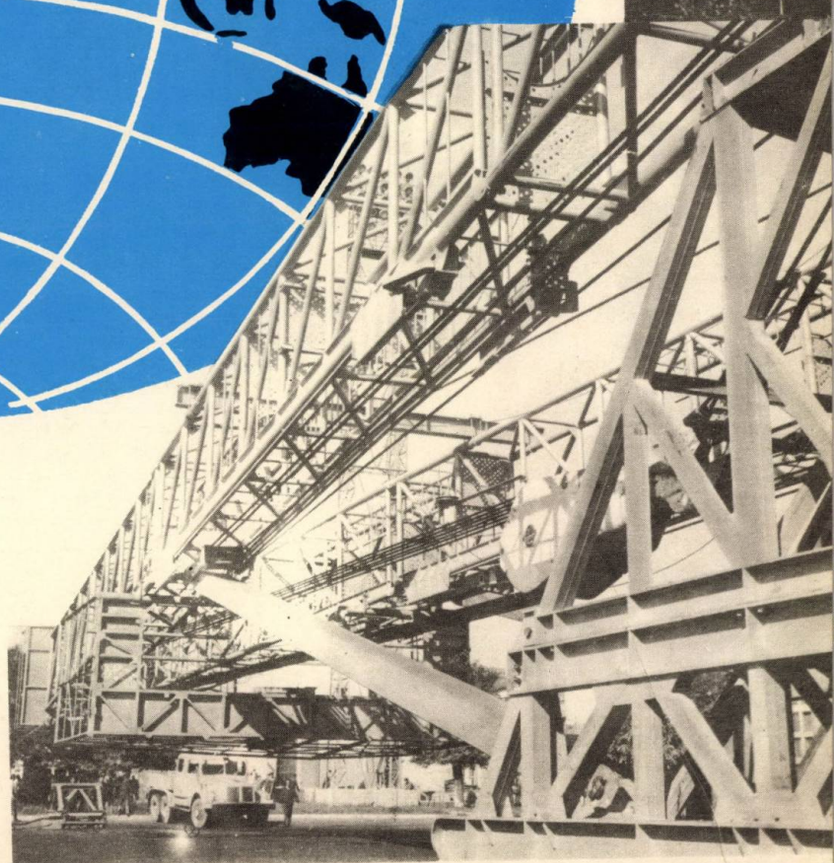

Sufrageria BONANZA exportată în numeroase ţări

CALITATE · UTILITATE CONFORT caracteristicile produselor realizate la C.E.I.L.-Cluj

Calitatea, utilitatea şi confortul produselor realizate de unităţile C.E.I.L.-CLUJ sînt apreciate atît la export cît şi pe piaţa internă.

Unitatea din DEJ produce o elegantă sufragerie din fag, cu furnir de nuc şi bufetele AGATHE şi PROGRES.

Unitatea din GHERLA fabrică un bogat sortiment de scaune şi furnire estetice din nuc, stejar, fag şi paltin.

Pe lîngă sufrageriaBONANZA, foarte solicitată la export, fabrica LIBERTATEA din CLUJ produce şi bibliotecile SONETT şi SOLO-ANTIC, precum şi diferite modele de camere de zi, interesante prin linia şi funcţionalitatea lor.

Lei 2

LUMEA

Nr. 17

22 aprilie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Un oraş tînăr de nouă secole

O cerinţă majoră:

PARTICIPAREA TUTUROR STATELOR LA VIAŢA INTERNAŢIONALĂ

IN LUPTĂ

Enigma Biroului 4

Convorbire între delegația Partidului Comunist Român și delegația Partidului Socialist Francez. Din partea română au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Ghizela Vass, șef de secție la C.C. al P.C.R., Ștefan Andrei, prim-adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R., iar din partea franceză Alain Savary, prim-secretar al P.S.F., Robert Verdier, membru al Comitetului Director, secretar al P.S.F., Marcel Livian, consilier juridic, însărcinat cu afaceri sociale al P.S.F.

Ne vizitează țara o delegație militară a R.P.D. Coreene, condusă de general de armată O Gin U, membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, șeful Marelui Stat Major al Armatei Populare Coreene

La București a fost inaugurată expoziția „Viena — un oraș se prezintă". În stînga, Felix Slavik, primarul capitalei Austriei

LUMEA

Nr. 17 (391) 22 aprilie 1971

CABINETUL DE LECTURĂ SIBIU

EVOLUȚIA VIEȚII INTERNAȚIONALE contemporane demonstrează că vechile concepții și practici potrivit cărora soarta omenirii ar sta exclusiv în mîinile cîtorva state se află într-o flagrantă contradicție cu noua etapă a dezvoltării istorice. Participarea activă a unui număr tot mai mare de țări la soluționarea problemelor majore care frămîntă lumea de azi constituie un fenomen progresist cu profunde determinări obiective, destinat să exercite o influență binefăcătoare asupra cauzei păcii și securității mondiale (pag. 11).

DOI OASPEȚI la rubrica noastră de interviuri. **Agostinho Neto**, cunoscutul lider angolez, prezintă cititorilor stadiul luptei de eliberare din țara sa și comentează recentele tentative întreprinse de autoritățile de la Lisabona pentru a masca sub noi formule juridice opresiunea și războiul colonial (pag. 16). **Actualele preocupări legislative ale parlamentului canadian în corelarea lor cu problemele de politică internă, concepțiile și orientările Canadei pe plan extern fac obiectul interviului pe care ni l-a acordat Lucien Lamoureux, președintele Camerei Comunelor de la Ottawa** (pag. 17).

LA ATRAGEREA Statelor Unite în primul război mondial a contribuit și un... mesaj cifrat. Este vorba de scrisoarea trimisă de Zimmermann, ministrul de externe al Germaniei, ambasadorului său din Mexic, cuprinzînd importante proiecte militare și politice. Textul codificat al acestui document ultrasecret a căzut însă în mîinile experților din așa-numitul Birou 40, de pe lîngă serviciul de informații al marinei britanice, care l-au descifrat și l-au trimis apoi președintelui Wilson. O dată cu relatarea acestui caz, inaugurăm un ciclu de evocări ale unor episoade reale aparținînd „războiului secret" (pag. 24).

ÎNCEPÎND CU ACEST NUMĂR, o rubrică nouă, adiacentă „Econoramei" : „Însemnările unui economist" — autor Costin C. Kiriței-escu, al cărui condei va comenta fenomene semnificative din viața economică internațională. Tema primului comentar : criza latentă a sistemului valutar occidental și confruntarea între teza etalonului-dolar și teza etalonului-aur, aceasta din urmă avînd un fervent apărător în persoana binecunoscutului economist francez Jacques Rueff **(pag. 20).**

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Sofia. Congresul Partidului Comunist Bulgar. Eugen Phoebus. **2**
Orientul Apropiat. Carta de la Benghazi. Dumitru Constantin. **3**
Pekin. Contacte prietenești. Stelian Țurlea. **4**
Belgrad. Condamnare fermă a terorismului. George Ionescu. **5**
Paris. Declarația de politică generală. Florica Șelmaru. **5**
Roma. Paradoxurile politicii de reforme. Dante Cruicchi. **7**
San José. O.S.A. în dilemă. Anca Voican. **8**
„Lam Son"-urile și realitatea. Radu Budeanu. **14**
„Vietnamizarea" — o aventură fără ieșire. Nguyen Thi Binh. **15**
Minsk. Un oraș tînăr de nouă secole. Rodica Georgescu. **18**
Astăzi la Weimar. Ion Colesnic. **21**

DIN SURSE. **10**

SINTEZE

O cerință vitală a lumii contemporane : participarea tuturor statelor la rezolvarea problemelor internaționale. Prof. univ. dr. Dumitru Mazilu. **11**

INTERVIURILE NOASTRE

Dr. Agostinho Neto, președintele Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei. 16
Lucien Lamoureux, președintele Camerei Comunelor din Canada. 17

ÎNSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST

Cavalerul cu lancea de aur. Costin C. Kiriței-escu. **20**

CRONICA O.N.U. **22**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Autori militari americani despre „politica de forță". Silviu Brucan. **23**

SERIAL

Biroul 40 descifrează o enigmă. Barbara Tuchman. **24**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

L'Express, The New York Times, Le Nouvel Observateur, Entreprise, The Guardian, Le Monde. 26—30

PROFIL

Spyros Kyprianou, ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru. 30

POȘTA REDACȚIEI **(31—32)**

SOFIA

CONGRESUL PARTIDULUI COMUNIST BULGAR

În sala Congresului

Marți dimineața, în marea sală „Universiada" din Sofia, au început lucrările celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar, eveniment de o deosebită importanță în viața partidului și poporului bulgar, în dezvoltarea mai departe a construcției socialiste în Republica Populară Bulgaria.

Deschiderea Congresului P.C.B. a fost precedată de o amplă dezbatere a Proiectului de Directive pentru dezvoltarea social-economică a țării în perioada 1971—1975 și a Proiectului de program al Partidului Comunist Bulgar. Tot în aceste ultime luni a fost supus dezbaterii Proiectul noii Constituții a R.P. Bulgaria.

La lucrările Congresului participă 1 553 de delegați — reprezentanți a 700 000 de comuniști bulgari — precum și delegații ale partidelor comuniste și muncitorești, ale unor partide socialiste de stînga și democratice, ale mișcărilor de eliberare națională. În prezidiu, alături de conducătorii altor delegații invitate la Congres, a luat loc conducătorul delegației Partidului Comunist Român, tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R.

Delegații au ales organele de lucru ale Congresului și au adoptat următoarea ordine de zi : Raportul C.C. al P.C.B. — raportor Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P.C.B. ; Raportul Comisiei Centrale de Control și Revizie a P.C.B. — raportor Stoian Karadjov, președintele Comisiei ; Adoptarea programului partidului ; Aprobarea directivelor privind dezvoltarea socială și economică a R.P. Bulgaria în perioada 1971—1975 ; Alegerea organelor centrale ale partidului.

În raportul său, Todor Jivkov a rezervat un loc important situației internaționale și sarcinilor partidului și statului în domeniul politicii externe. În acest context, primul secretar al C.C. al P.C.B. s-a oprit asupra evoluției relațiilor Bulgariei cu țările socialiste, menționînd unele aspecte mai importante ale dezvoltării acestor relații în ultimii ani. În continuare, vorbitorul a declarat că P.C.B. și poporul bulgar sînt solidare cu mișcarea de eliberare națională a popoarelor și îi acordă sprijin internaționalist. El a condamnat agresiunea S.U.A. din Vietnam și intervenția în Laos și Cambodgia, subliniind, printre altele, că Bulgaria sprijină pe deplin propunerile R.D. Vietnam și ale Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, propuneri îndreptate spre asigurarea păcii în această regiune a lumii. Vorbitorul a declarat, apoi, că Bulgaria sprijină eforturile îndreptate spre soluționarea pașnică a conflictului din Orientul Apropiat prin îndeplinirea exactă a rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

Referindu-se, în continuare, la relațiile Bulgariei cu țările capitaliste, Raportul a relevat că acestea s-au activizat și s-au lărgit. Au devenit mai frecvente contactele politice guvernamentale la diferite niveluri.

În legătură cu convocarea conferinței general-europene în problemele păcii, securității și colaborării, raportorul a relevat ecoul favorabil pe care l-a avut propunerea privind ținerea acestei conferințe în rîndul opiniei publice europene și al guvernelor unor state din Europa occidentală. O mare importanță pentru îmbunătățirea continuă a climatului politic din Europa — se spune în Raport — au tratatele semnate în 1970 între Uniunea Sovietică și R.F.G., între Polonia și R.F.G., precum și necesitatea de a soluționa favorabil problemele dintre R.F.G. și R.D.G., dintre R.F.G. și Cehoslovacia. O mare importanță pentru îmbunătățirea continuă a climatului politic din Europa ar avea recunoașterea internațională a R.D.G., normalizarea relațiilor sale cu țările vest-europene, precum și admiterea ei în O.N.U. și în alte organizații internaționale.

Guvernul bulgar, a spus mai departe primul secretar al C.C. al P.C.B., continuă să depună mari eforturi pentru îmbunătățirea atmosferei politice în Balcani, pentru dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate și colaborării între statele balcanice. Cu vecina noastră din nord, Republica Socialistă România, — a spus vorbitorul — am reînnoit nu de mult tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală. Vom lărgi și pe viitor relațiile multilaterale dintre țările noastre vecine, în interesul celor două popoare aliate și prietene, în interesul cauzei noastre socialiste comune.

Un capitol special al Raportului este consacrat luptei P.C. Bulgar pentru construirea bazei tehnico-materiale a socialismului. Principala sarcină social-economică a celui de al VI-lea cincinal — a spus Todor Jivkov — este aceea ca, pe baza folosirii multilaterale a rezultatelor revoluției tehnico-științifice, creșterii productivității muncii și dezvoltării economice rapide, să se asigure satisfacerea și mai deplină a necesităților materiale și cerințelor spirituale crescînde, creșterea conștiinței socialiste. Vorbitorul a subliniat că accelerarea continuă a industrializării țării, aplicarea consecventă a tehnologiei și metodelor industriale noi în toate ramurile economiei constituie în prezent direcția principală a dezvoltării economice. În viitorul cincinal, se arată mai departe în Raport, fondurile fixe ale țării vor crește cu 50 la sută, iar venitul național cu 47—50 la sută. Ponderea industriei va crește de la 48,8 la sută, în 1970, la 54,6 la sută, în 1975. Producția agricolă va crește cu 17—20 la sută, iar productivitatea muncii cu 40—45 la sută.

Analizînd rezultatele aplicării noului sistem de conducere a economiei și relevînd sarcinile principale în acest domeniu, raportorul a subliniat, printre altele, că în următorii cinci ani sarcinile deosebit de importante în dezvoltarea economiei vor fi : creșterea rolului planificării de lungă durată, accelerarea creării unui sistem unic de informare socială de mare eficacitate, îmbunătățirea organizării dotării tehnico-materiale, creșterea rolului băncilor și fondurilor de care dispun întreprinderile. În continuare, Todor Jivkov a caracterizat anii de după cel de al IX-lea Congres al Partidului ca o perioadă de creștere continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate, prezentînd, printre altele, un bilanț al realizărilor obținute în domeniul științei, învățămîntului și culturii.

Raportul s-a oprit, apoi, asupra problemei creșterii în continuare a rolului partidului ca forță conducătoare și călăuzitoare a societății bulgare, ca și a problemei perfecționării continue a conducerii sociale și desfășurării democrației socialiste ; în acest capitol al Raportului se acordă atenție și proiectului noii Constituții a Bulgariei, care — după dezbaterea de către întregul popor — va fi aprobată printr-un referendum.

Un alt capitol al Raportului se referă la noul program al partidului, subliniindu-se printre altele că principala particularitate a acestuia constă în aceea că el este programul edificării societății socialiste dezvoltate în Bulgaria. Sîntem cu toții profund convinși — a declarat Todor Jivkov în încheierea Raportului — că hotărîrile pe care le va adopta Congresul al X-lea vor fi transpuse în viață.

Lucrările Congresului continuă.

Eugen PHOEBUS

ORIENTUL APROPIAT

CARTA DE LA BENGHAZI

În ceea ce privește problemele Orientului Apropiat, atenția comentatorilor politici s-a concentrat în această săptămînă asupra contactelor cvadri, și apoi tripartite, de la Cairo și respectiv Benghazi, și mai ales asupra rezultatelor acestor reuniuni.

Începute la Cairo, convorbirile celor patru șefi ai statelor semnatare ale Cartei de la Tripoli, au continuat în localitatea libiană Benghazi dar, de data aceasta, în lipsa președintelui Sudanului, Gaafar El Numeiry, plecat între timp în vizită la Moscova. După cum anunță agenția M.E.N., discuțiile dintre președinții R.A.U., Libiei și Siriei au alternat, în funcție de problemele abordate (politice, diplomatice sau militare) cu întîlniri și reuniuni ale membrilor delegațiilor fiecărei țări. După încheierea conferinței tripartite de la Benghazi, într-un comunicat oficial publicat simultan la Cairo, Damasc și Tripoli, se anunța că președinții R.A.U., Libiei și Siriei au hotărît să semneze un acord privind crearea unei Federații a Republicilor Arabe, din care — la început — vor face parte cele trei țări. Amănunte asupra creării noii Federații au fost date atît în „Declarația tripartită" citită la postul de radio din Damasc de către șeful statului sirian, Hafez Assad, cît și într-un mesaj radiotelevizat al președintelui R.A.U. Anwar Sadat.

Declarația tripartită prin care se proclamă înființarea Federației Republicilor Arabe menționează o serie de hotărîri și obiective ale acesteia. Între altele, se subliniază caracterul deschis al Federației „față de toate statele arabe care au încredere în unitatea arabă și depun eforturi în vederea unei societăți arabe unitare". În ce privește competența Federației, aceasta se va exercita în domeniile politicii externe, ale păcii și războiului, ale securității naționale. În cazul unor tulburări interne sau externe în sînul unui stat al federației, constituind o amenințare împotriva acesteia sau a unuia din membrii ei, declarația stipulează că statul în cauză va anunța imediat Consiliul federal (organul suprem al federației format din cei trei șefi de state), pentru ca acesta să dea dispozițiile necesare în limitele prerogativelor sale în vederea menținerii ordinii și securității. După cum subliniază declarația citată, federația își va asuma și problemele organizării economiei naționale și a planurilor comune de dezvoltare, va stabili programele dezvoltării învățămîntului, educației și informației, precum și mo-

→

SEMNATARII ACORDULUI DE LA BENGHAZI
Președinții Sadat, El Gedafi și Assad

RELAȚII UNGARO-ITALIENE

Seria contactelor oficiale ungaro-italiene la nivelul unor personalități marcante a fost inaugurată în mai, anul trecut, prin vizita lui Aldo Moro la Budapesta. Au urmat vizita în Italia a lui Timar Matyas, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare, și vizita lui Francesco de Martino, vicepreședinte al guvernului italian, în decembrie, în Ungaria. O nouă etapă a acestor întîlniri și schimburi de păreri — „izvorîte din dorința ambelor părți de a dezvolta bunele relații existente între cele două țări" („Magyar Hirlap") — a constituit-o vizita oficială pe care ministrul de externe al R.P. Ungare, Janos Peter, a făcut-o în Italia în zilele de 14 și 15 aprilie, la invitația colegului său italian, Aldo Moro.

Referindu-se la această vizită, trimisul special la Roma al ziarului „Magyar Nemzet" scria, printre altele: „Convorbirile de la Roma au fost sincere, deschise, prietenești. Părțile au depus eforturi pentru cunoașterea reciprocă mai profundă a poziților, pentru găsirea acelor puncte de vedere asemănătoare sau apropiate. În cercurile oficiale din preajma celor doi miniștri se consideră că relațiile personale ale oamenilor de stat din cele două țări oferă posibilitatea unor schimburi de păreri deschise care duc la soluții pentru dezvoltarea colaborării între state, la găsirea unor puncte pentru acțiuni comune în cadrul unor foruri internaționale, pentru dezvoltarea înțelegerii și viitorului celor două popoare și al Europei".

Așa cum se arată în comunicatul dat publicității, cei doi miniștri au acordat o deosebită atenție examinării situației în Europa. Cele două părți — se spune în comunicat — împărtășesc opinia că este necesar să se depună toate eforturile pentru crearea pe continent a unei atmosfere de colaborare constructivă și de încredere, respectîndu-se principiile independenței, suveranității și neamestecului, dreptul popoarelor de a-și rezolva singure problemele. Peter Janos și Aldo Moro au dezbătut, de asemenea, o serie de alte probleme importante ale situației internaționale.

În cadrul convorbirilor purtate de Peter Janos la Roma un loc important l-au ocupat problemele relațiilor bilaterale economice, comerciale, tehnico-științifice și culturale. Aceste probleme — după cum menționa, de altfel, ziarul „Magyar Hirlap" — au o mare însemnătate mai ales dacă se ține seama că Italia este, în ordine, al șaselea mare partener comercial al Ungariei și, dintre țările occidentale, al doilea. „Cele două părți, scria ziarul «Nepszava», referindu-se la comunicatul oficial, au dezbătut problemele relațiilor economice bilaterale și au constatat cu satisfacție că schimbul reciproc de mărfuri înregistrează, în mod special în ultimii doi ani, o substanțială creștere. Părțile au relevat, totodată, că dorința și necesitatea ca în afara cadrului oferit de acordul comercial de lungă durată, semnat între cele două țări la 15 noiembrie 1969, să se întreprindă toate eforturile pentru evidențierea posibilităților de natură să facă și mai constructivă colaborarea economică a celor două țări".

Subliniind însemnătatea vizitei lui Janos Peter în Italia ziarul „Magyar Nemzet" scria: „În relațiile celor două țări au avut loc mari pași înainte și de aceea ne exprimăm satisfacția pentru vizita ministrului nostru de externe la Roma. Convorbirile ungaro-italiene vor continua desigur în viitorul apropiat, întrucît premierul maghiar a fost invitat în Italia și primul ministru și ministrul de externe ai Italiei au fost invitați să facă o vizită oficială în Ungaria".

În timpul vizitei la Roma ministrul de externe al R.P. Ungare, Janos Peter a fost primit în audiență de Papa Paul al VI-lea. „În cei peste 26 de ani care au trecut de la eliberare — scria ziarul «Magyar Nemzet» despre această întrevedere — este pentru prima dată că ministrul de externe al Ungariei vizitează Vaticanul".

Alexandru PINTEA

Budapesta, 20 aprilie

dalitățile de conducere a instituțiilor economice cu caracter federal.

În mesajul său radiotelevizat, președintele Sadat a subliniat că scopul federației îl constituie „eliberarea teritoriilor arabe ocupate". Declarînd că Sudanul se va alătura acestei Federații „cît mai curînd posibil, atunci cînd condițiile sale speciale vor permite aceasta", președintele R.A.U. a anunțat constituirea unui comitet tripartit, desemnat să elaboreze documentele referitoare la constituția și cadrul Federației, care urmează să fie ratificate de fiecare dintre membri. Totodată, Anwar Sadat preciza că Federația va avea un singur steag, o singură emblemă, un singur imn național, precum și o singură capitală, iar președintele Federației va fi ales dintre membrii Consiliului federal. Miniștrii federali vor fi desemnați de către Consiliul federal și vor fi răspunzători în fața acestuia. De asemenea va fi constituită o adunare federală din care vor face parte delegații adunărilor naționale ale statelor membre. Fiecare stat al Federației va avea cîte doi delegați la un tribunal constituțional ce va fi format pentru a se pronunța asupra caracterului constituțional al legilor. Este prevăzută și crearea unui comandament militar care se va ocupa de instrucția și deplasarea forțelor armate, iar comandamentul forțelor armate din fiecare țară componentă a Federației, va fi prezidat de președintele republicii sau de un responsabil desemnat de legile în vigoare în acest stat. Conform statutului federației, fiecare membru va putea încheia tratate, convenții și acorduri cu țări străine și va avea posibilitatea să schimbe reprezentanțe diplomatice și consulare.

Înainte de a fi supus spre aprobare unui referendum ce va avea loc simultan în cele trei republici, la 1 septembrie 1971, proiectul Federației va trebui să fie aprobat de Comitetul Executiv Suprem Central, al Uniunii Socialiste Arabe din R.A.U., de Consiliul comandamentului revoluției din Libia, precum și de Comandamentul regional al Partidului Baas, de guvernul și Consiliul popular din Siria.

Comentînd proiectul Federației Republicilor Arabe, agenția „France Presse" scria că „acesta se situează, se pare, la jumătatea drumului dintre sistemele federal și cel confederal". „Este vorba deci de un sistem mixt" — scrie „France Presse", care continuă : „El se deosebește de uniunea dintre Siria și Egipt (din anul 1958), cînd fiecare țară devenea o simplă provincie, dar depășește principiile formulate de fostul președinte Nasser, împreună cu președintele Libiei și Sudanului, în ianuarie 1970, cînd se prevedea o unificare progresivă a celor trei state semnatare în domeniile specificate mai sus".

Pe plan arab, hotărîrea celor trei țări de a crea o Federație a fost întîmpinată cu satisfacție. Mai multe personalități oficiale din Kuweit, Liban, Iordania, ca și reprezentanți ai rezistenței palestiniene au adresat mesaje președinților R.AU., Libiei și Siriei. Președintele Sudanului, Numeiry, a salutat noua Federație, afirmînd că „țara sa i se va alătura imediat ce va fi stabilită infrastructura politică necesară".

Dumitru CONSTANTIN

PEKIN

CONTACTE PRIETENEȘTI

Agențiile de presă și ziarele din numeroase țări ale lumii au continuat să se ocupe în ultima săptămînă de vizita în R. P. Chineză a delegației de tenis de masă a Statelor Unite care participase la campionatele de la Nagoya (despre care relatam în numărul trecut al revistei). Jucătorii de tenis de masă nord-americani au fost pretutindeni primiți cu simpatie și căldură și toate declarațiile pe care le-au făcut au subliniat satisfacția pe care au încercat-o călătorind în China. Așa cum au afirmat oficialități ale ambelor părți, vizita aceasta constituie expresia prieteniei dintre popoarele chinez și american. La primirea pe care a făcut-o delegației americane, premierul R. P. Chineze Ciu En lai a spus : „Contactele dintre popoarele Chinei și Statelor Unite au fost foarte frecvente în trecut dar mai apoi ele au fost rupte pentru un timp îndelungat. Vizita dv. în China, la invitația noastră, a deschis o poartă pentru contacte prietenești între popoarele celor două țări. Sîntem convinși că asemenea contacte prietenești vor fi primite favorabil și vor fi sprijinite de majoritatea celor două popoare".

Călătoria în R. P. Chineză a delegației americane de tenis de masă are, desigur, o anumită semnificație, prin faptul că a fost prima desfășurată din 1949 și că oficialii și jucătorii americani au fost însoțiți de un grup de ziariști.

Intervenită la scurt timp după ce S.U.A. a ridicat restricțiile asupra călătoriilor cetățenilor americani în R. P. Chineză, vizita delegației de tenis de masă americane la Pekin a avut un larg ecou în Statele Unite, deși purtătorii de cuvînt ai Departamentului de Stat și ai Casei Albe au ținut să precizeze că aceasta nu ar avea „vreo implicare oficială a guvernului S.U.A." În același context, președintele Nixon, luînd cuvîntul la recepția Asociației americane a directorilor de ziare și răspunzînd unor întrebări, a apreciat că unul din scopurile actualei sau viitoarei administrații trebuie să fie „normalizarea relațiilor între guvernul Statelor Unite și guvernul Republicii Populare Chineze".

În aceeași perioadă, la Washington se anunțau cîteva măsuri adoptate de guvernul american în domeniul relațiilor turistice și comerciale între S.U.A. și R. P. Chineză : ridicarea interdicției impuse companiilor petroliere americane de a furniza combustibil unor vase navale și aeriene care se îndreaptă spre sau vin dinspre R. P. Chineză, autorizarea navelor care aparțin S.U.A. și care arborează pavilioane străine de a ancora în porturile chineze, pregătirea unei liste cu mărfurile nestrategice care ar putea fi exportate în R. P. Chineză, intenția de a elibera vize de intrare în S.U.A. unor persoane sau grupuri de persoane venind din R. P. Chineză. Ca răspuns invitației prietenești de a face o călătorie în China, asociația de tenis din S.U.A. a anunțat că a invitat forul corespunzător din R. P. Chineză să trimită o echipă de jucători la Campionatele „open" de tenis de cîmp de la Forest Hills, care se vor desfășura în toamna acestui an.

La fel de călduros au fost primite în R. P. Chineză și alte delegații de tenis de masă care participaseră la campionatele de la Nagoya, echipe din Canada, Columbia, Anglia și Nigeria. Atmosfera prietenoasă (în timpul jocurilor, a plimbărilor în oraș, a întîlnirilor cu oficialitățile chineze) a făcut pe unul din jucătorii britanici să declare unui corespondent de presă : „Spuneți la toată lumea că vizita noastră în China este fantastică și că chinezii sînt gazde minunate". Jucătorii chinezi au fost invitați să călătorească și să susțină jocuri în unele din aceste țări.

Între acțiunile din ultima săptămînă care au atras atenția opiniei publice internaționale s-a mai înscris vizita la Pekin a prințesei Ashraf Pahlavi, sora Șahinșahului Iranului. Prințesa Ashraf Pahlavi a fost primită de premierul Ciu En lai și de alte persoane oficiale ; a vizitat mai multe obiective ale capitalei chineze.

Remarcate cu interes de către toți observatorii, de oameni politici, de cercurile largi ale opiniei publice mondiale, contactele prietenești ce au avut loc la Pekin sînt de natură a contribui în mod real la îmbunătățirea atmosferei internaționale, la dezvoltarea cooperării între popoare.

Stelian ȚURLEA

FOTOCRONICA

Încă un aspect al „jenei financiare" de la Rolls Royce : ceasurile de pontaj ale uzinelor de la Derby au fost și ele scoase la o licitație, alături de alte obiecte și echipamente aparținînd firmei.

BELGRAD

CONDAMNARE FERMĂ A TERORISMULUI

Corespondență pentru „Lumea"

Florile nenumăratelor jerbe și coroane depuse în aceste zile pe mormîntul lui Vladimir Rolovici, la cimitirul din Belgrad, pe aleea unde odihnesc oameni de seamă din istoria Iugoslaviei, sînt încă proaspete. Zeci și zeci de mii de cetățeni din Belgrad l-au condus sîmbătă pe ultimul său drum pe eroul național, victima odioasei fărădelegi a teroriștilor ustași. Milioane de oameni au văzut, zguduiți, funeraliile ambasadorului la televiziune. Șiruri nesfîrșite de cetățeni s-au perindat în după-amiaza precedentă pe la catafalcul lui Rolovici, ca și în dimineața de sîmbătă, în orele dinaintea funeraliilor.

Dispărutului i s-au acordat onoruri de stat. Un ultim omagiu a fost adus de Mitia Ribicici, președintele Vecei Executive Federale, Mirko Tepavaț, secretarul de stat pentru afacerile externe, și alți membri ai guvernului, care au făcut de gardă la catafalc. M. Tepavaț a subliniat, printre altele, că asasinii lui Rolovici au fost ustași, dar că ar fi putut fi tot atît de bine cetnici sau fasciști, care au colaborat cu hitleriștii în timpul celui de-al doilea război mondial. Rolovici, membru al partidului comunist încă din epoca în care era student, a fost în timpul războiului comandantul uneia din numeroasele unități de partizani care au luptat împotriva ocupantului străin și a trădătorilor ce îl ajutau pe acesta. Opt zile și opt nopți a durat, a spus Tepavaț, lupta ta disperată, dragă tovarășe Rolovici, pentru viață. Toată Iugoslavia a fost adunată în aceste zile în jurul vieții tale.

Sentimentele de mînie și adîncă blamare față de sceleraților care au doborît cu gloanțe de revolver pe ambasadorul Iugoslaviei, în biroul său de lucru, continuă să stăpînească opinia publică iugoslavă cu aceeași intensitate, așa cum ele sînt la fel de vii în opinia publică internațională. Presa iugoslavă relatează despre adunările de protest care au avut loc sau au loc în întreaga

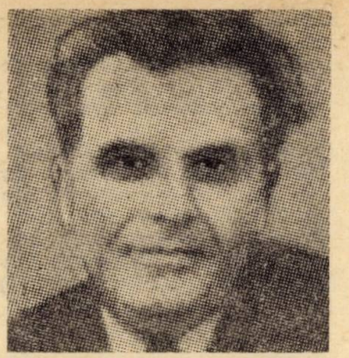

VLADIMIR ROLOVICI

țară, despre telegramele pe care le trimit colectivele întreprinderilor, instituțiilor, cetățenii din toate localitățile Serbiei, Croației, Muntenegrului, Macedoniei, Sloveniei, Bosniei și Hertegovinei, care cer pedepsirea drastică a asasinilor ustași, adoptarea de măsuri care să împiedice activitatea teroriștilor, scoaterea lor în afara legii, oriunde acționează.

După cum se știe, dramaticul eveniment a avut un profund ecou în rîndul opiniei publice suedeze ecou care și-a găsit expresie în nenumăratele acțiuni de protest împotriva teroriștilor, acțiuni desfășurate la Stockholm, Malmö, Katarinaholm și în alte orașe suedeze. Cea mai mare manifestație de acest fel s-a desfășurat duminică la Stockholm. Cetățeni suedezi, împreună cu muncitori iugoslavi aflați temporar la lucru în această țară, au străbătut străzile din centrul orașului, purtînd portretul îndoliat al lui Rolovici. Numeroși activiști din conducerile sindicatelor și membri ai Partidului Social-Democrat Suedez au luat parte la această manifestare. Participanții s-au adunat în Piața Sergel, din centrul capitalei suedeze, unde cunoscutul savant Gunar Myrdal, eminentă personalitate a mișcării contemporane pentru pace, a cerut, în termeni foarte energici, să se facă totul pentru împiedicarea pe viitor a unor astfel de acte, să se pună capăt pentru totdeauna terorismului în Suedia.

Ieri, vești din Stockholm, publicate în „Borba" și „Politika", relatau faptul stupefiant că ustașii, continuîndu-și seria planurilor criminale, au înscris pe „lista neagră" și pe primul ministru suedez Olof Palme. Știrea aceasta a fost reprodusă de ziarele iugoslave după o informație din cotidianul suedez „Svenska Dagbladet". Șeful guvernului suedez, scria „Svenska Dagbladet", a fost amenințat cu moartea, în timp ce se afla într-o vizită oficială peste hotare. Și tot ziarele suedeze au informat că pe „lista neagră" a criminalilor ustași au fost incluși Nilsson, ministrul afacerilor externe suedez, și Finnmark, ambasadorul Suediei la Belgrad, pe adresa cărora au fost trimise, de asemenea, scrisori de amenințare. Într-un comentar publicat de ziarul „Vjesnik" din Zagreb se spune că „Oricît ar părea de absurde, aceste știri nu sînt rodul fanteziei. Ele sînt amenințări reale, ca și acelea care au precedat asasinarea lui Vladimir Rolovici. Prin aceste amenințări, teroriștii încearcă să împiedice luarea unor măsuri radicale împotriva acțiunilor lor". Sînt fapte care demască o dată mai mult înfățișarea odioasă a acestor elemente criminale.

Opinia publică iugoslavă a luat cunoștință din presă despre indignarea cu care poporul român a condamnat actul terorist împotriva ambasadorului Rolovici. Ziarele au informat despre telegrama președintelui Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, adresată președintelui Vecei Executive Federale, Mitia Ribicici, în care se exprimă adînca întristare produsă de tragica încetare din viață a ambasadorului Rolovici, profunda compasiune și cele mai sincere condoleanțe familiei îndurerate. Cunoscutele cotidiene „Borba" și „Politika", ca și alte ziare iugoslave, au informat de asemenea despre articolul publicat de ziarul „Scînteia", în care se arăta că asasinarea ambasadorului iugoslav constituie o crimă monstruoasă și se cerea pedepsirea exemplară a celor care au comis faptul mișelesc, cît și a celor care l-au inspirat.

Desfășurarea normală a relațiilor internaționale, dezvoltarea cooperării între state impun curmarea hotărîtă a actelor de banditism și terorism împotriva reprezentanților altor state. Este imperios necesar ca în viața internațională să se instaureze în mod ferm normele de legalitate, respectul față de state și reprezentanții lor, să se asigure deplina securitate a personalului oficiilor diplomatice, comerciale sau de altă natură — condiție de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea colaborării și bunelor relații dintre popoare, în interesul păcii și securității.

George IONESCU

Belgrad, 20 aprilie

PARIS

DISCURSUL DE POLITICĂ GENERALĂ

Înaintea discursului de marți al premierului Chaban-Delmas în Adunarea Națională, săptămînalul parizian „L'Express" relata cum, în timpul scurtei vacanțe pe care și-a oferit-o recent primul ministru, „între o partidă de golf și una de tenis, el a citit o singură carte: «Stejarii care sînt doboriți». Pînă acum (premierul) nu avusese timp să se cufunde în uimitorul dialog de Gaulle-Malraux. Pe măsură ce citea și recitea această meditație în doi... o idee începea să-l preocupe: dacă francezii vor să dezmintă prezicerile amare ale generalului, ei vor trebui să aleagă calea rațiunii și a reformelor..." Evocarea a-

→

ceasta a răgazului pe care un șef de guvern și-l îngăduie înainte de a rosti un discurs programatic, a confruntării cu gîndirea părintelui celei de-a V-a Republici în transcripția autorului „Condiției umane" și al „Antimemoriilor", avea fără îndoială atmosferă și, pentru cititorul francez, captivantul merit de a-l introduce în intimitatea unei personalități de prim plan în momentul în care se cristalizează hotărîrile...

Tonul săptămînalului era simptomatic pentru climatul de „suspense" care s-a creat în jurul datei de 20 aprilie și a discursului de politică generală al primului ministru. Cu cîteva ore înainte ca acesta să urce treptele tribunei, agenția „France Presse" transmitea un tur de orizont preliminar, în care aprecia că declarațiile premierului, anunțate de cîteva săptămîni, sînt menite „să relanseze acțiunea guvernamentală și să smulgă țara din «cenușiu» și din «posomoreală», și arăta în același spirit că, după opinii exprimate în ziarele de dimineață, „definindu-și programul de acțiune, premierul își va propune mai întîi să creeze un șoc psihologic atît în rîndurile propriei sale majorități cît și în opinia publică". De unde termenii oarecum neobișnuiți în lexicul agenției, ca aceia reproduși între ghilimele ? „Cenușiu" provine din numeroase articole apărute în ziare și reviste de la alegerile municipale (14 și 21 martie) încoace. „Posomoreală", chiar dintr-o formulare a primului ministru : „Avem de învins, declara el la începutul acestei luni într-o agitată reuniune a grupului parlamentar U.D.R., o anumită posomoreală ; nu vom reuși decît mergînd energic înainte, decît prin acțiuni și este ceea ce voi explica la 20 aprilie".

Referirea la necesitatea de a merge înainte, de a se acționa, de a proceda la anumite reforme, este, fără îndoială, în luările de atitudine ale premierului francez, anterioară lecturii „Stejarilor" lui André Malraux. Pentru prima dată, el a exprimat aceste opinii la 16 septembrie 1969 cînd, în declarația-program pe care a rostit-o în fața Adunării Naționale, vorbea chiar despre o „nouă societate", prezentînd-o ca singura alternativă la ceea ce el a numit „societatea blocată" în care francezii trăiesc și în care denunța izvorul tuturor nemulțumirilor lor. La 18 octombrie 1970, premierul revenea asupra acelorași teme.

PREMIERUL CHABAN-DELMAS ÎN FAȚA PARLAMENTULUI
Un „șoc psihologic" ?

Insistența aceasta are o dublă origine. Pe de o parte, necesitatea economiei franceze și a structurilor țării de a se adapta realităților determinate de revoluția tehnicilor de producție : cel de-al 6-lea plan de dezvoltare prevede în această optică un efort deosebit în domeniul construcției industriale, așează problema echipamentelor colective (transporturi, telecomunicații) pe planul urgențelor prioritare, recomandă anumite măsuri sociale în favoarea categoriilor dezavantajate (în primul rînd, a persoanelor în vîrstă). Acest plan, care urmează să fie adoptat la 28 aprilie de către Consiliul de miniștri și să fie apoi supus dezbaterilor parlamentare, a fost incontestabil în atenția premierului atunci cînd s-a pregătit să se adreseze deputaților. Cu atît mai mult cu cît, pe de altă parte, propria sa majoritate e departe de a gîndi la unison în acest domeniu. Și nu atît propria sa majoritate — cît propriul său partid. Organizație în care s-au asociat în jurul generalului de Gaulle oameni foarte diferiți prin formație, prin concepții, prin aspirații, prin antecedente, Uniunea pentru Apărarea Republicii (U.D.R.), scrie „Le Figaro", „s-a mîndrit deseori că ar fi totodată partidul ordinii și al mișcării. Unii parlamentari au vrut totdeauna să așeze ordinea înaintea mișcării. Alții insistă mai cu seamă asupra mișcării." Deosebirile apar și mai clare dacă facem o precizare de ordin lexical : prin „mișcare" trebuie să se înțeleagă spirit accesibil reformelor liberale, prin „ordine" un imobilism dispus să se apere la rigoare și prin brutalitate. Pe ireductibilii acestei din urmă concepții, repetatele declarații ale generalului de Gaulle în legătură cu „participarea" îi alarmau ; celor receptivi unui relativ spirit de reformă le displăceau referirile generalului la „haosul" care ar urma inevitabil oricărei atingeri aduse ordinii stabilite. Statura istorică a vorbitorului tempera însă reacțiile. Sub conducerea unor oameni de stat care au încă a-și dobîndi dimensiunea istorică, tendințele și curentele eterogene se exprimă cu mai puțină precauție.

Uneori, chiar fără — e o chestiune de temperament, de persoană. Ar fi însă o eroare să se considere frămîntările din U.D.R. ca o simplă chestiune de persoane. La începutul acestei luni, un observator deosebit de atent și de informat al vieții politice franceze, Pierre Viansson-Ponté („Le Monde"), căuta să analizeze coordonatele pe care se desfășoară azi exercitarea puterii : „Schema e cunoscută. Președintelui Republicii, marile opțiuni, hotărîrile grave și care angajează. Primului ministru, gestiunea treburilor publice. Parlamentului, sarcina de a vota legile și bugetul". Consemnînd apoi unele tendințe care s-au manifestat în cei aproape doi ani de cînd Georges Pompidou este președinte al Republicii, iar Jacques Chaban-Delmas șeful guvernului și care au suscitat nenumărate comentarii : „Pur și simplu (președintele), recunoaște lesne că, preluînd o succesiune redutabilă cu un prim-ministru mai parlamentar decît el, mai puțin la curent decît el cu treburile guvernării (...), a asumat personal o parte foarte largă, prea largă fără îndoială, din răspunderi. În consecință, a hotărît să redea libertate de acțiune premierului..."

PARIS—ALGER „RAPORTURI CONTRACTUALE"

Sfîrșitul experienței „cooperării privilegiate" cu Algeria, a erei „negocierilor globale", ce reprezenta unul din aspectele sistemului de raporturi particulare existente între cele două state, aceasta pare să fie concluzia ce se desprinde după publicarea comunicatului Ministerului afacerilor externe francez, care definește poziția Franței în momentul actual al relațiilor franco-algeriene. Subliniind că „ultimele măsuri ale guvernului algerian fac fără obiect continuarea negocierilor petroliere între cele două guverne", comunicatul precizează că tratativele urmează să se desfășoare de acum încolo direct între societăți și autoritățile algeriene. După cum amintea Maurice Schumann într-o declarație făcută ziariștilor, negocierea inițiată la 27 martie între Abdelaziz Buteflika și Hervé Alphand avea — la cererea părții algeriene — un caracter global, ea referindu-se atît la domeniul hidrocarburilor cît și la alte domenii, fără ca să se fi fixat vreo prioritate sau ierarhie între diferitele dosare. Ca urmare a adoptării succesive de către guvernul algerian a unor măsuri asupra subiectelor supuse negocierii, măsuri pe care de altfel era în drept să le ia ca stat suveran, tratativele interguvernamentale nu-și mai găsesc justificarea. Aceasta nu înseamnă însă, se subliniază la Paris, că dialogul cu Algerul va fi întrerupt, dar se va recurge în viitor, în examinarea diferitelor aspecte particulare ale relațiilor, la mijloacele diplomatice. Franța va include Algeria într-un regim uzual, respectiv va întreține cu ea raporturi „contractuale" identice cu cele pe care le are cu alte țări străine.

Aspectele noi intervenite în raporturile franco-algeriene — menționează observatorii — vor avea repercusiuni mult mai importante pe plan psihologic și diplomatic decît pe planul imediat al realităților economice. Interesele comune și schimburile comerciale dintre cele două țări, opinează ei, nu vor suferi modificări substanțiale în viitorul apropiat. Parisul a declarat, de altfel, că va continua să contribuie la dezvoltarea industrială a Algeriei „în cadrul concurenței internaționale", menținînd în vigoare acordurile din domeniile cooperării culturale și tehnice.

Comentînd hotărîrile adoptate de guvernul francez, Ministerul afacerilor externe algerian menționează că „Algeria ia act de deciziile unilaterale ale guvernului francez" și că apreciază „oprirea" tratativelor ca „un fapt determinat exclusiv de guvernul francez". Totodată, la Alger s-a anunțat că, la 22 aprilie, Consiliul Revoluției împreună cu guvernul vor proceda la „examinarea poziției franceze cu toate implicațiile pe care aceasta le comportă". În zilele următoare va fi de asemenea cunoscută reacția Ministerului industriei și energiei față de sugestia Parisului ca pe viitor companiile petroliere franceze să discute direct cu societatea algeriană a hidrocarburilor despre statutul activității lor pe teritoriul Algeriei.

R. G.

Discursul de marți a fost deci așteptat ca expresia acestui nou echilibru al atribuțiilor. Adresîndu-se deputaților — și, dincolo de hemiciclul Adunării, opiniei publice — primul ministru a făcut apel la „responsabilitatea individuală" a 50 de milioane de francezi, care trăiesc azi o „criză a formelor tradiționale ale autorității". El a definit acțiunea cabinetului său ca una de „guvernare democratică și liberală", nu însă fără a da oarecari garanții reprezentanților curentelor conservatoare din U.D.R. Dacă apelul său la responsabilitate nu va găsi ecou la unele categorii de francezi, a declarat șeful guvernului, „voi ști, și statul va ști, așa cum a făcut și în alte perioade ale istoriei, face față coaliției micilor lașități și marilor abdicări". În ceea ce privește politica externă, primul ministru a insistat asupra celor două teme la ordinea zilei pe agenda internațională a Franței : controversele din cadrul și din preajma Pieței comune, întreruperea negocierilor petroliere cu Algeria. La primul punct, el a reafirmat dorința ca personalitatea comunității economice să se consolideze și să se dezvolte în spiritul „perspectivelor trasate de șeful statului în conferința sa de presă din 21 ianuarie". La cel de al doilea, recunoscînd „drepturile suverane ale Algeriei, inclusiv cel de a proceda la naționalizări", el a declarat că „aparține companiilor (afectate de naționalizări) să aprecieze" dacă sînt acceptabile sau nu condițiile ce li se oferă pentru a-și continua activitatea. După ce primul ministru și-a încheiat discursul și înainte de începerea dezbaterii, un comentator nota : „Premierul Chaban-Delmas a spus ce merge bine în Franța și ce nu merge, totul într-o optică hotărît optimistă". Care va avea însă de înfruntat dificultățile nu puține și nu mici, din săptămînile ce urmează — cînd la ordinea zilei se vor afla prevederile celui de-al 6-lea plan cu toate implicațiile lor.

Florica ȘELMARU

ROMA

PARADOXURILE POLITICII DE REFORMARE

Corespondență pentru „Lumea"

După ce, la 7 aprilie, Italia „a fost închisă" (au intrat în grevă lucrătorii din industrie și agricultură, din comerț și administrație ; și-au închis porțile școlile și băncile ; timp de două ore, trenurile și transporturile publice au fost oprite ; suspendări temporare în muncă s-au produs în spitale și clinici ; au aderat la grevă agricultorii, cooperatorii și comercianții ; ziariștii și tipografii și-au suspendat lucrul), grevele continuă să se desfășoare în întreaga țară. Începînd de duminică, 20 000 de lucrători de la căile ferate au oprit lucrul în Lombardia timp de 24 de ore, la Milano muncitorii textiliști și tipografii au declarat greve perlate, la Roma medicii de la spitalele universității au asigurat numai serviciile de urgență timp de 48 de ore.

Reforme și muncă : prin acest binom se poate rezuma sensul fundamental al actualelor mișcări revendicative inițiate de cele trei mari centrale sindicale italiene : C.G.I.L., C.I.S.L. și U.I.L.

Motivele grevei — se arată și în comunicatul comun elaborat de cele trei confederații — provin „din necesitatea de intensificare a luptei muncitorilor pentru a da o mai mare susținere politicii de reforme". Reforme se numesc aici asistența medicală lărgită, democratizarea învățămîntului, dezvoltarea economică și socială a regiunilor rămase în urmă, modernizarea agriculturii.

Acțiunile greviste s-au declanșat într-un moment în care conjunctura parlamentară italiană risca nu numai să blocheze politica de reforme, ci chiar să deschidă în Italia o criză economică și, implicit, o criză politică. Această conjunctură are într-un fel un aspect paradoxal. Oricine încearcă să privească situația socială italiană din unghiul declarațiilor și discursurilor parlamentare se va afla în fața existenței unei largi majorități ce consideră necesară și urgentă politica de reforme. Este nu numai poziția parlamentarilor — reprezentanți ai P.C.I., P.S.I.U.P. sau P.S.I. — ci și a marii majorități a parlamentarilor democrat-creștini care, cel puțin în ultimele luni, și-au afirmat deschis voința reformatoare. Dar, deși în discuțiile purtate pînă acum între guvern și sindicate s-au obținut unele rezultate pozitive, primindu-se din partea guvernului promisiunea de a interveni direct și în timp scurt pentru reforma locuințelor și sănătății, deși în convorbirile purtate apărea limpede intenția guvernamentală de a răspunde pozitiv cererilor muncitorești, totuși politica de reforme stagnează, această stagnare fiind de fapt produsul reacției acelor forțe contrare unei asemenea politici. Iar o atare atitudine acționează asupra întregii situații economice a țării.

Unul din sectoarele economiei italiene în care s-a manifestat în ultimul timp poate cea mai mare stagnare a producției este cel al construcțiilor. O primă înțelegere între guvern și sindicate fusese realizată la 2 octombrie 1970, manifestîndu-se cu claritate (în special la nivel guvernamental) convingerea că noua lege a locuințelor ar putea să reprezinte un instrument pentru refacerea acestui sector. Dar, de la 2 octombrie, s-au scurs șase luni, timp în care situația în construcții a căpătat accente din ce în ce mai grave. Pentru a construi de exemplu o școală sau un edificiu public — scrie presa italiană — administratorii locali supun proiectele „la 283 de verificări și controluri birocratice. Trec în medie 900 de zile de la luarea hotărîrii de a construi ceva și pînă la începerea propriu-zisă a construcției". În sfîrșit, după șase luni a fost prezentat în Parlament un proiect de lege a locuințelor. Departe însă de ceea ce se hotărîse inițial (la Montecitorio, parlamentarilor li se oferea un document mutilat și modificat în părțile sale esențiale), el avea să fie picătura care a făcut să se reverse paharul. Lucrurile se prezintă la fel și în cazul reformelor privind asistența medicală, transporturile, învățămîntul, agricultura.

În fața evidenței agravării situației, în primul rînd în ce privește locuințelor, în fața acestor întîrzieri la nivel guvernamental, unde nu s-a reușit să se depășească presiunea grupurilor conservatoare contrare reformelor, sindicatele au hotărît intensificarea acțiunilor revendicative ale maselor muncitoare.

Cerînd forțelor politice să adopte o poziție fără echivoc, actualele mișcări

→

REFORMĂ ȘI MUNCĂ...
...„binomul" recentelor mișcări revendicative din Italia

revendicative își depășesc semnificațiile strict sindicale și economice ; prin amploarea și forța lor, ele acționează în direcția delimitării forțelor care urmăresc să lase nealterate relațiile existente, dezechilibrul între dezvoltarea economică a Italiei și structurile sale sociale și civile, de cele care sprijină consecvent lupta maselor populare italiene pentru reînnoire și progres social. De asemenea, ele demonstrează încă o dată necesitatea creării, cît mai curînd posibil, a unității sindicale. Lunga bătălie pentru reforme, începută de mulți ani și care și-a avut punctele sale culminante în „toamna caldă" a anului 1969 și în tot cursul lui 1970, are de partea sa, într-un mare front, muncitori și țărani, studenți și meșteșugari. Ei reprezintă Italia democratică ce dorește să-și construiască un „mîine" sigur.

Dante CRUICCHI

Roma, 20 aprilie

SAN JOSÉ

O.S.A. ÎN DILEMĂ

Miniștrii de externe ai țărilor membre ale O.S.A. (22 state latino-americane și S.U.A.) se află în plină activitate la San José — Costa Rica, sediul de desfășurare a primei reuniuni a Adunării Generale a O.S.A., după intrarea în vigoare a noii Carte (februarie, anul trecut). Ordinea de zi este aglomerată, punctele de vedere — potențial divergente. Se impune o sistematizare.

Cadrul. Șefii diplomațiilor latino-americane s-au întrunit în sesiune ordinară — conform noii Carte, O.S.A. dispune, după modelul Națiunilor Unite, de o Adunare Generală (care înlocuiește conferința interamericană ca organ suprem) cu ședințe anuale. Ca urmare, între 14—24 aprilie are loc întrunirea pe 1971. Fiind prima de acest gen, implică un caracter festiv. Secretarul general al O.N.U., U Thant, a luat cuvîntul la ședința de deschidere în prezența secretarului general al O.S.A., Galo Plaza ; este prezent și secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, deși în mod curent, din partea Statelor Unite participă Charles Meyer, secretar de stat adjunct însărcinat cu problemele interamericane. În perspectiva reuniunii, luna trecută la Punta del Este au avut loc sesiuni consecutive ale Comisiei speciale de consultări și negocieri (C.E.C.O.N.) și respectiv a Consiliului interamerican economic și social (C.I.E.S.). Rostul lor a fost să pregătească documentele care servesc în prezent ca bază de discuție și să precizeze pozițiile latino-americane pe marginea lor. Este o aplicare în practică a unei concluzii care a circulat mult timp fără adepți de facto ci mai mult în principiu, și anume că problemele privind relațiile economice și comerciale ale Americii Latine cu Statele Unite se impun a fi discutate de pe o platformă comună și nu de fiecare stat latino-american în parte. Solidaritatea a dat pînă acum rezultate în măsură să încurajeze, conferind punctelor de vedere latino-americane forță și putere de convingere. La Vina del Mar, în 1969, cînd s-a semnat un „consensus" de sprijinire a Perului în conflictul extins de International Petroleum Company pînă la Departamentul de Stat, a fost imposibil de argumentat că unul are dreptate și 22 nu. Vocea majorității și-a spus cuvîntul.

Problemele. Reducerea cheltuielilor militare ale țărilor latino-americane este o inițiativă a Columbiei. Considerată ca una din problemele „cele mai importante", guvernul columbian propune ca reuniunea O.S.A. „să decidă asupra măsurilor care vor permite îndeplinirea capitolului șase al Declarației președinților de la Punta del Este, din aprilie 1967, privind eliminarea cheltuielilor militare inutile". Fără a fi adoptat o poziție asupra fondului problemei, Departamentul de Stat afirmă că bugetul militar al țărilor latino-americane este, proporțional cu numărul lor, unul din cele mai scăzute din lume. Ca atare, achizițiile de avioane și vase de război de către Brazilia, Argentina și Peru răspund unor necesități de înlocuire a materialului uzat. Cercurile interamericane consideră totuși semnificativ că dezbaterile asupra unei eventuale reduceri a cheltuielilor militare în favoarea dezvoltării economice a țărilor Americii Latine se desfășoară la San José, capitala unei țări care a preconizat — prima — o asemenea măsură, cu zece ani în urmă. Costa Rica este, de altfel, singurul stat de pe continent care nu întreține armată.

La San José, miniștrii dezbat diverse alte probleme, printre care criza din cadrul Pieței comune a Americii Centrale (după conflictul militar dintre Honduras și Salvador), „războiul tonului" (pe marginea lărgirii limitei apelor teritoriale în vederea creșterii zonei de pescuit) dintre Ecuador și Statele Unite, în sfîrșit refuzul unor companii nord-americane (circa 240) de a mai investi în zona „grupului andin". Țările membre — Chile, Columbia, Peru, Bolivia, Ecuador — au elaborat un „statut al investițiilor străine", care obligă cedarea treptată a acțiunilor, pînă la 51 la sută, către firmele naționale.

Atenția participanților la reuniune este, însă, în mod evident captată de problema exporturilor latino-americane pe piața Statelor Unite. O asemenea discuție a devenit posibilă după adoptarea noii Carte, care a transformat O.S.A. într-o organizație prioritar economică, de acord cu interesele majore ale statelor latino-americane. Aspectul de fond al dezbaterii problemei exporturilor constă în existența unei politici de restricții pe piața nord-americană față de produsele — în general materii prime — sosite din sudul continentului.

Pozițiile. În ultimă instanță, pledoaria latino-americană la acest punct, așa cum o prezintă în mod concentrat ministrul uruguayan al economiei și finanțelor, Cesar Charlone, reclamă „depășirea vidului imens care separă națiunile cu o economie dezvoltată de cele care, într-o măsură mai mult sau mai puțin importantă, suportă încă subdezvoltarea". În timp ce reprezentanții S.U.A. insistă asupra dezvoltării locale a exporturilor latino-americane, delegații din America Latină persistă asupra cererilor lor privind reducerea barierelor vamale și nevamale, considerate ca principalul obstacol al exporturilor către Statele Unite. La reuniunile care au precedat întîlnirea de la San José, contradicțiile între punctele de vedere duceau implacabil spre un „eșec total". Statele latino-americane au refuzat să accepte un compromis dezavantajos. Se pare că Argentina a salvat în ultimă instanță situația, prin insistențele sale privind continuarea discuțiilor. Un rezultat final, care să pună de acord pozițiile, a lipsit.

La reuniunea O.S.A. discuțiile par, din aceste motive, generatoare de confruntări. Ele se extind asupra unor

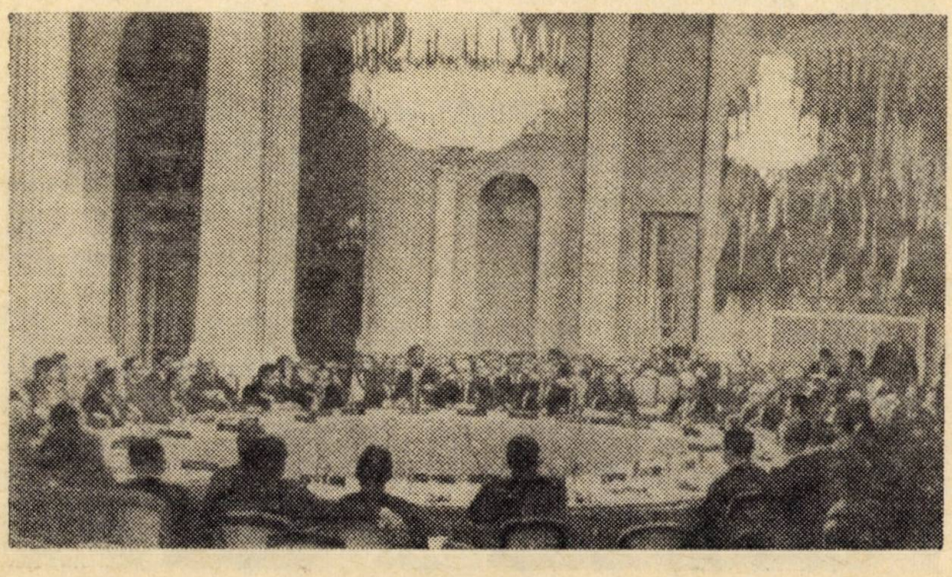

REUNIUNEA O.S.A.
Deocamdată poziții divergente

probleme de principiu. Apar semne de întrebare în legătură cu însăşi utilitatea organizaţiei, rolul ei funcţional, direcţiile de evoluţie. „O.S.A. a făcut şi face parte din dispozitivul de dominaţie al S.U.A. asupra Americii Latine. Reprezintă instituţionalizarea relaţiilor de dependenţă dintre Nord şi Sud. Ea s-a născut pe vremea cînd S.U.A. începeau să-şi extindă dominaţia politică şi economică asupra continentului", declară ministrul de externe chilian Clodomyro Almeida. Prestigiul organizaţiei nu s-a refăcut după invazia în Republica Dominicană. O serie de organisme adiacente apărute în ultimul timp, cu o funcţionalitate net superioară, fac previzibile absorbţia treptată a atribuţiilor O.S.A. în accepţia lor nord-americană (adică prioritar politice). Noua Cartă a conferit organizaţiei un caracter economic în conformitate cu imperativul major al ţărilor latino-americane : dezvoltarea. Hotăriri ca cea referitoare la ruperea relaţiilor cu Cuba (1964) de către ţările membre, sînt din ce în ce mai insistent contrazise. La reuniunea din februarie 1971, consacrată definirii terorismului şi a măsurilor de combatere, lipsa convergenţei de păreri a distrus o imagine construită de S.U.A. cu grijă : cîţiva reprezentanţi latino-americani au părăsit sala, ceea ce se întîmpla pentru prima dată în istoria O.S.A. O armonie de faţadă, dirijată din culise, s-a spulberat. Eşecul „Alianţei pentru Progres" a fost recunoscut la Washington mult după ce se declarase în capitalele sud-americane. O criză în cadrul O.S.A. este deci, cu atît mai greu de acceptat la Washington. Poziţiile S.U.A. nu sînt mai maleabile din aceste motive. Asistăm la o deplasare de interese. Locul pe care îl ocupă politica S.U.A. faţă de America Latină a cedat în ultimul timp din importanţă în faţa unor urgenţe şi priorităţi de genul războiului din Vietnam. Unii senatori şi oameni politici nord-americani se simt obligaţi să atragă atenţia că o politică de dezangajare în acest sens nu este cea convenabilă Statelor Unite. Există riscul evident al pierderii de prestigiu şi a unor poziţii în America Latină. Date fiind recentele mutaţii de pe acest continent, suflul înnoitor şi sensul mişcărilor sociale, ca şi noile principii care orientează politica externă a ţărilor latino-americane, vechile practici de colaborare — în condiţiile inegalităţii în drepturi — nu mai corespund. Ţările Americii Latine solicită, în contextul unor interese reciproce, metode noi de colaborare bazate pe echitate, respectul suveranităţii şi independenţei. Senatorul Frank Church, vorbind despre programul de ajutor al S.U.A., îl considera „de fapt o pierdere" pentru ţările care-l primeau. „O examinare a schimburilor între America Latină şi Statele Unite demonstrează cît de eronat este cuvîntul ajutor". În realitate, sumele investite aduc asemenea beneficii încît „America Latină a contribuit la dezvoltarea Statelor Unite. Deci cine pe cine ajută ?" Revista „U.S. News and World Report" notează în acelaşi spirit : „Profituri de 70 chiar pînă la 100 procente sînt considerate ca normale. Americanii însă consideră investiţiile lor drept ajutor şi se miră că în ciuda «ajutorului» de miliarde nu există nici un progres".

Şansele. Sosind la San José, William Rogers a prezentat situaţia în termenii cei mai încurajatori. S.U.A., a spus el, apreciază importanţa unei politici de egalitate şi respect al suveranităţii. În intenţiile sale se află sprijinirea activă a sistemului interamerican. Declaraţia părea destinată să liniştească spiritele. În cuvîntul la dezbateri, William Rogers a prezentat cîteva principii care ar urma să faciliteze „un nou stil de relaţii între S.U.A. şi America Latină". O politică economică adecvată, cooperare multilaterală, proces de modernizare — nu sînt decît „o repetare a vechilor promisiuni", a spus delegatul brazilian (Brazilia, Peru, Haiti, Barbados şi Trinidad-Tobago nu sînt reprezentate de miniştrii de externe). Ca urmare, o atmosferă generală de scepticism.

Lucrările sesiunii sînt însă în plină desfăşurare, rămîne de văzut cum vor evolua dezbaterile. Totuşi, din punct de vedere al O.S.A., şansele de redresare nu indică decît o inevitabilă reorientare — spre a fi de un real serviciu ţărilor latino-americane. Eforturile proprii pentru o dezvoltare economică rapidă vor sta la baza sprijinului pe care îl poate oferi organizaţia.

Anca VOICAN

ALBUM DE FAMILIE

— Cum de se menţine Hoover ăsta de 47 de ani şi sub 7 preşedinţi ?
— E omul cu auzul cel mai dezvoltat din toată America...

Desen de CIK DAMADIAN

DETECTOR

„Concediul" lui J.-J. S.-S.

Din nou, moment spectaculos în duelul dintre Jean-Jacques Servan-Schreiber, secretar general al partidului radical francez, şi o bună parte din vechii fruntaşi ai partidului. Secretarul general reproşează, nu fără temei, acestor notabilităţi că poartă tradiţiile radicalismului ca un corset, că sînt prizonieri ai rutinei şi ai prejudecăţilor, că n-au ritm modern şi inventivitate politică. Ei reproşează secretarului general tot nu fără temei, că ia de unul singur hotăriri care ar trebui să fie colegiale, că de fapt se serveşte de acest partid centenar ca de o platformă personală.

În ultimile săptămîni climatul s-a întunecat şi mai mult. Poate nu atît pentru că, afirmîndu-se regionalist fervent, J.-J. S.-S. a mers pînă la a proclama că „ar fi o faptă de cinste pentru partidul radical să realizeze dispariţia treptată a conducerii sale naţionale" (în favoarea conducerilor regionale — n.n.) : la urma urmei, acestea sînt vorbe. Dar pentru că — după ce J.-J. S.-S. proclamase că „în afară de Bordeaux şi de Marsilia, reformatorii, dinamizaţi de radicali, vor cuceri toate primăriile" — radicalii au pierdut un număr apreciabil de primării pe care le considerau citadele inexpugnabile : acestea sînt realităţi, concrete şi usturătoare. Aşa încît glasurile care cer înlăturarea prea dinamicului secretar general s-au înmulţit.

Pentru a nu da adversarilor lui din partid prilejul de a-i cere demisia, la recenta reuniune a comitetului radical „Jean-Jacques Servan-Schreiber îşi corectează în cîteva ori nodul de cravată, vîră mîna dreaptă în buzunarul interior din stînga al hainei. Este un tic al lui cînd pregăteşte o bombă" („Paris-Match"). Apoi anunţă : „... în interesul superior al mişcării, îmi iau concediu din secretariat pentru şase luni".

Pentru şase luni ? Definitiv ? Congresul radical se va desfăşura în octombrie. Atunci va avea loc, se afirmă, „adevărata dezbatere" între J.-J. S.-S. şi adversarii lui. Cît despre vacanţa pe care şi-a acordat-o demonstrativ secretarul general, nu este poate nesemnificativ că această mică lovitură de teatru l-a făcut din nou prezent, după mai multe luni, în titlurile pe trei coloane ale ziarelor. E adevărat, numai pentru o zi.

Fl. Ş.

DIN SURSE...

Epilog ?

Charles Manson, Susan Atkins, Leslie van Houten și Patricia Krenwinkel, declarați vinovați de asasinarea actriței Sharon Tate, a prietenilor ei și a soților Labianca, au fost condamnați luni la moarte prin gazare, confirmîndu-se astfel sentința pronunțată de juriați la 29 martie. Se consideră însă că cei patru ar mai putea rămîne în viață încă cel puțin cinci ani, cît va dura apelul...

Diferențieri

Din scrisoarea unei studente pariziene adresată revistei „Le Nouvel Observateur" : „Există o importantă diferență între procesul de la Burgos și cel de la Lisabona. În Spania, pedeapsa cu moartea există încă, în timp ce în Portugalia ea a fost de mult desființată. Opozanții sînt uciși fără zgomot. Sînt înlăturați discret. Nimeni nu vorbește de ei. Nimeni nu știe că regimul portughez continuă să-și asasineze nepedepsit adversarii".

O. U. A.

Wahume Kibedi, ministrul ugandez al afacerilor externe, îl invită — anunță o telegramă „France Presse" — pe Diallo Telli, secretarul general al Organizației Unității Africane (O.U.A.), la Kampala, înainte de sfîrșitul acestei luni, pentru a discuta probleme legate de organizarea viitoarei reuniuni O.U.A. ce urmează să aibă loc în iunie în capitala Ugandei. Pe de altă parte, se afirmă că Kenneth Kaunda, președintele Zambiei și președinte în funcțiune al O.U.A., ar intenționa să sugereze schimbarea locului viitoarei reuniuni.

Paradă

Un general american la Saigon : „Singurul proiect militar care s-a desfășurat după plan a fost o paradă". (Din „Die Zeit").

Prognoze

Statisticile O.N.U. prevăd că în anul 2 000 populația globului va atinge cifra de 6 493 642 000 de locuitori, față de 4 021 748 000 în 1975. Conform proanozelor, expansiunea demografică va fi mai mare în țările mai puțin dezvoltate și staționară în cele dezvoltate.

BRANDT IMPASIBIL...

...trecînd pe lîngă Churchill aflat în fața șevaletului său ? Așa pare să rezulte din imaginea alăturată. De fapt este vorba de o încăpere a muzeului londonez „Madame Tussaud", unde statuia de ceară a cancelarului vest-german a fost așezată recent printre statuile altor personalități politice

De vînzare...

La rubrica „Mica publicitate" a ziarului britanic „Daily Telegraph", marina greacă anunță punerea în vînzare a crucișătorului „Elli", fostul crucișător italian „Eugenio di Savoia", construit în 1936 și livrat Greciei în 1951, în urma tratatului de pace.

Coincidență

Premierul britanic Edward Heath urmează să primească în luna octombrie titlul de „doctor honoris causa" al Universității Bradford — anunță „The Guardian". Titlul va fi acordat, conform tradiției, de către rectorul universității, care nu este altul decît... fostul premier laburist Harold Wilson.

J. O.

La Jocurile Olimpice din 1972, de protocol se va ocupa — anunță o știre din München — Willi Ritter, diplomat de carieră, pînă acum cîteva săptămîni ministru plenipotențiar al R.F. a Germaniei la Djakarta. În „concediu excepțional" pînă la terminarea jocurilor, pe Ritter se pare că nu-l așteaptă o treabă ușoară : aproximativ 400 de suverani, șefi de state și guverne, precum și miniștri din numeroase țări ale lumii vor sosi la München în 1972.

MY LAI RECONSTITUIT

Pe 5th Avenue, celebra arteră newyorkeză, un grup de studenți au reconstituit scena finală a masacrului de la My Lai. Continuîndu-și protestul împotriva războiului din Vietnam, studenții au organizat apoi pe străzile orașului o demonstrație care s-a încheiat în fața Palatului Națiunilor Unite

Perón

Întoarcerea generalului Juan Domingo Perón în Argentina (se află în exil la Madrid) ar putea fi acceptată de către junta militară — cel puțin așa a lăsat să se înțeleagă secretarul general al Confederației Generale a Muncii (C.G.T.), José Rucci, adept convins al ideilor peroniste, în urma unei întrevederi pe care a avut-o cu generalul Alejandro Lanusse, noul președinte al țării.

Agenție

Începîndu-și lucrările la 20 aprilie la Teheran, conferința agenților de presă din țările islamice — anunță „Maghreb Arab Press" — urmează să facă recomandări și să elaboreze proiectul unei agenții internaționale pan-islamice de informații. Crearea unei asemenea agenții fusese recomandată în unanimitate de conferința miniștrilor de externe ai țărilor islamice care a avut loc la Caraci în decembrie 1970.

Acuzație

O știre din Houston (Texas) anunță că dr. Denton Cooley, care a efectuat 21 de transplantări cardiace, a fost dat în judecată de d-na Koskel Karp, care-i reproșează că, în așteptarea unei inimi umane, ar fi folosit o inimă artificială din „dacron" pentru a-i ține în viață, soțul. Acesta a murit la 8 aprilie 1969, 30 de ore după ce inima artificială — funcționase 65 de ore — fusese înlocuită cu o inimă naturală. Reclamanta își fundamentează acuzația pe faptul că utilizarea inimii artificiale nu fusese aprobată de către autoritățile medicale decît pentru experiențe pe animale. Ea cere despăgubiri în valoare de 4 milioane și jumătate dolari.

Stupefiante

U Thant, transmit agențiile de presă, intenționează să organizeze o conferință mondială privind combaterea stupefiantelor. Printre obiective : un acord internațional de extrădare a traficanților.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

O CERINȚĂ VITALĂ A LUMII CONTEMPORANE:

PARTICIPAREA TUTUROR STATELOR LA REZOLVAREA PROBLEMELOR INTERNAȚIONALE

Prof. univ. dr. Dumitru Mazilu
membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice

Evoluția vieții internaționale contemporane relevă, ca una din trăsăturile sale caracteristice fundamentale, prezența pe arena mondială a unui număr tot mai mare de state care participă activ la soluționarea problemelor majore ce frămîntă astăzi omenirea. Este de domeniul evidenței faptul că în ultimele decenii — în condițiile uriașelor transformări înnoitoare social-politice, care au schimbat din temelii înfățișarea planetei noastre, ale apariției pe harta lumii a zeci și zeci de noi state, în majoritatea lor covîrșitoare state mici și mijlocii — aceste probleme, în primul rînd problemele păcii și războiului, au devenit o preocupare primordială a sute și sute de milioane de oameni, a numeroase state de pe toate meridianele, care acționează cu energie și hotărîre pentru salvgardarea păcii și securității, pentru a asigura dezvoltarea nestingherită a popoarelor pe calea progresului material și spiritual. Constituie, acesta, un fenomen profund progresist, în consens cu tendințele obiective fundamentale ale evoluției istorice în epoca noastră, menit să aibă adînci repercusiuni, de natură pozitivă, asupra destinelor popoarelor și civilizației umane.

Viața internațională demonstrează pregnant faptul că vechea concepție, după care soarta omenirii ar sta exclusiv în mîinile cîtorva state — ca și practicile și metodele corespunzătoare acestei concepții, intră tot mai mult în contradicție flagrantă cu noua etapă de dezvoltare a omenirii, cu transformările structurale petrecute în relațiile internaționale, cu imperativele păcii și progresului. Problemele internaționale au căpătat în prezent o asemenea amploare încît nu mai poate fi nici măcar concepută soluționarea lor fără participarea tuturor popoarelor, fără cooperarea activă a tuturor statelor lumii. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la sesiunea jubiliară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, **„în rezolvarea problemelor internaționale este necesar să se aibă în vedere respectarea intereselor tuturor popoarelor, iar la elaborarea și înfăptuirea măsurilor care afectează pacea și securitatea generală să se asigure participarea egală a tuturor statelor, mari și mici."**

DETERMINĂRI OBIECTIVE

Participarea crescîndă la viața internațională a tot mai multor state, preocuparea considerabil sporită a popoarelor pentru problemele care frămîntă în prezent omenirea au o determinare obiectivă.

Este vorba, în primul rînd, de caracterul indivizibil pe care l-au căpătat în condițiile epocii contemporane asemenea probleme de cardinală importanță cum sînt pacea, dezarmarea, securitatea. În condițiile cînd relațiile internaționale își manifestă tot mai puternic caracterul lor cu adevărat mondial, aceste probleme au încetat să intereseze doar un grup relativ restrîns de state ; ele privesc în mod egal toate popoarele și națiunile lumii, constituie deziderate vitale ale tuturor popoarelor, ale întregii omeniri, coordonate fundamentale reale ale vieții naționale și internaționale a tuturor statelor de pe glob.

Caracterizate prin multiple și complexe interdependențe, relațiile internaționale contemporane fac ca încordarea, stările conflictuale și cu atît mai mult războaiele care au loc în anumite zone ale lumii să-și facă resimțite efectele nocive nu numai în aceste zone, ci și asupra climatului internațional în ansamblu. Pe de altă parte, este la fel de evident că îmbunătățirea atmosferei politice generale, progresele obținute în direcția întăririi păcii și securității regionale și mondiale pot avea și au, desigur, de cele mai multe ori, o influență binefăcătoare asupra evoluției situației în toate zonele lumii, se răsfrîng pozitiv asupra intereselor tuturor popoarelor.

Este pe deplin explicabil interesul crescînd al tuturor popoarelor pentru realizarea dezarmării și înfăptuirea unei securități trainice în lume. În zilele noastre — se știe — cursa înarmărilor a luat proporții uriașe, ceea ce are consecințe negative profunde asupra progresului economic și social, a nivelului de trai a numeroase popoare. Armele de distrugere în masă, și în primul rînd armele nucleare, care au cunoscut în ultimele decenii o continuă perfecționare și s-au acumulat în cantități din ce în ce mai mari, reprezintă un pericol grav pentru întreaga omenire, pentru destinele civilizației contemporane, pentru însăși specia umană.

Au trecut de mult timpurile cînd efectele războaielor și ale cursei înarmărilor, ale confruntării dintre diversele blocuri militare mai puteau fi relativ limitate la anumite regiuni. În zilele noastre, nici un popor și nici un stat nu se mai pot considera în securitate, la adăpost de efectele distructive ale unui eventual război termonuclear. Mai mult decît atît, datorită unei dinamici uneori incontrolabile, un conflict local, un război cantonat inițial într-un anumit perimetru, pot degenera într-o conflagrație de mari proporții, implicînd securitatea a zeci și zeci de alte popoare și state, a unor zone geografice mult mai vaste. Iată de ce abordarea și rezolvarea problemelor păcii și războiului nu pot lăsa indiferent, pasiv, nici un popor, gravitatea, complexitatea și implicațiile lor impunînd în mod obiectiv o atitudine responsabilă, o participare activă și o conlucrare eficientă din partea tuturor statelor.

Lumea zilelor noastre cunoaște — ca rezultat al eforturilor depuse timp de secole, al marilor cuceriri ale epocii contemporane — o acumulare de valori materiale și spirituale niciodată întîlnită în trecut. Încercările la care omenirea a fost supusă în decursul unei singure vieți de om, în cursul celor două războaie mondiale, impun comunității umane, ca o sarcină primordială, aceea de a veghea ca aceste cuceriri să fie puse nu în slujba distrugerii civilizației, ci a progresului și a păcii, a transformării naturii în folosul omenirii, a ameliorării condițiilor de viață ale locuitorilor planetei noastre. Aceasta este o problemă nodală a prezentului și a viitorului, care face necesară o acțiune concertată a tuturor popoarelor, a tuturor statelor mari și mici.

Dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, ca urmare a revoluției tehnico-științifice, produce transformări adînci în viața societății. Este întru totul evident că asigurarea accesului larg al tuturor popoarelor la cuceririle științei și culturii moderne, la marile descoperiri contemporane, constituie o cerință a însuși mersului înainte al umanității. Abordînd această problemă, publicistul polonez Ryszard Wojna sublinia pe bună dreptate faptul că popoarele trebuie **„să se afirme și sub forma contribuției la revoluția tehnico-științifică ce se dezvoltă într-un ritm amețitor"**, iar cercetătorul englez Janks Wilfred arăta că **„această revoluție presupune o reconsiderare a relațiilor economice dintre state"**. Desigur, o asemenea reconsiderare nu trebuie nicidecum să ducă — așa cum afirma cunoscutul specialist în drept internațional G. Dahm — **„la limitarea drepturilor statelor în problemele economice, în favoarea unor organisme internaționale"**, ci dimpotrivă, ca poate fi înfăptuită cu succes, în interesul fiecărui popor și al comunității mondiale în ansamblu, numai prin respectarea strictă a normelor fundamentale ale relațiilor dintre state, a intereselor naționale ale statelor. Participarea la revoluția tehnico-științifică este menită să contribuie la creșterea potențialului material al fiecărui stat, la dezvoltarea sa multilaterală, la extinderea și perfecționarea mijloacelor sale de valorificare a resurselor proprii.

Marile probleme ale dezvoltării, implicînd o serie întreagă de proiecte cu caracter internațional și de mare urgență,

→

interesul larg al tuturor popoarelor de a-şi asigura accesul la marile cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale civilizaţiei în ansamblu, necesitatea de a asigura condiţiile prosperităţii lor continue şi într-un ritm mai rapid impun în mod obiectiv intensificarea conlucrării tuturor naţiunilor în aceste direcţii vitale.

Se remarcă, astfel, un proces de convergenţă a numeroşi factori obiectivi şi subiectivi, care explică dar şi fundamentează necesitatea participării tot mai active a tuturor statelor la viaţa internaţională.

ÎN SPIRITUL EGALITĂŢII SUVERANE

În zilele noastre, tot mai multe state îşi ridică cu hotărîre glasul în sprijinul înţelegerii şi cooperării între toate popoarele, al desfăşurării unui larg dialog internaţional purtat pe baza egalităţii depline în drepturi. Desigur, acest dialog nu poate fi îngustat în mod artificial la un anumit grup de state. Este cunoscut că secole de-a rîndul numeroase state au fost îndepărtate de la rezolvarea problemelor internaţionale prin promovarea unui sistem închis de relaţii, în care unele state mai puternice hotărau asupra mersului evenimentelor. S-au subliniat îndeajuns consecinţele nefaste pentru popoare ale „Sfintei Alianţe" sau ale faimosului Congres de la Berlin din secolul trecut, care îşi permitea să împartă cu rigla unele zone ale lumii între marile puteri coloniale. Se cunosc, de asemenea, astăzi, încercările cercurilor imperialiste reacţionare, în primul rînd ale celor din S.U.A., de a atenta la independenţa şi suveranitatea naţională a popoarelor, de a se amesteca în treburile lor interne, promovarea de către aceste cercuri a unei politici de dominaţie şi dictat, de folosire a forţei în relaţiile internaţionale. Agresiunea S.U.A. împotriva popoarelor vietnamez, laoţian şi cambodgian constituie un exemplu elocvent în acest sens.

Asemenea metode şi practici sînt proprii imperialismului, ele contravin cerinţelor obiective de progres şi dezvoltare ale popoarelor. Viaţa cere ca toate statele să ia parte activă la desfăşurarea relaţiilor internaţionale, la asigurarea condiţiilor necesare pentru dezvoltarea economică şi social-culturală a popoarelor lor, la consolidarea păcii şi securităţii în lume. Diferenţele de sistem politic, apartenenţa la un bloc militar, forţa economică sau dimensiunile teritoriului unui stat sau altuia nu pot şi nu trebuie să constituie motiv de discriminare în relaţiile internaţionale. **Comunitatea internaţională nu este nicidecum alcătuită din state cu drepturi prioritare, principale şi state cu drepturi inferioare, secundare, care ar putea fi excluse de la dezbaterea şi rezolvarea problemelor contemporaneităţii.** Nici o ţară nu mai poate fi astăzi condamnată la rolul de spectator pasiv, căci aceasta ar însemna negarea totală a principiului egalităţii lor suverane — consacrat în art. 2, pct. 1 din Carta Organizaţiei Naţiunilor Unite **(„Organizaţia este întemeiată pe principiul egalităţii suverane a tuturor membrilor ei")** — ar împiedica rezolvarea efectivă a problemelor internaţionale, ar îngreuna promovarea tendinţelor pozitive în relaţiile dintre state. Numai prin participarea activă a tuturor statelor lumii — mari, mijlocii şi mici — la dezbaterea şi rezolvarea problemelor majore contemporane se poate ajunge la soluţii reale şi eficiente, în concordanţă cu cerinţele obiective ale progresului şi păcii, se poate garanta o evoluţie normală a vieţii internaţionale.

Ultimele decenii au furnizat suficiente exemple în acest sens. Pe continentul european, de pildă, ca urmare a iniţiativei statelor socialiste, ca şi a contribuţiei altor state, mari şi mici, s-au înregistrat progrese încurajatoare în direcţia normalizării şi dezvoltării relaţiilor între toate statele, fără deosebire de sistemul lor social-politic ; a cîştigat o tot mai largă adeziune propunerea cu privire la convocarea unei conferinţe general-europene pentru pace şi securitate. Ca urmare a accentuării acestor tendinţe pozitive, realiste, există în prezent condiţii favorabile pentru ca Europa să devină — nu numai în interesul popoarelor de pe continent, ci în interesul tuturor popoarelor lumii — o zonă a păcii şi cooperării.

De asemenea, o contribuţie sporită, de natură pozitivă, şi-au adus tot mai multe state ale lumii la dezbaterea problemelor care s-au aflat în ultimii ani pe agenda sesiunilor Organizaţiei Naţiunilor Unite. Un exemplu ilustrativ îl reprezintă sesiunea jubiliară a O.N.U. din toamna anului 1970, ale cărei dezbateri — cu participarea unui număr important de şefi de state şi guverne — au relevat cu pregnanţă posibilităţile largi pe care toate statele le au de a-şi spori continuu aportul la rezolvarea unor asemenea probleme.

Un fenomen caracteristic al ultimelor decenii este participarea tot mai intensă la rezolvarea problemelor internaţionale a ţărilor mici şi mijlocii. Pentru înţelegerea acestui proces este semnificativă chiar şi sporirea numărului membrilor Organizaţiei Naţiunilor Unite de la 51, în 1945, la 127 în prezent, în cea mai mare parte ţări mici şi mijlocii. Expresie a profundelor transformări structurale intervenite în configuraţia relaţiilor internaţionale, aceste fenomene au o profundă şi pozitivă semnificaţie. În zilele noastre, tot mai multe state mici şi mijlocii se ridică împotriva politicii imperialiste de dominaţie şi forţă, de amestec în treburile lor interne, promovează o politică de destindere şi cooperare internaţională, se manifestă pe arena mondială viguros, cu demnitate, ca state independente, suverane, egale în drepturi. În numeroase cazuri, printre altele în cadrul O.N.U., statele mici şi mijlocii s-au prezentat ca iniţiatoare ale unor acţiuni de mare importanţă pentru pacea şi progresul omenirii. Aceste state — aşa cum practica a dovedit-o cu prisosinţă — pot juca un rol de seamă în lumea contemporană, participînd efectiv nu numai la abordarea problemelor care confruntă omenirea, ci şi la elaborarea acelor soluţii pe care ea le aşteaptă pentru menţinerea păcii şi securităţii, pentru dezvoltarea cooperării şi colaborării internaţionale. Se înţelege că aceasta presupune satisfacerea cerinţei ca ele să ocupe un loc mai important şi în Organizaţia Naţiunilor Unite şi în celelalte organisme internaţionale.

Relevînd rolul crescînd al statelor mici şi mijlocii, trebuie, în acelaşi timp, să se sublinieze rolul deosebit al marilor puteri în viaţa internaţională, răspunderea lor în rezolvarea problemelor care confruntă azi omenirea. Marile puteri pot aduce o contribuţie însemnată la preîntîmpinarea unui nou război mondial, la asigurarea păcii şi securităţii popoarelor. Rolul lor pozitiv în dezvoltarea mondială se află în raport direct proporţional cu responsabilitatea pe care o dovedesc în apărarea normelor de justiţie internaţională, în promovarea egalităţii în drepturi între toate statele.

Desigur, trebuie ţinut seama, totodată, de faptul că în lume sînt ţări mari imperialiste şi ţări mari socialiste şi că în politica promovată de acestea există deosebiri principiale fundamentale, cunoscut fiind rolul important al marilor ţări socialiste în menţinerea şi consolidarea păcii. Trebuie ţinut seamă, de asemenea, de faptul că există ţări socialiste, mici şi mijlocii, şi ţări capitaliste mici şi mijlocii, că ţărilor socialiste le revin însemnate răspunderi în lupta pentru soluţionarea problemelor actuale ale vieţii internaţionale în interesul tuturor popoarelor.

Exercitarea cu succes a rolului important care le revine în lumea contemporană presupune, firesc, ca toate ţările socialiste — mari, mijlocii sau mici — să manifeste iniţiativă în desfăşurarea activităţii lor internaţionale, în interesul păcii şi progresului omenirii, al luptei victorioase împotriva imperialismului. Cu cît această activitate va fi mai intensă, cu cît contribuţia fiecărui stat socialist la dezbaterea şi rezolvarea problemelor ce frămîntă azi omenirea va fi mai activă, cu atît viaţa, realităţile vor pune tot mai clar în evidenţă faptul că socialismul este menit să stimuleze afirmarea personalităţii fiecărui stat, să ofere condiţii prielnice manifestării sale în cadrul comunităţii mondiale a popoarelor, ca factor activ al păcii şi progresului social.

Un domeniu de o deosebită importanţă în care principiul participării tuturor statelor lumii la viaţa internaţională trebuie să-şi găsească o expresie concretă este **domeniul relaţiilor economice.** Participarea la circuitul mondial de valori materiale şi spirituale, la diviziunea mondială a muncii constituie o necesitate obiectivă pe care nici o ţară nu o poate ocoli sau ignora. Aceasta presupune ca fiecare stat să dezvolte relaţii comerciale şi de colaborare tehnico-ştiinţifică cu toate celelalte state ale lumii, în interesul său propriu ca şi al tuturor popoarelor, al cauzei păcii şi progresului, desigur pe baza echităţii şi avantajului reciproc, a neamestecului în treburile interne. Atitudinea de izolare nu poate aduce decît daune intereselor popoarelor, dezvoltării cu succes a socialismului, luptei forţelor progresiste, antiimperialiste, pentru apărarea intereselor maselor populare, pentru cauza socialismului şi păcii. Temerea că dezvoltarea largă a raporturilor internaţionale ar prezenta „pericolul" exercitării unei influenţe negative de către lumea capitalistă asupra popoarelor care au păşit pe calea construirii noii orînduiri sociale este lipsită de orice temei real. **„A te teme să colaborezi cu state avînd altă orînduire socială** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **înseamnă a manifesta neîncredere în popoarele care şi-au luat soarta în propriile mîini şi îşi făuresc**

destinele corespunzător voinței și intereselor lor vitale, în forța și viabilitatea orînduirii socialiste, în superioritatea ideologiei noastre marxist-leniniste".

O CONDIȚIE SINE QUA NON

O condiție indispensabilă a participării efective a tuturor statelor, mari și mici, la viața politică mondială o constituie recunoașterea și aplicarea neabătută, respectarea strictă de către toate guvernele a principiilor și normelor fundamentale ale dreptului internațional. Este pe deplin demonstrat de viață faptul că numai prin așezarea consecventă a relațiilor interstatale pe baze egale, pe respectul reciproc al independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, pe asigurarea dreptului inalienabil al fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, viața internațională poate fi ferită de noi convulsii, se pot oferi garanții reale de securitate fiecărui stat.

Pacea — acest deziderat major al întregii omeniri — este indisolubil legată de progresul societății, de dezvoltarea, economică și socială, democratică a vieții popoarelor, de crearea condițiilor care să permită maselor să hotărască de sine stătător asupra viitorului lor. În acest sens, nu ar putea fi acceptată nicidecum teza lansată de unii ideologi burghezi, ca Hans Kelsen, J. Kunz, Hans Morgenthau, potrivit căreia pacea nu poate fi salvgardată decît pe calea renunțării la suveranitatea statelor. **„Spre a preveni declanșarea unui război mondial în epoca noastră, în condițiile în care existența armelor nucleare face ca războiul să echivaleze cu distrugerea civilizației, singura soluție** — arăta cunoscutul cercetător american Hans Morgenthau — **ar fi crearea unui stat mondial și instaurarea unei ordini juridice mondiale".** Asemenea teze nu țin seama, în fond, de faptul că națiunea este și va rămîne încă mult timp de aici înainte un factor de bază al progresului societății, o forță motrice de prim ordin a dezvoltării cu succes a fiecărui popor și a comunității mondiale în ansamblu. De altfel, și în țările occidentale există numeroși gînditori, economiști, sociologi, juriști care recunosc acest lucru. Astfel, profesorul elvețian Wilhelm Röpke sublinia că **„în cazul în care s-ar ajunge la desființarea suveranității, patriile ar înceta să mai existe, națiunile ar fi desființate, iar aceasta constituie o aberație".** În fapt, noi trăim într-o epocă în care popoarele își afirmă tot mai mult personalitatea proprie prin valorile, specificul și contribuția lor la mersul înainte al societății, o epocă în care ideile independenței și suveranității naționale însuflețesc și dinamizează lupta a zeci și zeci de popoare și state pentru libertate, progres social și prosperitate.

Viața a demonstrat că buna conviețuire între națiuni și popoare presupune ca relațiile dintre toate statele, mari sau mici, să fie relații între egali, deci, ca subiecte ale dreptului internațional, toate statele să aibă drepturi egale.

În acest sens, pretenția — reafirmată recent într-un mesaj al președintelui S.U.A. — la un „rol american major", la „dreptul" preponderent al S.U.A. în conducerea treburilor mondiale, caracteristică „doctrinei Nixon", constituie, în fapt, o reflectare a concepției exercitării unei hegemonii internaționale, cu întreg ansamblul său de consecințe negative : subordonarea unor state față de altele, dominația celor puternici asupra celor slabi, consacrarea și legalizarea ingerințelor în treburile interne ale popoarelor — practici străine bunei conviețuiri, în flagrantă contradicție cu principiile care stau la baza relațiilor normale dintre toate statele lumii. Viața internațională demonstrează că participarea tuturor statelor la elaborarea măsurilor care afectează pacea generală — participare dictată de interesele proprii ale fiecărei națiuni ca și de interesele generale ale luptei pentru pace și progres — constituie o condiție **sine qua non** a unor relații internaționale sănătoase.

O altă condiție deosebit de importantă pentru realizarea participării efective a tuturor statelor la soluționarea problemelor majore contemporane o constituie **asigurarea universalității organizațiilor și organismelor internaționale, în primul rînd a Organizației Națiunilor Unite.** Tot mai multe state ale lumii se ridică în prezent cu hotărîre în sprijinul transpunerii în viață a acestui principiu, menit să asigure cadrul de manifestare activă a tuturor statelor în soluționarea problemelor vieții internaționale, în interesul colaborării între popoare, al destinderii și păcii. Ele condamnă faptul cu totul anormal că unul din membrii fondatori ai O.N.U., marele popor chinez, este împiedicat să-și ocupe locul cuvenit în Organizație.

Creșterea eficienței întregii activități a Organizației Națiunilor Unite, sporirea autorității acestei organizații cer ca ea să reflecte cu fidelitate realitățile lumii de astăzi. Aceasta impune restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în cadrul O.N.U. și al organismelor sale. Este, de asemenea, necesar ca și alte state, care mai sînt încă arbitrar împiedicate să-și exercite dreptul lor suveran de a lua parte la activitatea acestui for mondial, să-și ocupe locul în O.N.U.

PREZENȚĂ ACTIVĂ PE ARENA MONDIALĂ

Împreună cu celelalte state socialiste, cu alte state iubitoare de pace, România și-a adus și își aduce o contribuție efectivă la crearea unui climat fertil desfășurării normale a relațiilor internaționale, la înfăptuirea idealurilor de pace, progres și colaborare ale umanității.

Este bine cunoscută poziția principială, constructivă a țării noastre în raport cu marile probleme ale lumii contemporane — dezarmarea, lichidarea colonialismului, dezvoltarea cooperării largi, multilaterale, între state, asigurarea securității în Europa și în lume. În cadrul O.N.U., România a fost inițiatoarea a numeroase acțiuni și propuneri de larg răsunet referitoare la domenii și probleme dintre cele mai însemnate, ca necesitatea întronării unui spirit nou în relațiile interstatale, în baza respectării de către toți și față de toți a principiilor dreptului internațional, înlăturarea practicilor imperialiste de dictat și imixtiune în treburile interne ale popoarelor, stingerea focarelor de război și încordare din diferite părți ale globului și reglementarea diferendelor nu pe calea forței și armelor, ci prin tratative etc.

Așa cum se știe, în centrul întregii activități internaționale a partidului și guvernului nostru se situează întărirea continuă a prieteniei, colaborării și alianței frățești cu toate statele socialiste. În același timp, România socialistă dezvoltă relații de colaborare cu toate țările lumii, fără deosebire de sistem social-politic, participă tot mai activ la schimburile și contactele internaționale, la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. La temelia relațiilor externe ale țării noastre stau în mod ferm principiile independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi a tuturor statelor, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptul sfînt al fiecărui popor de a-și decide singur destinele.

Pe deplin solidară cu popoarele vietnamez, laoțian și cambodgian, România consideră că restabilirea păcii în Indochina necesită încetarea agresiunii S.U.A., retragerea trupelor americane, recunoașterea dreptului legitim al acestor popoare de a-și decide singure soarta. În același timp, țara noastră apreciază că, în ce privește conflictul din Orientul Apropiat, acesta poate fi rezolvat în interesul popoarelor numai pe căi politice — prin retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, recunoașterea dreptului tuturor popoarelor din zonă la o existență națională independentă, respectarea intereselor legitime ale populației palestiniene.

Participarea și cuvîntarea președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, la sesiunea jubiliară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, au prilejuit o nouă și puternică reafirmare a coordonatelor și obiectivelor fundamentale ale țării noastre în planul relațiilor internaționale. Propunerile românești prezentate în cadrul sesiunii au vizat domenii primordiale pentru progresul și pacea popoarelor. Aceste propuneri — **„Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state",** și **„Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume"** — au oferit reprezentanților a numeroase state, mari și mici, posibilitatea unor ample dezbateri constructive, într-un spirit de largă colaborare și înțelegere. Ele s-au bucurat de aceeași largă apreciere pozitivă ca și atîtea alte numeroase acțiuni și inițiative românești în cadrul și în afara O.N.U.

Este cunoscut că astăzi — la peste un sfert de secol de la terminarea celui de-al doilea război mondial — pe planeta noastră mai persistă încă mari probleme nerezolvate. În viața internațională se manifestă încă forțe imperialiste care duc o politică agresivă, de dominație asupra altor popoare și de menținere a încordării ; în diferite regiuni ale lumii războiul provoacă pierderi și suferințe popoarelor, cursa înarmărilor cunoaște proporții imense, în zone întinse ale globului precumpănește subdezvoltarea. **Este indiscutabil că incumbă tuturor statelor lumii obligația de a contribui — pe calea unor eforturi sporite, conjugate — la soluționarea acestor mari probleme ale lumii contemporane.**

„LAM SON"-URILE ŞI REALITATEA

Şeful administraţiei de la Saigon a anunţat la Hue că operaţiunea „Lam Son 720" a fost declanşată. „În viitor vom avea şi alte Lam Son-uri şi alte operaţiuni", a declarat în continuare Thieu, după ce a făcut cunoscut că 10 000 de soldaţi saigonezi au luat poziţie în depresiunea A Shan.

Observatorii apreciază, referindu-se la frecvenţa „Lam Son"-urilor (Lam Son 720 îi urmează lui Lam Son 719 etc.) că trupele saigoneze încearcă să-şi confrunte posibilităţile — într-un fel de repetiţie generală — înaintea trecerii de către preşedintele Nixon la abordarea următoarelor etape ale „vietnamizării". Satisfacţia celor care execută această repetiţie generală, de... rodaj, este pusă însă sub semnul întrebării mai ales după recentul şi răsunătorul eşec din Laos.

În fond ce a însemnat pentru tabăra americano-saigoneză infiltrarea în Laos, denumită, codificat, operaţiunea „Lam Son 719" ? Nu altceva decît un crah militar dintre cele mai costisitoare. Cu toată prezenţa forţei de şoc aeriene americane (800 de elicoptere, 50 de bombardiere gigant B-52, 300 de avioane de vînătoare etc.) şi a masivei desfăşurări de trupe terestre saigoneze, „Lam Son 719" s-a soldat cu evacuarea bazelor Khe Sanh şi Quang Tri, cu nenumărate pierderi de vieţi omeneşti de partea saigonezilor, totul terminîndu-se cu o retragere precipitată care a înecat în ruşine tam-tamul publicitar făcut de guvernanţii de la Saigon care, înaintea declanşării atacului, considerau operaţiunea ca un succes sigur. 15 milioane de dolari în fiecare zi, la atît s-a ridicat costul intervenţiei în Laos. La fel de penibilă pentru trupele saigoneze şi americane a fost şi acţiunea din februarie din nord-estul Cambodgiei. Şi atunci o importantă forţă de şoc (30 batalioane de infanterie, 5 regimente blindate, 8 batalioane de artilerie, 15 escadroane de avioane etc.) a fost aruncată în foc, rezultatele fiind dintre cele mai neplăcute pentru tabăra americano-saigoneză.

Aşadar, fie că se numesc „Lam Son", „Dewey Canyon" sau „Victoria totală 1—71" atacurile împotriva popoarelor vietnamez, laoţian sau cambodgian nu duc decît la eşecuri, la prelungirea unui război absurd.

Impopularitatea intervenţiei americane în Indochina este, de altfel, extrem de marcată în rîndurile opiniei publice americane care înţelege lipsa de finalitate şi sens a acestui război. Starea de spirit, tot mai accentuat antirăzboinică îşi găseşte ecoul şi într-o anumită tendinţă a Administraţiei americane de justificare şi optimizare a perspectivei intervenţiei în Indochina. Acesta este şi sensul recentei conferinţe de presă a preşedintelui Nixon, ţinută în faţa membrilor Asociaţiei americane a directorilor de ziare, în care s-a subliniat „dorinţa" Statelor Unite de a ieşi treptat din acest conflict, perspectiva fiind „retragerea totală, fără nici un fel de forţe americane rămase". Ritmul extrem de lent şi termenii vagi în care este formulată data „retragerii" americane, ca şi legarea ei de rezolvarea aşa-zisei probleme a prizonierilor de război, deplasează efectiva rezolvare a chestiunii către un viitor incert. Mai mult, afirmînd „necesitatea" întăririi saigonezilor, preşedintele Nixon a declarat cu ocazia aceleiaşi conferinţe : „Cînd va fi părăsit Vietnamul de sud, acesta va fi suficient de puternic, cel puţin în viitorul previzibil, să se apere singur". Aşadar, pe de o parte se afirmă consensul preşedintelui Statelor Unite cu dorinţa poporului american de a fi scutit de implicarea în războiul din Vietnam, iar pe de altă parte se prelungeşte — în fond — etapa „vietnamizării". Esenţa implicaţiei americane în Vietnam rămîne aceeaşi, doar limbajul se schimbă. În legătură cu aceasta, a aducerii în discuţie, ca paravan pentru o continuare a prezenţei americane, problema prizonierilor de război, liderul majorităţii democrate din Senat, Mike Mansfield remarca : „Cel mai bun mijloc de a obţine eliberarea prizonierilor este să se fixeze o dată precisă pentru retragerea completă şi definitivă a trupelor americane, ştiindu-se că din acest moment vor fi angajate negocieri pentru eliberarea prizonierilor".

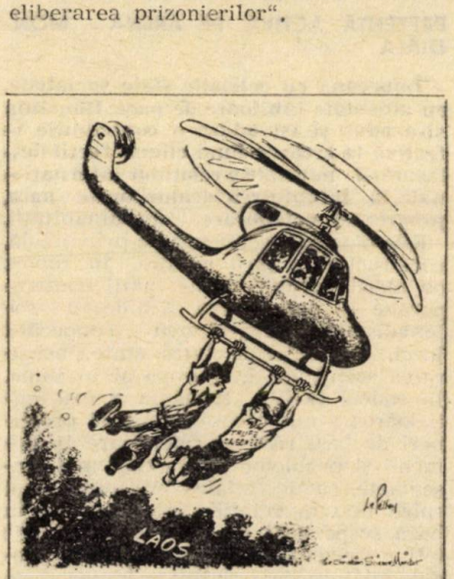

— „Ştiu că este o retragere planificată, domnule căpitan, dar mă întreb după al cui plan..."

(Din **Christian Science Monitor**)

În aceeaşi ordine de idei, „New York Times" sublinia : „Dacă Statele Unite doresc să menţină o «forţă reziduală» în Vietnamul de sud şi să continue să folosească forţa aeriană împotriva inamicului pînă cînd Saigonul va face faţă singur războiului, este greu să se întrevadă cum va lua sfîrşit amestecul nostru în acest război".

Este mai mult decît evident că între declaraţiile preşedintelui Nixon şi realitatea confruntării din Indochina timpul marchează diferenţe tot mai nete. Într-un articol publicat de ziarul „Le Monde" (din care reproducem alăturat, ample fragmente), Nguyen Thi Binh, ministrul de externe al G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud, preciza : „A vietnamiza războiul nu înseamnă deloc favorizarea «degajării totale a Statelor Unite în Vietnam», ci ascuţirea conflictului, lărgirea prăpastiei în care se împotmolesc trupele americane". Realitatea ultimei perioade a arătat perfect de limpede că pe front aproape fiecare „experienţă" nouă pe drumul „vietnamizării" s-a soldat cu eşecul saigonezilor după care au urmat noi eforturi din partea americanilor de a „corija" situaţia. Cu alte cuvinte după fiecare insucces saigonez o nouă operaţiune de „acoperire" efectuată de trupele americane, au marcat perioadele de recrudescenţă ale acţiunilor militare.

Acest carusel al vietnamizării nu a dus şi nu duce, după cum se vede, la nici unul din rezultatele scontate de Saigon sau Washington. Eşecul politicii americano-saigoneze, de folosire a forţei şi de continuare a războiului este deplin. Referindu-se la ultimele declaraţii ale preşedintelui Nixon, purtătorii de cuvînt ai G.R.P. din Republica Vietnamului de Sud şi ai R. D. Vietnam la conferinţa de la Paris au subliniat că guvernul Statelor Unite îşi reafirmă, după cum se vede, dorinţa de a prelungi războiul, de a continua politica sa agresivă, de a nu acorda atenţia cuvenită propunerilor rezonabile de soluţionare a conflictului.

Deşi desfăşurarea luptelor de pe frontul din Indochina înclină net în favoarea forţelor patriotice, guvernanţii de la Saigon continuă să nu acorde nici un credit soluţiei negociate. Acesta este şi rostul operaţiei Lam Son 720. Adîncindu-se în plasa „căii militare" şi în speranţa „victoriei totale" (lipsită total de orice şansă), Thieu declara că „nu trebuie să se aştepte rezultate de pe urma convorbirilor de la Paris". Acelaşi Thieu continuă să insiste asupra unui mai vechi proiect de agresiune împotriva R.D. Vietnam. Faţă de această poziţie rigidă, militaristă, fără nici o raţiune, delegaţii G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud şi ai guvernului R. D. Vietnam au subliniat, în nenumărate rînduri, necesitatea găsirii unor căi rezonabile, la masa tratativelor, care să ducă la o soluţie conformă cu interesele vitale ale popoarelor dornice de linişte şi pace din Indochina.

A devenit limpede pentru întreaga opinie publică mondială că numai o soluţie negociată, la masa tratativelor, este de natură să pună capăt războiului impus de S.U.A. popoarelor Indochinei, să lichideze seria de sacrificii şi pierderi uriaşe.

Radu BUDEANU